

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๗ Vol.20 No.4 October-December 2014 ISSN 1685-1412

บทความวิชาการ

- † การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว
- † การสร้างและการวิเคราะห์งบการเงิน
- † แนวทางการคิดเนื้อเรื่องในการเขียนบทภาพยนตร์
- † การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ : แนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาทุนมนุษย์

บทความวิจัย

- † ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน
- † การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัล
- † ผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร
- † การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

บัญชราเขียน : หน้าต่างความรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ดรรชนีวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๗ Vol.20 No.4 October - December 2014 ISSN 1685-1412

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บรรณาธิการบริหาร : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง

บรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ ทัศนชัยนันท์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. กาญจนา นาคสกุล	สำนักราชบัณฑิตยสถาน
ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ต่อสกุลแก้ว	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
ศาสตราจารย์ ดร. ทวีป ศิริรัมย์	สมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว(ประเทศไทย)
ศาสตราจารย์ ดร. รุจา ภูไพบูลย์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์ วิจารณ์กิจอำนวย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร. สมจิต หนูเจริญกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์ ดร. สมอาจ วงษ์ชมทองมหาวิทยาลัยคริสเตียน	
รองศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. วิภาวี วิจิตบันดาล	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล กิริติพิบูลย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสี่ยงม โตรัตน์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศากุล ช่างไม้	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ สุทธิศักดิ์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกหญิง ดร. นงพิมล นิมิตรอนันท์มหาวิทยาลัยคริสเตียน	
อาจารย์ ดร. เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน

วัตถุประสงค์

1. ตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยในสหสาขาวิชา ของนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียนและบุคคลภายนอก
2. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดใหม่ๆ ทางวิชาการ ของนักศึกษา อาจารย์ และนักวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียนและบุคคลภายนอก
3. เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการในสหสาขาวิชาให้แก่อาจารย์ นักศึกษาและผู้สนใจให้ศึกษาค้นคว้า และนำไปใช้ประโยชน์

ขอบเขต

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนรับพิจารณาตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ ประเภทบทความวิชาการ (Academic Articles) บทความวิจัย (Research Articles) หรือบทความปริทัศน์ (Review Articles) ในสหสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ประยุกต์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาและอื่นๆ บทความที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ของวารสารอื่น โดยบทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและต้องผ่านการประเมินแบบ Double-blind peer review โดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

กำหนดการออกวารสาร : ราย 3 เดือน/ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ : ฝ่ายเลขานุการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน (อาจารย์นิพรพรน หัฟหะกุลธร)

144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์ : 0-3422-9480 ต่อ 3101-2 โทรสาร 0-3422-9499

e-mail : ctujournal@christian.ac.th

Website : library.christian.ac.th/CTUjournal

จัดรูปเล่ม-ออกแบบปก : กลุ่มงานออกแบบ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

พิมพ์ที่ : บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด 26 ซอยพระราม 2 ที่ 83 ถนนพระราม 2 แขวงสามตำบล

เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150

โทรศัพท์-โทรสาร 02-415-8320-1

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความทางวิชาการ (Peer Review)

1. ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ ต่อสกุลแก้ว ข้าราชการบำนาญ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
3. ศาสตราจารย์ ดร.รุจา ภูไพบูลย์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
4. ศาสตราจารย์ ดร.สันหัต เสริมศรี ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหิดล
5. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาย โพธิ์ลีตา สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี ศรีมรกต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
8. รองศาสตราจารย์ ดร.มลิวรรณ บุญเสนอ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต วงศ์ประทีป คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพันธ์ ยิ้มมั่น คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าพระนครเหนือ
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ ณ หนองคาย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล กิรติพิบูลย์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
14. รองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญลือ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
15. รองศาสตราจารย์ พิมพ์อำไพ เวนเซล คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
16. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา ชิวตระกูลกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
17. รองศาสตราจารย์ ดร.ลีบสกุล อยู่ยี่นยง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์องค์การ เรืองรัตนอัมพร กรรมการบริหาร สถาบันหัวใจเพอร์เพคฮาร์ท โรงพยาบาลปิยะเวท
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤดี ชอบผล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม โตรัตน์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีชัย เอี่ยมจินดา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ เกกิงรังษะนที นักวิชาการอิสระ
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ภูมิวุฒิสาร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาศิรวาท
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

น้อมถวายบังคมบรมนาถ	มหाराษฎมินทร์ปิ่นสยาม
พระคือสร้อยร้อยใจไทยทุกนาม	ทั่วเขตคามนามกษัตริย์คือจักรทอง
เต็มตื่นชื่นใจทัยราษฎร์	พระขวัญชาติดุจดวงใจของไทยผอง
ทรงสืบสร้างศาสตร์ศิลป์แผ่นดินทอง	ธ กลั่นกรองก่อเกื้อเพื่อปวงชน
ทรงสั่งสอนจริยธรรมไทยนำใช้	สอนแก้ไขดินแล้งปรุ่งแต่งฝน
สอนปลูกพืชเหมาะถิ่นสิ้นความจน	เมื่อน้ำล้นสอนก่อสร้างอย่างแก้มลิง
ภูมิศาสตร์ปราชญ์เรื่องเรื่องแผนที่	สอนไต่ลือสารเชี่ยวชาญยิ่ง
เศรษฐศาสตร์เรียนรู้สู่ความจริง	สอนฟังฟังคิดคำนวณควรพอดี
คิดทวีสืบเน้นเด่นคุณค่า	สอนภาษาเอกลักษณ์แห่งศักดิ์ศรี
สอนทุกศาสตร์ปราชญ์ทุกทางสร้างชีวี	พระบารมีบรมครูคู่แผ่นดิน
แปดสิบเจ็ดพระชนมพรรษาอาศิรวาท บรมนาถจักรีศรีโกสินทร์	
ราษฎร์แซ่ซ้องก้องฟ้าทั่วธานีินทร์	เทพยลยินขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา
มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทบรรณาธิการ

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จทรงพระชนมพรรษาครบ 87 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2557 กองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ขอโน้มเกล้า น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอพระองค์ทรงมีพระพลาณามัยแข็งแรง พระชนมายุยืนนานและเป็น มิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดกาล

ตามที่วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้เปลี่ยนแปลงกำหนดออกจากเดิม 3 ฉบับ เป็น 4 ฉบับต่อปี วารสารฉบับนี้จึงเป็นฉบับสุดท้ายของปีที่ 20 และเป็นฉบับประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2557 ซึ่งยังคงมีบทความ วิชาการและบทความวิจัยที่หลากหลายสาขาวิชา เพื่อให้ผู้อ่านได้นำความรู้และแนวคิดไปประยุกต์ให้เกิด ประโยชน์ต่อไป

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียน และผู้อ่านทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนการจัดทำวารสารมหาวิทยาลัย คริสเตียนด้วยดีตลอดมา ซึ่งในปีนี้กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนได้จัดทำเว็บไซต์ของฐานข้อมูล วารสารฯ ให้สามารถสืบค้นบทความฉบับเต็มจากวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนทุกฉบับได้อย่างสะดวก และยัง ได้พัฒนาเว็บไซต์ให้มีระบบการส่งบทความแบบ Online หรือ Online Submissions จึงขอเชิญชวน ผู้สนใจทุกท่านที่ต้องการส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน โปรดส่งบทความ Online ได้ที่ เว็บไซต์ Library.christian.ac.th/CTUjournal โดยศึกษาคำแนะนำการจัดทำต้นฉบับได้ตามปรากฏ ท้ายเล่มวารสารนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง

บรรณาธิการบริหาร

และ

รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ ทิญษิระนันท์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ
Editor's Message

บทความวิชาการ

♦ การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อพัฒนารัฐกิจน่าเที่ยว
The Application of Sufficiency Economy
in Developing Tour Operation Business	ผศ. สุพจน์ สุทธิศักดิ์ 527
Asst. Prof. Suphot Sutthisak
♦ การสร้างและการวิเคราะห์งบการเงิน
Financial Statement Creating and Analysis	ธัญลักษณ์ อรุณรัตน์เรือง 538
Thunyaluk Arunratsamerueng
♦ แนวทางการคิดเนื้อเรื่องในการเขียนบทภาพยนตร์
Approach to Create Story for Script Writing	ฐิติกร จันทพลาบูรณ์ 550
Thitikorn Chantaplaboon
♦ การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ :
แนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาทุนมนุษย์
Buddhist Approach to Human Capital
Development in the Age of Globalization :
New Trend for Human Capital Development	ดร. วันชัย สุขตาม 561
Dr. Wanchai Suktam
-

บทความวิจัย

♦ ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อความยั่งยืนของชุมชน
Management Model of Local Administrative
for Community Sustainability	ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง 577
Narong Srichai boonsoong
♦ การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การระบายสีดิจิทัล
The Development of Multimedia Assisted
Instruction on Digital Painting	นิตยา เปล่งเจริญศิริชัย 591
Nittaya plengjaroensirichai
-

-
- ◆ ผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์
และรายวิชาสรีรวิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร
Effects of Using Concept Mapping
in Learning Anatomy and Physiology of the
First Year Nursing Students, Shinawatra University
- อุมาสมร หังสพฤกษ์ 605
Umasamorn Hungspruek
-
- ◆ การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวม
ทางการพยาบาลแผนผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาล
รัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
The Development of Nursing Total Quality
Management Pattern at an Outpatient Department
in a State Enterprise Hospital in Bangkok Metropolitan
- ศรินทร์ล วิวัฒน์จิตศิลป์ 618
Srinuan Wiwattanajitsin
-
- ◆ บัญชีอาเซียน : หน้าต่างความรู้สู่ประชาคมอาเซียน
- กองบรรณาธิการ 630
-
- ◆ ดรรชนีวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
C.U.T. Journal 2014 Index
- นิพนธ์ ทัพพะกุลธร 633
Nipun Talhagultorn
-

การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว

The Application of Sufficiency Economy

in Developing Tour Operation Business

สุพจน์ สุทธิศักดิ์*

บทคัดย่อ

การพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนต้องดำเนินการพัฒนาใน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนากระบวนการให้บริการการท่องเที่ยว และการพัฒนาสถานที่ให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงผันผวน ทั้งทาง

เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองในปัจจุบัน เพราะการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดความสมดุลในทุกบริบทของการพัฒนา มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และสามารถปรับตัวให้เท่าทันกับคลื่นการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในยุคโลกาภิวัตน์

Abstract

The development of tour operator according to the Philosophy of Sufficiency Economy for security and sustainable are developed in 3 major components including Human Resource Development to support tourism industry, Tourism Service System Development and Tourism Facility Development to respond

to volatility changes in economy, society, culture and present politics. The implementation of Sufficiency Economy Philosophy will balance every aspects of development, achieve systematically growth and capable of self-adjusting of the new changes in globalization era.

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และ อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยว คณะบัญชี ธุรกิจ และมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจนำเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อม เนื่องจากธุรกิจนำเที่ยวเป็นตัวกลางระหว่างธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรม และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน ธุรกิจนำเที่ยวจึงถือเป็นธุรกิจที่นำความเจริญมาสู่ชุมชน นอกจากนี้ธุรกิจนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่ต้องให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่นักท่องเที่ยวในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เพื่อไม่ให้แหล่งธรรมชาติที่มีความบอบบางเกิดความเสียหายจากนักท่องเที่ยว

การพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวให้มีความมั่นคงและยั่งยืน นอกจากจะต้องให้ความสำคัญกับบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกแล้ว ผู้ประกอบการควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เพื่อให้สามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และก่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนา

1. ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกระดับ ทุกอาชีพ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย ก่อให้เกิดความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

ความพอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้ (มูลนิธิชัยพัฒนา www.chaipat.or.th)

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเพื่อดำเนินการตามความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และมีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาประกอบ การวางแผนและการปฏิบัติต่างๆ

2. เงื่อนไขคุณธรรม จะต้องเสริมสร้างความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน รวมถึงมีความเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2550) กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้รวมหลักวิชา หลักการ และหลักธรรมไว้ด้วยกัน ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ

2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

3. จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

4. ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

5. จะต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

นักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ได้แก่

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กันได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มีมิติครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านวัฒนธรรม ดังนี้ (ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์)

1. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นจิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเองโดยสร้างรากฐานจิตใจที่มั่นคง อันเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือ “มัชฌิมาปฏิปทา”

2. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่

มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียน การเอารัดเอาเปรียบ และการมุ่งทำร้ายกัน

3. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ รวมถึงให้พ้นจากความยากจน

4. มิติด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม

ประเวศ วะสี (2542) กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นเศรษฐกิจสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิปทา ที่สัมพันธ์กับความเป็นครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นเศรษฐกิจที่บูรณาการเชื่อมโยงชีวิต จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาสังคม เศรษฐกิจพอเพียงจึงประกอบด้วยความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่

1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน

2) จิตใจพอเพียง รักเอื้ออาทรผู้อื่น

3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

4) ชุมชนเข้มแข็ง พอเพียง รวมตัวกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน และปัญหาล้างแฉ่ง เป็นต้น

5) ปัญญาพอเพียง เรียนรู้ร่วมกัน เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

6) ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เพราะเศรษฐกิจที่สัมพันธ์และเติบโตจากฐานวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อม จึงจะเป็นเศรษฐกิจที่มั่นคง

7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็วจนกระทั่งมนุษย์ไม่สามารถรับได้

จากหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนช่วยสนับสนุนและส่งเสริมเกื้อกูลกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และนอกจากจะให้ความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นเป้าหมายศูนย์กลางในการพัฒนาแล้ว

ยังเป็นวิธีคิดที่สอดคล้องกับการตั้งรับ และปรับตัวให้เท่าทันกับคลื่นการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประเทศชาติ ชุมชน และประชาชนทุกภาคส่วน ซึ่งในบทความนี้จะมุ่งเน้นแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์กับการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว ทั้งนี้ได้มีองค์กรต่างๆ ได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวไว้ดังนี้

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว

ธุรกิจนำเที่ยว หมายถึง การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัด หรือการให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ทิศนาจร หรือ มัคคุเทศก์ ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งหมายถึงการนำเที่ยวเป็นสำคัญ โดยจะเป็นการนำเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (www.readyplanet.net)

บทบาทและความสำคัญของธุรกิจนำเที่ยว

บทบาทและความสำคัญของธุรกิจนำเที่ยวสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ (นาพร จันทรฉาย, 2554 : 28)

1) ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากธุรกิจนำเที่ยวถือเป็นตัวกลางระหว่างธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจนำเที่ยวจะกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินและการกระจายรายได้ในระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการผลิตในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ธุรกิจนำเที่ยวส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่างๆ และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังสามารถนำความเจริญมาสู่ชุมชนเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ช่วยพัฒนาศักยภาพของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมและร่วมอนุรักษ์ เพื่อให้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

3) ด้านสิ่งแวดล้อม บทบาทของมัคคุเทศก์ที่นำนักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ต่างๆ คือ การให้

ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งธรรมชาติที่มีความเปราะบางเกิดความเสียหายได้ง่ายจากการท่องเที่ยว ซึ่งมัคคุเทศก์จะต้องสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวนั้น ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจและกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ได้มีหน่วยงานสำคัญได้วิเคราะห์สถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว รวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555) ได้ให้ความสำคัญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีนัยสำคัญต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบ ให้สามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกรมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประเมินแนวโน้มหลักในอนาคตที่ประเทศไทยและโลกอาจต้องเผชิญ ไว้ 7 ประการ ได้แก่

- 1) การรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งส่งผลให้มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น และทำให้เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว
- 2) เศรษฐกิจโลกจะเปลี่ยนศูนย์กลางมาอยู่ที่ประเทศแถบเอเชียมากขึ้น
- 3) การเปลี่ยนแปลงด้านการเงินโลกจะมีความผันผวนและความเสี่ยงมากขึ้น
- 4) ประชากรสูงอายุโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นโอกาสของประเทศไทยในการบริการผู้สูงอายุ
- 5) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีกับการดำรงชีวิตของมนุษย์

6) แนวโน้มปัญหาด้านพลังงานซึ่งจะมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของโลก

7) ปัญหาภัยคุกคามจากภาวะโลกร้อนซึ่งส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบต่อธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องตระหนัก และปรับตัวให้พร้อมรับกับสถานการณ์

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งสถานการณ์ที่เป็นโอกาสและสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อการประกอบธุรกิจ นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555 : 8) ยังได้วิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวในอนาคต ดังนี้

- 1) ชนชั้นกลางที่มีเงินในประเทศกลุ่ม BRICs (Brazil, Russia, India, China) ซึ่งเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ
- 2) กลุ่มผู้เดินทางเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว อายุ 20-40 ปี เดินทางเพื่อมาทำธุรกิจแบบระยะสั้น (Short - Haul)
- 3) กลุ่มผู้บริหารและกลุ่ม MICE (Meeting, Incentives, Conventions and Exhibitions) เป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่มีโอกาสและศักยภาพนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะคำนึงถึงความสะดวกสบายและความผ่อนคลาย สามารถทำงานในระหว่างการเดินทางได้ คาดหวังจะได้รับการบริการที่ดีเยี่ยม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 18 ต่อปี
- 4) กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะประชากรจากประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ ญี่ปุ่น เยอรมัน ฝรั่งเศส และอังกฤษ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น สปา การท่องเที่ยวแบบพำนักรถนอน เป็นต้น
- 5) กลุ่มคนโสด โดยเฉพาะเพศหญิงจะเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากขึ้นในช่วง 5 ปี ซึ่งกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเต็มใจจะซื้อเพื่อความพึงพอใจสูง

6) กลุ่มสนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งมีอัตราการเติบโตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (www.thaichamber.org) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1 กระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

2.1.1 สร้างสรรค์กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว

2.1.2 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และทำการตลาดท่องเที่ยวไทยเชิงรุก

2.1.3 เสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

2.2 พัฒนาและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวรวมถึงยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกทางการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวไทยทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

2.2.1 พัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

2.2.2 ยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวให้เทียบเท่ามาตรฐานระดับสากล

2.3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.3.1 พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง และปัจจัยพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว

2.3.2 สร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค

2.3.3 พัฒนาเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมและระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

2.4 พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความมั่นคงในทรัพยากรบุคคลทางการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.4.1 เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งการมีจิตใจในการให้บริการ (Service mind) ให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว

2.4.2 เร่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

จากกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว สามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์อย่างเหมาะสมกลมกลืน ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

3. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์สำหรับการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว

การจัดการธุรกิจนำเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น หน่วยงานที่ให้บริการควรยึดหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ เป็นแนวทางในการตัดสินใจและการปฏิบัติ ดังนี้ (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรารุณ, 2553)

3.1 ความพอประมาณ จัดการธุรกิจนำเที่ยว โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของและบริการต่างๆ จากภายนอก ใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะพอควรกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ขององค์กร โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสถานะของตนเองและสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่ รักษาระดับของความพอประมาณ ไม่มากเกินไปจนเกินไปจนขาดแคลน หรือไม่เพียงพอที่จะดำเนินการให้เกิดประโยชน์ได้ โดยการใช้อย่างมียั้งคิด รู้คุณค่า ดูแลรักษา พัฒนาต่อยอด ให้เพิ่มพูนและดียิ่งๆ ขึ้น โดยอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบในการวางแผนและตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วย เช่น ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน ไม่ทำลายธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น นอกจากนี้ การจัดการธุรกิจนำเที่ยวต้องส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายใน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรก่อน แล้วจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามความจำเป็น

3.2 ความมีเหตุผล การจัดการธุรกิจนำเที่ยวนั้น ต้องตัดสินใจดำเนินการต่างๆ อย่างมีเหตุผล

บนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ ดังนั้น การที่จะวางแผนสำหรับดำเนินการในเรื่องต่างๆ อย่างสมเหตุสมผลได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ความอดทน และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีความรอบคอบในการคิดพิจารณาตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญา ด้วยความตั้งมั่นของจิตในทางที่ถูกที่ควร

3.3 การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การจัดการธุรกิจนำเที่ยว ต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับมือผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที มีการพิจารณาให้เห็นว่าทุกอย่างไม่น่าแน่นอน มีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวนเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นการที่จะทำอะไรก็ตาม ต้องไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น แล้วจึงเตรียมตนเอง และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีภูมิคุ้มกันที่จะคุ้มกันตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่างๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้โดยไม่ซบถถดถอยหรือหยุดชะงักกลางคัน รวมถึงสามารถพัฒนาในระยะยาวได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ทั้งด้านการจัดการและการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันสามารถทำให้เกิดวิถีการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน 4 ประการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาที่มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งทรัพยากรทางกายภาพที่เป็น วัตถุ เงินทุน และระบบนิเวศวิทยาต่างๆ ไปจนถึง ทรัพยากรทางสังคม วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ ค่านิยม และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลง มากกว่าการที่จะมุ่งขยายการเจริญเติบโตให้มากขึ้นเพียงมิติเดียว ดังที่เคยดำเนินมาในอดีต

การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาที่มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม โดยมีแนวคิดว่าการกระทำของแต่ละบุคคลย่อมส่งผลกระทบต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ฉะนั้นแต่ละคนจึงควรใส่ใจที่จะกำหนดเป้าหมายย่อยส่วนบุคคลในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และในขั้นปฏิบัติ แต่ละบุคคลควรดำเนินการกิจของตนให้ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นๆ ภายใต้บริบทและข้อจำกัดของแต่ละคน เพื่อให้เกิดทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ของส่วนรวมไปด้วยกัน

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง โดยเริ่มจากการสร้างความมั่นคงทางธุรกิจให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่งก่อน แล้วจึงเพิ่มระดับการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีคุณธรรมกำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต จึงจะสามารถทำให้เกิดวิถีการพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้ เพราะคนที่มีคุณภาพสามารถใช้สติปัญญาในทางที่ถูกต้อง เป็นเหตุเป็นผล และใส่ใจที่จะเรียนรู้ คิดค้น ปรับปรุงวิธีการ และแนวทางในการจัดการทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสม สมดุล และป้องกัน แก่ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้เกิดผลดีขึ้นเรื่อยๆ ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยส่วนรวม (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรารุท, 2553)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงใช้หลักการทรงงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมในทางปฏิบัติจริง ยกตัวอย่างเช่น

การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้รู้ว่าเรามีทรัพยากรอะไรบ้าง ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ หรือมีปัญหาอย่างไร เป็นการรู้จักตนเองให้ดีกว่าก่อนอย่างรอบรู้ เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกเส้นทางพัฒนาองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละเวลาตามความเป็นจริง

เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรอบคอบ ตลอดจนสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการพัฒนา แต่ละคนจะได้มีความกระตือรือร้นสนใจ ใส่ใจในปัญหา รวมถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

การพัฒนาให้เป็นไปอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้สามารถรักษาสมดุลในแต่ละย่างก้าวของการพัฒนาได้ เพราะการพัฒนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และมนุษย์มีการเรียนรู้และปรับตัวต่างกัน ดังนั้นการจะทำให้ประโยชน์ของการพัฒนากระจายสู่ส่วนรวมได้ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นฐานศักยภาพ และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา แล้วจึงค่อยๆ ต่อยอดการพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ อย่างเหมาะสม ตามพื้นฐานของความเป็นจริง เพื่อให้การพัฒนามีความมั่นคง ชุมชนและสังคมมีความเข้มแข็ง ไม่เกิดความแตกแยกในสังคมบนเส้นทางการพัฒนา (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรารุท, 2553)

ดังนั้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควบคู่ไปกับการใช้หลักความรู้และคุณธรรม จึงเป็นหลักการสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์เป็นแนวทางการจัดการธุรกิจน่าเที่ยว ตามศักยภาพและความพร้อมของทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีอยู่ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งความรู้ เทคโนโลยี ประสิทธิภาพ และศักยภาพของคนในองค์กร

4. แนวทางการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องกำหนดกรอบการพัฒนาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ การพัฒนากระบวนการให้บริการ และการพัฒนาสถานที่ให้บริการ ตามรายละเอียด ดังนี้

4.1 การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ

4.1.1 การวางแผนกำลังคน ควรดำเนินการดังนี้

1) ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวควรกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรเกี่ยวกับกำลังคน โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นวิสัยทัศน์ สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว เพื่อให้เกิดความพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ

2) จัดทำแผนบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กร ทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เช่น การศึกษาต่อ การอบรมสัมมนาที่สอดคล้องกับภาระหน้าที่ เป็นต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงความพอดี ความมีเหตุผล รวมถึงหลักความเสมอภาค

4.1.2 การสรรหา คัดเลือก ควรดำเนินการดังนี้

1) กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งในงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน

2) บริหารจัดการกำลังคนให้สอดคล้องกับภารกิจ และสรรหาบุคลากรโดยใช้ระบบคุณธรรม มีความโปร่งใส และคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมกับงาน

4.1.3 การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร ควรดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้บริหารและบุคลากรทำความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อการ

พัฒนาธุรกิจนำเที่ยว โดยเฉพาะการศึกษาตามแบบอย่างขององค์กรอื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) จัดโครงการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลด้านการปฏิบัติงาน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

3) จัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ อย่างถูกต้อง

4) เตรียมบุคลากรผู้ให้บริการให้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นเต็มใจ และมีจิตใจรักในการให้บริการ มีจิตสำนึกในการให้บริการที่โปร่งใส เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

5) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กร

6) ถ่ายทอดนโยบาย ให้ความรู้ และเสริมสร้างวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอและหลายช่องทาง เช่น การประชุมสร้างความเข้าใจ การจัดทำคู่มือความรู้ การจัดบอร์ดเผยแพร่ความรู้ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น

7) จัดโครงการหรือกิจกรรมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงบนพื้นฐานของคุณธรรม มีชีวิตที่เรียบง่าย มีการออม มีความสามัคคี และสร้างค่านิยมใหม่ที่สอดคล้องตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงได้นำความรู้และค่านิยมที่ดีไปถ่ายทอดแก่บุคคลอื่นด้วย

8) คณะผู้บริหารหรือกลุ่มต้นแบบ เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาขับเคลื่อนธุรกิจ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9) มีการติดตามหรือประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือประเมินความพึงพอใจของบุคลากรในองค์กร

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

4.2 การพัฒนากระบวนการให้บริการนำเที่ยว

4.2.1 การกำหนดนโยบายขององค์กรตาม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรดำเนินการ ดังนี้

1) มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบาย

2) น้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ การศึกษาข้อมูลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของบุคลากรทุกฝ่าย รวมถึงการพัฒนาธุรกิจอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

3) วิเคราะห์สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม และของโลก เพื่อนำความรู้มากำหนดแนวทาง และสร้างภูมิคุ้มกันในการพัฒนาการให้บริการนำเที่ยวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง

4.2.2 การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ดังนี้

1) การบริหารจัดการเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ด้วยความซื่อตรงและโปร่งใส เกิดความปลอดภัย และผู้รับบริการรู้สึกประทับใจ

2) การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารพัสดุ อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า

3) ปรับปรุงกระบวนการให้บริการด้วยการลดระยะเวลาและขั้นตอนการให้บริการ มีช่องทางการสื่อสารกับผู้รับบริการ ที่สะดวกและประหยัด

4) อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ภายใต้กฎระเบียบและกติกากำหนด

5) ประเมินการปฏิบัติงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ

6) บริหารจัดการองค์กรตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผล โดยยึดหลักร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ

4.2.3 การจัดการงบประมาณ ควรดำเนินการ ดังนี้

1) จัดทำแผนการใช้งบประมาณขององค์กร โดยคำนึงถึงศักยภาพทางฐานะการเงิน ลำดับความสำคัญของปัญหา เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสตรวจสอบได้

2) มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ

4.2.4 การจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ควรดำเนินการ ดังนี้

1) จัดทำแผนการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ตามความเหมาะสมกับงบประมาณขององค์กร รวมทั้งครุภัณฑ์ และดำเนินการบำรุงรักษาตามแผนที่กำหนดจัดทำแผนการบำรุงรักษาวัสดุ

2) บริหารจัดการทรัพยากรในองค์กรอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น มาตรการประหยัดไฟฟ้า มาตรการประหยัดกระดาษ มาตรการประหยัดน้ำมัน เชื้อเพลิง การปรับปรุงการใช้ครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่ต้องจัดซื้อหรือจัดสร้างใหม่ เป็นต้น

4.3 การพัฒนาสถานที่ให้บริการนำเที่ยว

4.3.1 การพัฒนาสำนักงาน ควรดำเนินการ ดังนี้

1) พัฒนาสำนักงานให้มีความน่าอยู่ สะดวก และเหมาะสมสำหรับการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดสำนักงานให้สวยงาม การจัดกิจกรรม 5 ส. รวมทั้งจัดทำแผนผังขั้นตอนการให้บริการของงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของผู้รับบริการ

2) จัดให้มีพื้นที่บริการ ที่สามารถอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

3) จัดให้มีระบบความปลอดภัยทั้งพื้นที่ภายในและบริเวณภายนอกสำนักงาน

4) จัดให้มีบุคลากรดูแลสถานที่บริเวณสำนักงานให้มีความสะอาด สงบ และร่มรื่น

4.3.2 การพัฒนาสถานที่สำหรับการท่องเที่ยว

ควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) ให้ความรู้และรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสาธารณะ ในการร่วมดูแลสถานที่ท่องเที่ยว และรักษาสีแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว
- 2) พัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน
- 3) พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง และปัจจัยพื้นฐาน เพื่อการท่องเที่ยว
- 4) สร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาค

แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์สำหรับพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวดังกล่าวในทุกประเด็น เป็นการบูรณาการหลักความพอประมาณ และความมีเหตุผลในการดำเนินงาน การสร้างภูมิคุ้มกันให้ธุรกิจนำเที่ยวสามารถพัฒนาและคงอยู่อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของหลักความรู้คู่คุณธรรม จึงเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินงานได้อย่างมั่นคง สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงผันผวน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมืองในปัจจุบัน เพราะการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดความสมดุลในทุกบริบทของการพัฒนา มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และมีความเชื่อมั่นคงที่จะไม่หวั่นไหวสั่นคลอนจากผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. (2555). “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555-2559”. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2557, จาก www.senate.go.th.
- จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง และคณะ. (2552). รายงานการวิจัย เรื่อง “โครงการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบและศักยภาพในการบริการที่เป็นเลิศของอำเภอ ในสังกัดกรมการปกครอง.” มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2551). คำปรารภในคำพอสอน ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพระดาบส.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช พิบูลสรารุช. (2553). ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง จำกัด.
- “ธุรกิจนำเที่ยว.” (2557). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 19 กรกฎาคม 2557, จาก www.readyplanet.net.
- นภาพร จันทร์ฉาย. (2554). การจัดการตัวแทนธุรกิจท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาคมแนวทางพลิกพื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2554). เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2554, จาก www.chaipat.or.th.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2550). “เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ : แนวทางสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน.” วารสารสุทธิปริทัศน์. 21(มกราคม-สิงหาคม) : 22-28.
- “เศรษฐกิจพอเพียง”. (2556). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 พฤษภาคม 2557, จาก www.wikipedia.org.
- สุพจน์ สุทธิศักดิ์ สุจิรา สุขวัฒน์ และวิศิษ แก้วเอี่ยม. (2556). รายงานการวิจัย เรื่อง “การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนารูปแบบและศักยภาพการให้บริการที่เป็นเลิศขององค์กรส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม.” ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองนครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2556). “ยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวสู่ AEC” [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 21 พฤษภาคม 2557, จาก www.thaichamber.org.

การสร้างและการวิเคราะห์งบการเงิน Financial Statement Creating and Analysis

ธัญลักษณ์ อรุณรัตน์เรื่อง*

บทคัดย่อ

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการผลิต 2) การบริโภค 3) การกระจาย และ 4) การแลกเปลี่ยน เมื่อประกอบธุรกิจก็จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเงิน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการจัดหาเงิน การลงทุน และการดำเนินงาน ทุกกิจกรรมล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการเงินทั้งสิ้น และกิจกรรมเหล่านี้สามารถนำมาสรุปเป็นงบการเงินในระบบบัญชีได้ การสร้างงบการเงินด้วยตนเองเป็นจุดเริ่มต้นของการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินทั้งส่วนบุคคล

และส่วนของธุรกิจ แต่งบการเงินยังไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงฐานะที่แท้จริงและทิศทางการดำเนินไป การวิเคราะห์อัตราส่วนเป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยในการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินที่แท้จริงของทั้งส่วนบุคคลและของธุรกิจ ทั้งในด้านสภาพคล่องทางการเงิน ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ การบริหารจัดการหนี้และความสามารถในการทำกำไร เพื่อที่จะป้องกันความเสี่ยงทางการเงินและทำให้อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน

Abstract

In living routine lives, people engage in four economic activities i.e. production, consumption, distribution and exchange. In running a business, there are three relevant financial activities i.e. operation, investment, and finance. All these activities involve money which can be summarized as a Financial Statement

in the accounting system. Creating a financial statement by oneself is the beginning of the financial health check up both personal and business parts. The financial statement, however, cannot reflect a real situation and its operating direction. In preventing financial risks and sustainable management

*อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบัญชี ธุรกิจ และมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

in both personal and business parts, ratio analysis is a financial instrument that can be applied to validate actual

financial health such as liquidity, efficiency, debt management and profitability.

บทนำ

แม่บทการบัญชี กล่าวไว้ว่า “งบการเงินแสดงถึงผลกระทบทางการเงินโดยการจัดประเภทของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจ ประเภทของรายการดังกล่าวเรียกว่าองค์ประกอบของงบการเงิน องค์ประกอบซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดฐานะการเงินในงบดุล (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นงบแสดงฐานะการเงินเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2554) ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ องค์ประกอบซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดผลการดำเนินงานในงบกำไรขาดทุน ได้แก่ รายได้และค่าใช้จ่าย” (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. แม่บทการบัญชี : 15) การสร้างและวิเคราะห์งบการเงินเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะช่วยให้ตัวเราและกิจการรอดพ้นจากภาวะวิกฤตต่าง ๆ อาทิ การขาดสภาพคล่องทางการเงิน การมีหนี้สินล้นพ้นตัว การขาดโอกาสในการลงทุนขยายกิจการให้เติบโต การปล่อยเครดิตมากเกินไปจนทำให้ไม่สามารถเก็บหนี้ได้ การไม่มีเงินทุนสำรอง การเสียเครดิตทางการค้า ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธวัช ภูษิตโยโดยกล่าวว่า “งบการเงินเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของธุรกิจว่าดีและมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด” (ธวัช ภูษิตโยโดย, 2545 : 16-22) “หัวใจของการดำเนินธุรกิจ : สินค้าหรือบริการเงิน”.

ผู้เขียนขออ้างอิงแม่บทการบัญชีเรื่อง “งบการเงิน” เป็นพื้นฐานในการจัดทำงบการเงินส่วนบุคคล เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกรู้ว่างบการเงินเป็นเรื่องใกล้ตัว โดยยึดหลักและวิธีการจัดทำ การบริหารจัดการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ คอยเป็นสัญญาณเตือนให้เกิดการเตรียมตัวล่วงหน้าในการ

บริหารจัดการความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของการเกิดปัญหาจากการคุกคามเชิงเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก ทำให้เกิดความมีเหตุมีผล (Reasonableness) ในการอุปโภคบริโภคแบบพอเพียง (Sufficiency) แล้วยังเป็นการตรวจหาภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง (Self-Immunity) ได้ดีอีกด้วย

พื้นฐานความรู้ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดเริ่มต้นของการสร้างพื้นฐานความรู้มาจากคำสอนของผู้ใหญ่และการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกตแบบไม่เป็นระบบ (Formal and informal Learning) ทำให้เกิดการเรียนรู้ ณ จุดเล็กๆ ในระดับปัจเจกบุคคล (Individual) และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (Technical learning) จากสถานศึกษา ในสาขาวิชาการเงินและการบัญชีโดยตรงหรือในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง เติบโตเป็นสังคมคนในครอบครัว (Family or household) มีพวกพ้องในชุมชน (Community) องค์กรธุรกิจ (Business sector) จนก้าวสู่เศรษฐกิจระดับชาติ (Nation) เป็นความรู้ที่ติดกับตัวเราจนสามารถถ่ายทอดให้ลูกหลานลูกน้อง พี่น้อง เล่าสู่พวกพ้องต่อๆ กันมาตามยุคตามสมัย เกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning culture) ผ่านประสบการณ์ที่เรียกว่าเป็นภูมิปัญญา (Wisdom) ก็จะเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability development) ตามหลักคำสอนการพัฒนาเศรษฐกิจในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งรากฐานของแนวคำสอนก็มาจากคำสอนเรื่องทางสายกลาง (Middle Path) ในพุทธศาสนานั่นเอง โดยหลักคำสอนการพัฒนาเศรษฐกิจในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ชนนานามว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 3 ท่วง 2 เงื่อนไขที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน ดังนี้

ห่วงที่ 1 คือ ความพอประมาณ (Sufficiency) หมายถึง การมีความพอดีทั้งในด้านความคิด (Thought) การประพฤติ (Behavior) และการกระทำ (Action) ไม่มากหรือน้อยจนเกินไปจนต้องเบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่นให้เดือดร้อน

ห่วงที่ 2 คือ ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจที่เกี่ยวกับระดับความพอเพียง เป็นไปอย่างรอบคอบทั้งในด้านความคิด การประพฤติ และการกระทำ

ห่วงที่ 3 คือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง (Self-Immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล หรือที่เรียกว่ามีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีในตัวเอง

เงื่อนไขที่ 1 คือ เงื่อนไขความรู้ (Knowledge condition) หมายถึง การมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน นำไปประยุกต์ใช้ประกอบการวางแผนและปฏิบัติการในทุกขั้นตอนอย่างระมัดระวังและรอบคอบ

เงื่อนไขที่ 2 คือ เงื่อนไขคุณธรรม (Moral condition) หมายถึง การมีความตระหนักในด้านคุณธรรม คือ การดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อุดมทน พากเพียร และแบ่งปันให้แก่ผู้ด้อยโอกาสกว่า แนวคิดหลักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Theory of sufficiency economy Philosophy) จะเน้นด้านพฤติกรรมกรบริโภค คือการบริโภค การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับการดำรงชีวิตและการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืนในธุรกิจ

วิชาการเงินกับวิชาเศรษฐศาสตร์

การเงินเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากร มีการได้มา และใช้ไปเพื่อการลงทุน เพราะในชีวิตประจำวันเราอดไม่ได้ที่จะต้องพบเจอกับทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ “ทรัพยากร” เป็นคำที่เราใช้เรียกสิ่งต่างๆ

รอบตัวเรา มีทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่คนเราสร้างขึ้น การนำทรัพยากรที่มีอยู่มาเป็นปัจจัยในการทำให้เกิดผลผลิตหรือสินค้าต่างๆ ซึ่งนำไปขายได้ เราเรียกทรัพยากรนั้นว่า “ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์” โดยมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนทรัพยากรดังกล่าว

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ คือการกระทำต่างๆ ของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจนำมาบำบัดความต้องการของมนุษย์ได้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจแบ่งเป็น 4 กิจกรรม คือ

1. การผลิต (Production) คือ การสร้างเศรษฐกิจขึ้นเพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์ คำว่า “เศรษฐกิจ” หมายถึง สิ่งของ หรือบริการที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาบำบัดความต้องการของมนุษย์ได้ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค กระแสไฟฟ้าหรือพลังงาน และบริการต่างๆ เช่นการสอนหนังสือ การตัดผม การร้องเพลงหรือเล่นดนตรีบนเวทีการแสดง เป็นต้น แต่ถ้าเป็นสิ่งของที่มีอยู่มากมายโดยไม่ต้องซื้อหา เช่นน้ำ ในแม่น้ำ อากาศที่เราหายใจ เราเรียกว่า “ทรัพยากรเสรี” ไม่เรียกว่าเป็น “เศรษฐกิจ”

2. การบริโภค (Consumption) คือการกินหรือการใช้สินค้าหรือบริการ

3. การกระจาย (Distribution) คือการจำหน่ายแจกสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นมาไปยังผู้บริโภค และรวมถึงการนำรายได้จากการจำหน่ายแจกสินค้าหรือบริการนั้นๆ มาแบ่งปันให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิตที่มีส่วนร่วมการผลิต

4. การแลกเปลี่ยน (Exchange) หมายถึง การเปลี่ยนความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือบริการระหว่างกัน ปัจจุบันเราจะสังเกตเห็นว่าชาวนาชาวไร่ไม่ได้ปลูกข้าวหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่จะทำการผลิตเป็นจำนวนมากเพื่อนำไปใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนเอาสินค้าอื่นมาบำบัดความต้องการของ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ตนด้วย จึงเกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจขึ้น สมองความต้องการของมนุษย์โดยตรง เช่น การรับประทานอาหาร การใช้บริการช่างตัดผม บริการของแพทย์ การใช้บริการรถประจำทาง เป็นต้น ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็น ที่มาของรายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับงบการเงิน

รายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับงบการเงิน

รายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับงบการเงิน แบ่งเป็น 5 หมวดบัญชี ดังนี้

1. สินทรัพย์ (Assets) คือ สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนที่วัดมูลค่าได้ และบุคคลหรือกิจการเป็นเจ้าของ เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ สินค้าเงินค้างรับต่างๆ อาคาร รถยนต์ หุ่นที่มาจากการซื้อ ดินสอ ปากกา เป็นต้น

2. หนี้สิน (Liabilities) คือ ภาระผูกพันตามสัญญาที่วัดมูลค่าได้ และจะต้องชดใช้คืนภายในระยะเวลาที่สัญญาไว้ เช่น เงินยืมจากเพื่อนหรือเงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อซื้อบ้าน การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ การผ่อนชำระค่าสินค้าผ่านบัตรเครดิต เป็นต้น

3. ทุน (Capital) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สินทรัพย์สุทธิ (Net Worth) คือ ส่วนของเจ้าของที่วัดมูลค่าได้จากสินทรัพย์หักหนี้สินทั้งหมด

4. รายได้ (Income) คือ รายการรับต่างๆ ที่วัดมูลค่าได้ เช่น รายได้ในรูปของเงินเดือนที่ได้มาจากการประกอบอาชีพ ดอกเบี้ยรับจากการฝากเงินไว้กับธนาคารหรือปล่อยเงินกู้ การขายสินค้าหรือบริการ เป็นต้น

5. ค่าใช้จ่าย (Expense) คือ รายการจ่ายต่างๆ ที่วัดมูลค่าได้ จ่ายไปเพื่อแลกกับสินค้าหรือบริการ เช่น จ่ายค่าน้ำค่าไฟฟ้าโทรศัพท์ ค่าบริการอินเทอร์เน็ต ค่าน้ำมันรถ ค่าหนังสือ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายประกอบด้วย รายการจ่าย 2 ประเภท คือ

5.1 ต้นทุนขาย (Cost of goods sold) คือ ต้นทุนสินค้าส่วนที่ขายออกไปได้

5.2 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (Selling and Administration Expenses) คือ รายการที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุดิบใดๆ ของสินค้าที่จะนำมาขาย แต่เป็นรายการที่ทำให้เกิดการขายสินค้า เช่น ค่านายหน้า พนักงานขาย เงินเดือน ค่าน้ำค่าไฟ ค่าขนส่ง เป็นต้น

การแยกรายการค่าใช้จ่ายนี้ให้ชัดเจน จะทำให้เราทราบผลกำไรจากการทำธุรกิจในช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยกำไรเบื้องต้นเกิดจากการมีรายได้สูงกว่าต้นทุนขาย และกำไรสุทธิก็เป็นผลมาจากกำไรเบื้องต้นที่ยังคงสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารนั่นเอง

การสร้างงบการเงินด้วยตัวเอง

องค์ประกอบสำคัญของการสร้างงบการเงิน มีอยู่ 2 ส่วน คือ

1. งบการเงินในส่วนของงบดุล (Balance sheet) คือ งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of financial position) ณ วันใดวันหนึ่งที่ประกอบ ด้วยรายการทางบัญชี 3 หมวด คือ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุน จึงเป็นที่มาของหลักสมการบัญชี (Accounting equation) หรือสมการงบดุล (Balance sheet equation) ที่ว่า สินทรัพย์ (Assets) = หนี้สิน (Liabilities) + ทุน (Owners' equity)

ตัวอย่าง การสร้างงบดุลอย่างง่ายด้วยตัวเอง สมมติว่าขณะนี้ท่านมีอายุ 40 ปี ทำงานสะสมไว้เป็น เงินสด 20,000 บาท และเงินฝากธนาคาร 500,000 บาท มีบ้าน 1 หลัง ราคา 3,000,000 บาท โดยจำนองไว้กับธนาคาร ชื้อหุ้นกับตลาดหลักทรัพย์ 100,000 บาท มีรถยนต์ใหม่ 1 คัน ราคา 550,000 บาท คงเหลือ ผ่อนอีก 10 งวดๆ ละ 10,000 มีกระเป๋า นาฬิกา และ สร้อยคอทองคำมีมูลค่ารวม 25,000 บาท เครื่องคิดเลข ปากกา ดินสอ 1,000 บาท

เราสามารถสร้างงบการเงินในส่วนของงบดุล จากหลักสมการบัญชีที่ว่า สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน ทั้งที่เป็นงบการเงินส่วนบุคคลและส่วนของกิจการ ได้ดังนี้

งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล)

ณ วันที่.....

(หน่วย : พันบาท)

สินทรัพย์

เงินสด	20.-
เงินฝากธนาคาร	500.-
อาคาร	3,000.-
เงินลงทุนในหุ้น	100.-
รถยนต์	550.-
เครื่องประดับ	25.-
วัสดุสำนักงาน	1.-
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	<u>4,196.-</u>

หนี้สิน

เงินกู้ธนาคาร (ค้ำเงินผ่อนรถยนต์ 10 งวด)	100.-
หนี้จำนอง (มูลค่าจำนองอาคาร)	3,000.-
รวมหนี้สินทั้งสิ้น	3,100.-

ส่วนทุน

กำไรสะสม (ตั้งแต่วันเริ่มตั้งกิจการจนถึงปัจจุบัน)	1,096.-
รวมหนี้สินและส่วนทุน	<u>4,196.-</u>

จะเห็นได้ว่าว่างบดุลข้างต้นได้แสดงฐานะการเงิน และความมั่งคั่งของท่าน และเมื่อท่านสามารถแสดงฐานะของตนเองได้แล้ว ก็สามารถนำหลักการนี้ไปแสดงฐานะการเงินของผู้อื่น และของธุรกิจได้อีกด้วย

2. งบการเงินในส่วนของงบกำไรขาดทุน (Income statement) คือ งบแสดงผลการดำเนินงาน สำหรับระยะเวลาหนึ่ง ที่ประกอบด้วยรายการทางบัญชี 2 หมวดหลัก คือ รายได้ และค่าใช้จ่าย ดังนี้

งบกำไรขาดทุน

สำหรับระยะเวลา.....

(หน่วย : พันบาท)

รายได้จากการขายสินค้า/บริการ	10,000.-
หัก ต้นทุนขาย	<u>3,000.-</u>
กำไรเบื้องต้น	7,000.-
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>4,000.-</u>
กำไรสุทธิ	<u>3,000.-</u>

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

การสร้างงบการเงินจึงเกี่ยวกับงบดุล และงบกำไรขาดทุน และเมื่อสร้างขึ้นมาได้แล้ว ข้อมูลในงบการเงินจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางการเงินต่อไป

การใช้ประโยชน์จากงบการเงิน

การวิเคราะห์ตัวเลขในงบการเงินเป็นวิธีตรวจสอบสภาพทางการเงินที่ทำให้ทราบทิศทางในการบริหารงานแต่ละด้านได้อย่างทันทั่วทั้งเพื่อให้กิจการดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง โดยงบการเงินสามารถอธิบายเรื่องสำคัญๆ ทางการเงินได้ 4 เรื่อง ดังนี้

ส่วนของงบดุล

1. ทำให้ทราบสภาพคล่องทางการเงิน และสาเหตุแห่งสภาพคล่องทางการเงิน โดยใช้สูตร อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio) และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (Quick ratio)
2. ทำให้ทราบคุณภาพของลูกหนี้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ประสิทธิภาพของการบริหารสินทรัพย์ การเก็บหนี้ และระยะเวลาการขายสินค้า โดยใช้สูตร อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Total asset turnover), ระยะเวลาเรียกเก็บหนี้ (Collection period) และระยะเวลาขายสินค้า (Inventory turnover)
3. ทำให้ทราบความมั่นคงว่ามีมากน้อยเพียงใด และมีศักยภาพในการขยายกิจการด้วยรายการหนี้สินได้หรือไม่เพียงใด โดยใช้สูตร อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt-to-Asset Ratio), อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt-to-Equity Ratio), อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio), อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน (Cash flow to current liabilities) และอัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน (Cash flow to total debt)

ส่วนของงบกำไรขาดทุน

4. ทำให้ทราบประสิทธิภาพหรือความสามารถในการทำกำไรว่าเป็นอย่างไร และสาเหตุแห่ง

ประสิทธิภาพมาจากการบริหารต้นทุนการผลิต หรือการบริหารธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรมากขึ้น โดยใช้สูตร Gross Profit Margin, Operating Profit Margin, Net Profit Margin, Return on Asset และ Return on Equity

จากตัวเลขกำไรสุทธิที่แสดงออกมาในงบกำไรขาดทุนนั้น อาจจะไม่ได้รับเข้ามาเป็นเงินสดในเวลานี้ เพราะการขายมีระยะเวลาการชำระหนี้ เช่น เครดิต 3 เดือน ขายได้แล้ว 10 ล้านบาท หักค่าต้นทุนสินค้า ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารรวม 7 ล้านบาท แล้วได้กำไรสุทธิ 3 ล้านบาท และเป็นเช่นเดียวกันกับด้านการซื้อเป็นเงินเชื่อ งบกำไรขาดทุนจึงบอกสภาพคล่องทางการเงินของกิจการยังไม่ได้ทันที เพราะกิจการจะต้องรอกำไรสุทธิที่แฝงอยู่ในการเก็บเงินจากลูกหนี้ตามระยะเวลาที่ให้เครดิตในการชำระหนี้ จึงต้องมีสัญญาณเตือนเพื่อบอกทิศทางการดำเนินงานให้ทราบทั้งปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนอย่างเพียงพอที่จะทำให้งานดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และสำรองไว้ใช้จ่ายสำหรับค่าใช้จ่ายประเภทที่ไม่สามารถขอระยะเวลาที่ให้เครดิตได้อย่างเพียงพอ

เครื่องมือในการบริหารการเงินส่วนบุคคลและธุรกิจ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratios) คืออัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถของกิจการในการชำระหนี้ระยะสั้นเมื่อหนี้นั้นครบกำหนด ประกอบด้วย

- 1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio) เป็นการหาอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน โดยสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินสด และสินทรัพย์ที่กิจการคาดว่าจะเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลา 1 ปี เช่น ลูกหนี้สินค้างเหลือ และค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เป็นต้น ส่วนหนี้สินหมุนเวียนหรือหนี้สินระยะสั้น ได้แก่ เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และหนี้สินอื่น ที่กิจการมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระภายในระยะเวลา 1 ปี แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางการเงินระยะสั้นของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากพอที่จะชำระหนี้ระยะสั้นได้

ยกตัวอย่างจากงบดุลข้างต้นที่ท่านมีเงินสดและเงินฝากธนาคารรวมเป็นมูลค่าสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น 20,000 + 500,000 = 520,000 บาท และมีเงินกู้ธนาคารเป็นมูลค่าหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น 100,000 บาท นำมาแทนค่าในสูตรคำนวณ 520,000 หารด้วย 100,000

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้างเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของกิจการในการแปลงสินทรัพย์หมุนเวียนมาเป็นเงินสดเพื่อการชำระหนี้ระยะสั้น ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 1 แสดงว่ากิจการมีความคล่องตัวในการชำระหนี้ระยะสั้นได้เร็ว

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ คืออัตราส่วนทางการเงินที่แสดง

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ (เท่า)} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้ แสดงให้เห็นว่ากิจการสามารถนำสินทรัพย์รวมทั้งหมดไปใช้ในการสร้างยอดขายได้ที่เท่า ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงถึงควมมีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์สูง

ได้ผลลัพธ์อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเป็นจำนวน 5.2 เท่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางการเงินระยะสั้นของท่าน/กิจการว่า ท่าน/กิจการมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากพอที่จะชำระหนี้สินระยะสั้นได้

1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) เป็นอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องสูงในการชำระหนี้โดยไม่ต้องอาศัยสินค้าคงเหลือแสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

ถึงประสิทธิภาพของการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์

2.1 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Total Asset Turnover) เป็นอัตราส่วนของยอดขายต่อสินทรัพย์รวม ที่แสดงให้เห็นว่ากิจการใช้ประโยชน์จากประสิทธิภาพของสินทรัพย์รวมที่มีอยู่ เพื่อก่อให้เกิดยอดขายได้มากน้อยเพียงใด แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

2.2 ระยะเวลาเรียกเก็บหนี้ (Collection period) เป็นอัตราส่วนของลูกหนี้การค้าต่อยอดขายเฉลี่ยต่อปี ทำให้ทราบถึงคุณภาพของลูกหนี้ประสิทธิภาพในการจัดเก็บหนี้ และนโยบายในการให้สินเชื่อของกิจการ แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ระยะเวลาเรียกเก็บหนี้ (วัน)} = \frac{\text{ลูกหนี้การค้า}}{\text{ยอดขาย}/365}$$

ผลลัพธ์ที่ได้ มีหน่วยเป็นวัน ถ้ามีค่าจำนวนวันน้อย แสดงให้เห็นว่ากิจการมีความสามารถในการจัดเก็บหนี้ได้เร็ว

2.3 ระยะเวลาขายสินค้า (Inventory turnover) เป็นอัตราส่วนของสินค้าคงเหลือต่อยอด

ขายเฉลี่ยต่อปี แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาที่กิจการสามารถจำหน่ายสินค้าได้ นับตั้งแต่วันที่ซื้อหรือผลิตสินค้า แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินค้าคงเหลือของกิจการ แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ระยะเวลาขายสินค้า (วัน)} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{ยอดขาย}/365}$$

ผลลัพธ์ที่ได้ มีหน่วยเป็นวัน ถ้ามีค่าจำนวนวันน้อย แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจำหน่ายสินค้าได้เร็ว

กลุ่มที่ 3 กลุ่มอัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงภาระหนี้สินและความสามารถในการชำระหนี้

3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt-to-Asset Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม บอกความมั่งคั่งทางการเงินว่ามีมากน้อยเพียงใด แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงสัดส่วนของเงินทุนรวมของกิจการที่มาจากภาระก่อหนี้ ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงก็แสดงว่า กิจการมีความเสี่ยงทางการเงินสูง เพราะมีภาระในรูปของดอกเบี้ยจ่ายตามมาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยมีค่าสูง

3.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt-to-Equity Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินรวมต่อส่วนของเจ้าของกิจการ แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงสัดส่วนของเงินทุนที่มาจากภาระกู้ยืมต่อเงินลงทุนที่มาจากเจ้าของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงว่ากิจการมีการกู้ยืมเงินใน

สัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับทุนของกิจการ ทำให้กิจการมีภาระชำระดอกเบี้ยที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบการดำเนินงานของกิจการ

3.3 อัตราส่วนความสามารถในการจ่าย ดอกเบี้ยจ่าย อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ของกิจการ แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (เท่า)} = \frac{\text{กำไรก่อนหักภาษีและดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงแสดงว่ากิจการมีความสามารถที่จะชำระดอกเบี้ยได้ดี

3.4 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน (Cash flow to current liabilities) เป็นอัตราส่วนร้อยละของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน

งานต่อหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียนโดยเฉลี่ยของทั้งปี (ยอดต้นปีบวกยอดปลายปีหารด้วยสอง) ถ้ายังมีกระแสเงินสดในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียนก็ยิ่งดี โดยอัตราที่แสดงฐานะการเงินอยู่ในระดับดีคือ 40% ขึ้นไป

$$\text{อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน (\%)} = \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

3.5 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินรวม (Cash flow to total debt) เป็นอัตราส่วนร้อยละของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการต่อหนี้สินรวม แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

ร้อยละของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการต่อหนี้สินรวม แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินรวม (\%)} = \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{หนี้สินรวม}}$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการว่าครอบคลุมหนี้สินรวมที่มีได้หรือไม่ ทำให้สามารถวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการได้ดีขึ้น ยิ่งกิจการมีกระแสเงินสดในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับหนี้สินรวมเฉลี่ยก็ยิ่งดี โดยอัตราที่แสดงฐานะการเงินอยู่ในระดับดีคือ 20% ขึ้นไป

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ยอดขาย}}$$

กลุ่มที่ 4 กลุ่มอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร คืออัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถของกิจการในการทำกำไรในระดับต่างๆ กัน

4.1 อัตรากำไรขั้นต้น (Gross profit margin) เป็นอัตราส่วนร้อยละของกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรเบื้องต้น (ยอดขายหักด้วยต้นทุนสินค้าหรือบริการ) ถ้าอัตราส่วนนี้แสดงค่าสูง สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของกิจการในการแสวงหารายได้ และการควบคุมต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนการซื้อที่ดี

4.2 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating profit margin) เป็นอัตราส่วนร้อยละของกำไรก่อนหักภาษีและดอกเบี้ยจ่ายต่อยอดขาย แสดงถึงความ

สามารถในการทำกำไร โดยสะท้อนให้เห็นแนวโน้มของรายได้และการควบคุมค่าใช้จ่ายทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนนี้อาจมาจากการที่กิจการมีการแข่งขันมาก ความต้องการของตลาดลดลง มีต้นทุนต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากประสิทธิภาพในการผลิตต่ำลง การใช้ทรัพยากรไม่เหมาะสม แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{กำไรก่อนหักภาษีและดอกเบี้ยจ่าย} \times 100}{\text{ยอดขาย}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้แสดงถึงความสามารถในการจัดการรายได้จากการขายหลังจากที่ได้หักค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นแล้ว ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงว่ากิจการมีความสามารถและประสิทธิภาพในการจัดการได้ดี

4.3 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

เป็นอัตราส่วนร้อยละของกำไรสุทธิต่อยอดขาย แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรสุทธิของกิจการ เป็นการวัดความสามารถของกิจการในการควบคุมค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับยอดขาย แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ยอดขาย}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าสูง แสดงว่ากิจการสามารถเปลี่ยนยอดขายให้เป็นกำไรได้มาก

4.4 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) เป็นอัตราส่วนร้อยละของกำไร

สุทธิต่อสินทรัพย์รวม แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของสินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการใช้ในการดำเนินงาน แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณยังมีค่าสูงมากเท่าใด แสดงว่ากิจการยังมีความสามารถในการทำกำไรดีเท่านั้น

4.5 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรจากเงินลงทุนของผู้ถือหุ้น แสดงเป็นสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าสูงแสดงว่าผู้ถือหุ้นมีโอกาสดำเนินการได้รับผลตอบแทนสูง

ข้อจำกัดของการใช้อัตราส่วนทางการเงิน

การใช้อัตราส่วนทางการเงินในการพิจารณาตัวเลขในงบการเงิน มีข้อจำกัด ดังนี้

1. ตัวเลขในงบการเงินเป็นข้อมูลในอดีตนำมาประเมินศักยภาพการดำเนินงานและพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต ส่งผลให้การวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ และฐานะการเงินของกิจการด้วยวิธีอัตราส่วนเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่อาจไม่เพียงพอต่อการตอบคำถามต่างๆ ได้อย่างชัดเจน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค แนวโน้มของอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ผู้วิเคราะห์งบการเงินควรพิจารณาข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในงบการเงินด้วย

2. การเปรียบเทียบอัตราส่วนต่างๆ ของกิจการ 2 แห่งขึ้นไป อาจมีข้อแตกต่างในเรื่องของวิธีการทางบัญชี เช่น กิจการใช้วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือแตกต่างกันไป มีความระมัดระวังในการประมาณหนี้สูญมากน้อยต่างกัน มีวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาที่แตกต่างกัน ตีราคาสินทรัพย์ถาวรด้วยมูลค่าในอดีตหรือมูลค่าตลาดจะทำให้การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกิจการเป็นไปได้ยากเพราะจะต้องปรับปรุงงบการเงินให้แสดงฐานะการเงินและผลประกอบการด้วยพื้นฐานเดียวกันที่เปรียบเทียบกันได้

ดังนั้น ผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินควรให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการพิจารณาด้วย เช่น นโยบายการบัญชี วิธีการทำบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่นำไปปฏิบัติ หมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงานของผู้สอบบัญชี เมื่อสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนควรศึกษาบทวิเคราะห์งบการเงินที่จัดทำโดยนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ของธุรกิจหลักทรัพย์ด้วยเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

สรุป

งบการเงิน (Financial statement) เป็นผลผลิตของระบบบัญชีของกิจการที่จัดทำขึ้นเมื่อครบ

รอบระยะเวลาบัญชี 12 เดือน เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารและรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ การศึกษาข้อมูลจากงบการเงินและวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนทางการเงินจะช่วยให้กิจการได้ประโยชน์จากข้อมูลในงบการเงินเพื่อใช้ประเมินสถานการณ์ในทิศทางการดำเนินงานที่เหมาะสมและประกอบการตัดสินใจลงทุนได้ แต่หากไม่มีการตรวจสอบฐานะทางการเงินอันแท้จริงของตนเองและธุรกิจไว้ล่วงหน้า ก็จะทำให้เราเกิดความไม่แน่ใจที่จะตัดสินใจกระทำการใดๆ อาจถึงขั้นเกิดความไม่มั่นคงในการดำเนินธุรกิจในแต่ละวันได้ การสร้างงบการเงินด้วยตนเองเป็นจุดเริ่มต้นของการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินทั้งส่วนบุคคลและส่วนของกิจการ หลักการนี้ยังสามารถนำไปใช้ตรวจสอบสุขภาพทางการเงินของบุคคลอื่นหรือกิจการอื่นก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเราเป็นเจ้าของธุรกิจเองก็ต้องตรวจสอบสุขภาพทางการเงินของธุรกิจเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางการเงินต้องล้มเลิกกิจการไปต่างๆ ที่ธุรกิจยังมีกำไรสุทธิอย่างต่อเนื่องการสร้างงบการเงินมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวัน นำมาจดบันทึกการรายการอย่างต่อเนื่องเรียงตามลำดับเหตุการณ์ก่อนและหลัง เพื่อนำมาใช้ในการรายงานฐานะทางการเงินอย่างเป็นระบบในรูปของหน่วยเงินตราหรือในรูปตัวเลข โดยอาศัยหลักการพื้นฐานจากการประยุกต์ความรู้ของแนวคิดหลักทางการบัญชี (Accounting framework) ส่วนในด้านการวิเคราะห์งบการเงินจะเน้นประยุกต์จากแนวคิดหลักทางการเงิน (Financial framework) และในด้านพฤติกรรม การบริโภคจะเน้นแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Theory of sufficiency economy philosophy) คือการบริโภค การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งเราสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับธุรกิจในการบริหารจัดการกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมและสามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน ความสามารถในการเข้าใจขั้นตอนการสร้างงบการเงินจากชีวิตประจำวันได้ด้วยตัวเองและวิเคราะห์ตัวเลขจากงบการเงิน จะทำให้เราและธุรกิจมีการจัด

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ระบบการบริหารการเงินที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ เศรษฐกิจบ้านเมืองรุ่งเรือง หรือชะลอตัวอย่างรุนแรง
เรามีการปรับกลยุทธ์ได้ทันที่หรือปรับตัวให้อยู่รอด ก็ตาม
ได้ในทุกสถานการณ์ แม้ว่าในสภาวะข้าวยากหมากแพง

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ พิมพ์แพทย์. (2554). การเงินธุรกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย กิตติคุณากรณ์. (2541). ย่อยงบการเงิน : ภาคปฏิบัติและซอฟต์แวร์. นนทบุรี : บริษัทเอฟ พี เอ็ม
คอนซัลแตนท์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). ความสามารถในการทำกำไร. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่
26 ธันวาคม 2556, จาก [http://www.tsi-thailand.org/content/
swf_account_tracking/presentation.html/](http://www.tsi-thailand.org/content/swf_account_tracking/presentation.html/).
- รัช ภูษิตไอย์โดย. (2545). "หัวใจของการดำเนินธุรกิจ : สินค้าหรือการเงิน". วารสารสุขุทัยธรรมาธิราช.
15 (3) : 16-22.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2548). วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2544). หลักการบริหารการเงิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (มปป). แม่บทการบัญชี. กรุงเทพฯ : สมาคม
นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.
- อรวรรณ กิจปราชญ์. (2549). การบัญชีเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.

แนวทางการคิดเนื้อเรื่องในการเขียนบทภาพยนตร์ Approach to Create Story for Script Writing

จิตติกร จันทพลาบูรณ์*

บทคัดย่อ

การเริ่มต้นการคิดเนื้อเรื่องหลังจากได้แรงบันดาลใจ และมีศึกษาหาข้อมูลพร้อมแล้ว ก็เริ่มคิดจากการถามตัวเอง วิธีการคิดแบบนี้เรียกว่า “What if” ถ้า.....อะไร..... วิธีคิดแบบนี้มักถูกใช้เป็นการคิดเบื้องต้นและนำไปขยายเป็นโครงเรื่องต่อไป การตั้งคำถามกับตัวเองลักษณะนี้ ทำให้เกิดเนื้อเรื่องขึ้นมากมายขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้คิดเนื้อเรื่องเอง เป็นการคิดที่สามารถนำตั้งแต่เรื่องจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันหรือเรื่องที่อยู่ในจินตนาการมาคิดได้ทั้งหมด เรื่องราวต่างๆ เหล่านี้สามารถนำไปคิดต่อเป็นเนื้อเรื่องได้ทั้งสิ้น การคิดเนื้อเรื่องต่างๆ ที่ได้มาจากประสบการณ์จากการสืบค้นแหล่งข้อมูล และจากแรงบันดาลใจ

ทั้ง 3 สิ่งนี้ เป็นส่วนผสมที่ทำให้ได้เนื้อเรื่องที่คิดออกมาแล้วมีความน่าสนใจ อีกทั้งยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนที่ได้อีกมากมาย เมื่อได้เนื้อเรื่องมาแล้วซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาใหม่แต่อาจจะเคยมีคนเคยคิดมาก่อนแล้ว ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงหรือเหมือนกันได้ เพราะแต่ละคนไม่ได้เกิดมาบนโลกเป็นคนแรก สิ่งที่จะทำต่อไปคือการถ่ายทอดเรื่องที่เกิดขึ้นมาได้ในมุมมองของแต่ละคน ใส่ความเป็นตัวตนเข้าไป เล่าเรื่องออกมาในรูปแบบที่เป็นของตนเองเพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น ก็จะได้เนื้อเรื่องที่เป็นรูปแบบเฉพาะตัวที่ไม่ซ้ำกับใคร น่าสนใจ และน่าติดตามขึ้นมาอีกหนึ่งเรื่อง

Abstract

To start featuring after being inspired and studying all the information needed. After that they started thinking by asking themselves. This is called “What if” which is often used as a preliminary and a storyline to expand into an outlines.

The questions like this leading to many featuring, depending on the imagination of the story itself. This idea can be taken from both true story in everyday life and matters of the imagination. These ideas can be assembled as a whole story.

* อาจารย์ประจำคณะบัญชี ธุรกิจ และมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

The ideas that comes from experiences, searching from data sources and inspiration, these three factors make up an a attractive story as well as inspiring tremendous individuals. It isn't matter if the story may be similar or the same story as others who might have ever

thought of previously because anyone was not the first one to be born on earth. The next step is to convey their own thought as they view with their uniqueness in their own style in order to increase interest and be another specific and attractive story.

บทนำ

มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีการสื่อสาร เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิด ซึ่งการสื่อสารนั้นผ่านการร้องไห้ เพราะเด็กยังไม่สามารถพูดหรือบอกความต้องการได้ พอเริ่มโตขึ้นอาจเพิ่มการสื่อสารด้วยลักษณะของท่าทาง ประกอบการสื่อสารจะเพิ่มมากขึ้นตามวัยตามความสามารถในการเจริญเติบโต รวมถึงประสบการณ์ในการใช้ชีวิตที่มากขึ้นก็จะสามารถถ่ายทอด หรือสื่อสารออกมาเป็นเรื่องราวได้หลากหลายรูปแบบ เช่น คำคม แง่คิด เนื้อเรื่องที่ซับซ้อน สามารถสื่อสารให้เรื่องมีความน่าสนใจตลก เศร้าหรือน่ากลัวได้ การสื่อสารที่ส่งต่อกันเป็นทอดๆ สามารถเปลี่ยนเป็นเรื่องเล่าที่เพิ่มแนวคิด จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้ก็เริ่มมาจากการสื่อสารผสมกับความคิดฝันของผู้คนที่ต้องการที่จะถ่ายทอดออกมาให้คนอื่น ๆ ได้รับรู้และการสื่อสารเหล่านั้นสามารถถ่ายทอดมาในรูปแบบการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ ละคร โฆษณา หนังสือ เป็นต้น

การที่จะให้คนอื่นรับรู้เรื่องราวที่ต้องการจะถ่ายทอดนั้นก็เริ่มจากกระบวนการทางความคิด มีเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่รอบๆ คนเรา หรืออยู่ในจินตนาการมากมาย อยู่ที่ว่าจะเลือกเรื่องใดมาคิดและเรื่องที่เลือกมานั้นจะมีความน่าสนใจมากน้อยระดับไหน สามารถที่จะล้นคลอนจิตใจผู้ฟังได้หรือไม่ ในวันหนึ่งๆ คนเรามีเรื่องคิดที่จะถ่ายทอดอยู่รอบๆ คนเรามากมาย และสะสมมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นชีวิตประจำวันตั้งแต่ตื่นมาจนถึงนอนหลับในหนึ่งวันซึ่งก็มีเรื่องคิดที่จะให้

ถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวจำนวนมาก เพราะว่าแต่ละคน ตื่นไม่พร้อมกัน นอนไม่พร้อมกัน เพราะฉะนั้น เรื่องที่ถ่ายทอดออกมาก็ไม่เหมือนกัน เช่น คนที่ตื่น 6 โมงเช้า และเข้านอนตอน 3 ทุ่ม ก็จะเป็นเรื่องแบบหนึ่ง โทณสีของภาพยนตร์ก็จะเป็น สีของท้องฟ้าที่สดใส มาจบลงตอนพระอาทิตย์ตก แต่กลับกันอีกคนที่ตื่นขึ้นมาตอน 6 โมงเย็น และเข้านอนตอน 9 โมงเช้า โทณสีก็จะมีตลอดทั้งเรื่อง หรือแม้แต่เหตุการณ์ต่างๆ ของแต่ละคนตั้งแต่เริ่มลืมตาตื่นขึ้นมาก็แตกต่างกันออกไป บางคนเจอเพดานสีขาว มีพัดลมเพดานแขวนอยู่ เรื่องก็จะดำเนินไปแบบหนึ่ง บางคนเจอแสงแดดส่องเข้าตามาเจอท้องฟ้าสีคราม (คนส่วนใหญ่นึกไปถึงทะเลแล้ว แต่บางทีอาจจะไม่ใช่ก็ได้ นี่ก็เป็นอีกวิธีที่จะสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่องของเร คือคาดหวังว่าคนส่วนใหญ่คิดไปในทางหนึ่ง แต่สุดท้ายไม่ใช่) เรื่องก็จะดำเนินไปอีกแบบหนึ่ง บางคนตื่นมาเจอหน้าแฟน หรือภรรยา (กำลังทำอะไรอยู่...) อันนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน บางคนตื่นมาเจอความมืดพบว่าตัวเองถูกมัดมือมัดเท้าไว้ มองไปรอบๆ ไม่เห็นแสงสว่างเลย ได้ยินแต่เสียง... เป็นต้น จะเห็นได้จากการยกตัวอย่างแค่การลืมตาตื่น ก็น่าจะทำให้เป็นเนื้อเรื่องได้ไม่น้อยแล้ว หลังจากนั้นก็เพียงแค่เลือกเรื่องที่มีเนื้อหาน่าสนใจมาถ่ายทอดให้คนอื่นฟัง เนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่เราคิดขึ้นมาไม่มีถูก ไม่มีผิด มีก็แต่น่าสนใจ กับไม่น่าสนใจ คนที่ต้องการคิดเรื่องแล้วพูดอยู่แต่ว่าคิดไม่ออก นั่นเพราะว่าไม่สามารถเลือกเรื่องที่ต้องการจะถ่ายทอดออกมาได้

“แรงบันดาลใจสร้างหนัง หนังสร้างแรงบันดาลใจ” การคิดเนื้อเรื่องจากแรงบันดาลใจ

คำว่า “Inspiration” ที่แปลว่า “แรงบันดาลใจ” มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Spirare” ออกเสียงว่า “สปิราเร” หมายถึง “ลมหายใจ” ซึ่งเป็นรากศัพท์ของคำว่า “Spirit” ที่แปลว่า “จิตวิญญาณ” อีกด้วย คำกริยา “To inspire” โดยรากศัพท์แล้วจึงแปลว่า “การผ่านลมหายใจหรือการผ่านจิตใจของคนหนึ่งเข้าไปในอีกคนหนึ่ง” ลมหายใจหรือจิตใจที่ผ่านเข้าไปนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับนั้นดำเนินชีวิตหรือดำรงชีวิตอยู่ได้และเป็นลมหายใจในลักษณะเดียวกันกับผู้สร้างแรงบันดาลใจนั้นทำให้ผู้ที่ได้รับแรงบันดาลใจคิดและทำตามอย่างด้วยความศรัทธาด้วยความมานะพยายามอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพื่อให้ตนเองเหมือนกับแรงบันดาลใจที่ได้รับ (ภูเบศร์สมุทรจักร)

แรงบันดาลใจ (Inspiration) หมายถึง พลังอำนาจในตนเองชนิดหนึ่ง ที่ใช้ในการขับเคลื่อนการคิดและการกระทำใดๆ ที่พึงประสงค์ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งจูงใจภายนอกก่อให้เกิด แรงจูงใจ ขึ้นภายในจิตใจเสียก่อน เพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการคิดและการกระทำในสิ่งที่พึงประสงค์เหมือน เช่นปกติวิสัยของมนุษย์ ส่วนใหญ่ไม่ว่าสิ่งทีตนกระทำนั้นจะยากสักเพียงใด ตนก็พร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายสู่ความสำเร็จที่ต้องการให้จงได้ แม้จะต้องเสียสละบางสิ่งของตนเองไปบ้างก็พร้อมที่จะเสียสละได้เสมอ ถ้าจะช่วยนำมาซึ่งผลสำเร็จที่ต้องการนั้น ได้จริง ๆ มนุษย์ส่วนใหญ่ที่ใช้พฤติกรรมทางอารมณ์นำหน้าสติปัญญา หรือยังไม่อาจเข้าถึงการใช้ปัญญาญาณได้ จะมี โอกาสรู้จักกับอำนาจแห่งแรงบันดาลใจของตนเองน้อยมาก ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นเองโดยมิได้ตั้งใจเจตนาเสียมากกว่า มนุษย์จึงไม่รู้ว่าแรงบันดาลใจคืออำนาจภายในตนเองที่ยอดเยี่ยมนักชนิดหนึ่ง ซึ่งเสริมอำนาจการเป็นผู้นำของตนได้เป็นอย่างดี เพราะได้แตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อมตกเป็นทาสของสิ่งเร้า และตกเป็นทาสของเงื่อนไขที่ผู้อื่นจัดวางเอาไว้ตลอดเวลา จนต้องอยู่ในสภาพของ

ผู้ที่ไม่มีความอำนาจในตนเอง เพราะไม่อาจควบคุมอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและความ ต้องการที่แท้จริงของตนเองได้ อำนาจทางการคิดและการกระทำใดๆ ในชีวิต ล้วนถูกจูงใจด้วยสิ่งเร้าแทบทั้งสิ้น การแสดงบทบาทใดในชีวิต จึงเป็นไปตามอำนาจของสิ่งเร้าภายนอกที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจภายใน ไม่ใช่เกิดจากอำนาจการปลุกเร้าตนเองด้วยแรงบันดาลใจภายในเลย ด้วยเหตุนี้จึงพอจะบ่งชี้ให้เห็นความแตกต่างของที่มาของคำสองคำได้อย่างชัดเจน ระหว่างคำว่า “แรงจูงใจ” กับคำว่า “แรงบันดาลใจ” โดยด้านของแรงจูงใจก็คืออำนาจรับรู้สิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไขอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นตัวบ่งการให้เกิดพฤติกรรมภายนอกต่อไป ส่วนด้านของแรงบันดาลใจ ก็คืออำนาจอันเกิด จากจิตวิญญาณซึ่งเป็นแก่นแท้ของตนเอง โดยใช้เงื่อนไขภายในจิตใจของตนด้วยตัวเอง ซึ่งเรียกว่า “การสำนึกรู้”

กาเรธ เอ็ดเวิร์ดส์ ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง **Godzilla** ที่ได้รับแรงบันดาลใจด้านการออกแบบงานสร้างจากหนังญี่ปุ่นเรื่องนั้นก็คือ **Akira** หนังอนิเมชันคลาสสิกปี 1988 ที่มีฉากเมืองวิเศษสันตะโรจากการทำลายล้างด้วยเซนกันให้สัมภาษณ์แก่ Popular Mechanics ถึงเรื่องนี้ว่า “เราตั้งช่วงที่เราชอบทั้งหมดมาจาก Akira และมีการใช้อ้างอิงถึงชุดใหญ่เลยเมื่อไหร่ที่เราติดขัด หรือรู้สึกว่าฉากเคลื่อนไหวไหนยังไม่ได้รับแรงบันดาลใจดีพอ เราไม่รู้ว่าจะทำออกมาอย่างไรให้รู้สึกเอพิคอย่างที่ยากทำ เราจะไปดูงานภาพของ Akira แล้วทันทีที่จะเกิดความตื่นเต้นมากมายหรือเกิดแนวทางใหม่ๆ ขึ้นมา”

ก้องเกียรติ ไข่มศิริ ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง “อันธพาล” เป็นเรื่องราวชีวิตของโลกอันธพาล ที่ได้แรงบันดาลใจจากประวัติ ศาสตร์จริงในยุคที่อันธพาลไทยเฟื่องฟู เล่าถึงความตั้งใจในการสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ว่า “เราเลือกที่จะนำเสนอแง่มุมความเป็นมนุษย์ ความเป็นมิติของตัวละครในทุกๆ ด้าน ว่าอันธพาลก็เป็นคนเหมือนกับพวกเราแหละ มีสุข เศร้า เหงา มีความเป็นครอบครัว มีรักกัน มีโกรธกัน มีมิติความเป็นคนทุกอย่าง คุณเป็นอันธพาลใหญ่ระดับบิ๊ก แต่

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ก็สามารถเดินไปเหยียบแก้วดำเท้าได้ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับมนุษย์ทุกคน นั่นคือไอดีแรกที่อยากจะทำเรื่องเกี่ยวกับอันทพาลแบบครบมิติที่สุด ภายใต้หนึ่งแนวแอ็คชั่น”

“Top Secret วัยรุ่นพันล้าน” หนึ่งที่อาศัยแรงบันดาลใจจากชีวิตจริงของตี๋อับ : อิทธิพัทธ์ กุลพงษ์วณิชย์ เจ้าของธุรกิจสาหร่ายถั่วแก่น้อยมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ โดยนำเสนอชีวิตช่วงมัธยมปลายก้าวสู่การศึกษามหาวิทยาลัย จุดเริ่มต้นเส้นทางธุรกิจก่อนก้าวขึ้นเป็นวัยรุ่นพันล้าน ด้วยความมุ่งมั่นจริงจัง ไม่ท้อถอย ไม่ยอมแพ้ ในทุกวิกฤติทุกปัญหาที่ประเดประดังถั่งโถมเข้าใส่ชีวิต ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้เป็นแบบอย่างสร้างแรงบันดาลใจ ได้เป็นอย่างดี

ต้น-นิธินันท์ ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง คิดถึงวิทยา เผยว่า “ผมไม่คิดเหมือนกันว่าดาวสามดวงจะพาผมมาไกลขนาดนี้ คือจุดเริ่มต้นแรกตั้งแต่วันแรกที่เราร่วมทำบท ผมว่ามันยากมากนะครับ การทำหนังที่เกี่ยวข้องกับครูให้ประสบความสำเร็จ ตอนที่ผมดูรายการ คนค้นคน ได้ดูเรื่องราวชีวิตครูสามารถ สู่ทะ ครูเรือนแพ ผมฟังมาก ครูเป็นพ่อพระมากในความรู้สึกของผม แต่ครูสามารถกลับตอบผมว่า เขาก็แค่ทำหน้าที่ของเขาคือการสอนหนังสือให้กับเด็กๆ ยิ่งครูตอบแบบนี้ครูเท่กว่าเดิมอีกครับ ผมและทีมงานจึงที่เอซทุกคน รวมถึงนักแสดงภูมิใจมากนะครับที่หนังเรื่องนี้ สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ชมได้มากมาย โดยเฉพาะอาชีพครู หนังเรื่องนี้คือจุดเริ่มต้นเล็กๆ ที่ทำให้ผู้ชมพูดถึงประเด็นครูขึ้นมาก ผมรู้สึกดีใจมาก มันไม่ใช่แค่หนังทำเงิน 80 ล้าน 100 ล้าน เวลาที่มีคนดูหนังแล้วออกมาพูดว่า หนังสร้างแรงบันดาลใจทำให้เขาศรัทธาในอาชีพครู รักครูสามารถครูสอง ครูแอน แค่นี้ผมว่ามันเป็นความภูมิใจอย่างหนึ่งและยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับตัวผมเองได้ทำหน้าที่ๆ ให้กับผู้ชมต่อไปด้วยครับ และเมื่อหนังประสบความสำเร็จ เราก็อยากมอบสิ่งดีๆ คืนกลับให้ครูสามารถและโรงเรียนเรือนแพ ที่สร้างแรงบันดาลใจดีๆ ให้กับเรา ด้วยการมอบเงินช่วยเหลือจำนวน 3 แสนบาท เพื่อให้ครูนำไปพัฒนาโรงเรียน และช่วยเหลือเด็กๆ ครับ”

ทีมฟุตบอลทีมชาติญี่ปุ่น พัฒนา ฟีฟ่าฟุตบอลได้ไวมาก ส่วนหนึ่งเพราะแรงบันดาลใจ ที่จะ ริเริ่มสร้างฝันก่อน โดย สร้างบนกระดานจากการทุนเรื่องกับต้นชิบาสะ และทำให้เกิดขึ้นเป็นจริงด้วยการพัฒนาขึ้นเป็นระบบเริ่มจากฟุตบอลลีกท้องถิ่น ที่ชื่อว่า “J-League” โดยก่อตั้งเริ่มแรกตั้งปี ค.ศ. 1994 ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก เนื่องจากกีฬาฟุตบอลเป็นที่สนใจรองจากกีฬาเบสบอลและซูโม แต่ด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างเอาจริงเอาจัง ทำให้กีฬาฟุตบอลกลายเป็นกีฬายอดนิยมอันดับที่ 1 ในปัจจุบัน มียอดจำนวนผู้เข้าชมแต่ละนัดหลายหมื่นคนในแต่ละสนามการทุนเรื่องกับต้นชิบาสะจึงเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กๆ ญี่ปุ่น อยากจะเล่นฟุตบอลให้เก่งและได้เป็นนักฟุตบอลอาชีพไปค้าแข้งในต่างประเทศ และติดทีมชาติไปแข่งขันฟุตบอลโลก

ตัวละครโดราเอมอนนั้น ได้รับแรงบันดาลใจเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2512 เนื่องจากนักวาดการ์ตูนทั้ง 2 ฟุจิโกะ ฟุจิโอะ ได้ลงโฆษณาการ์ตูนเรื่องใหม่ของเขาทั้งสองไว้ว่าจะมีตัวเอกที่ออกมาจากลิ้นชัก ในนิตยสารการ์ตูนฉบับต้อนรับปีใหม่ แต่ในความจริงแล้วทั้งสองยังไม่มีไอดีเกี่ยวกับการทุนเรื่องนี้แม้แต่น้อยเลย เมื่อใกล้ถึงเวลาส่งต้นฉบับก็ยิ่งเพิ่มแรงกดดันให้กับทั้งสองเป็นอย่างมากฮิโรชิ ฟุจิโมโตะหนึ่งในนักวาดการ์ตูน ได้เผชิญเห็นแนวการจัดที่มักแอบเข้ามาเล่นที่บ้านของตนเองเป็นประจำ เขามักจะชอบจับแมวตัวนั้นมาหาหมัด จนเวลาล่วงเลยมาถึง 4.00 น. ก็ยังไม่มีไอดีเกี่ยวกับการทุนเรื่องใหม่ ทำให้ฮิโรชิโมโตะตัวเองเป็นอย่างมาก และคิดเลยเถิดไปว่าโลกนี้น่าจะมีไอดีแมชชีน เพื่อย้อนเวลากลับไปแก้ไขอดีต หลังจากนั้นฮิโรชิได้เผลอหลับไปด้วยความอ่อนล้า เมื่อเขาสะดุ้งตื่นขึ้นมา ทำให้เขาตกใจว่าตนเองเผลอหลับไป จึงรีบวิ่งลงจากบันไดบ้านไปสะดุดกับตุ๊กตาล้มลุกญี่ปุ่นของลูกสาวที่ตกอยู่บนพื้นเหตุนี้เองทำให้ฮิโรชิเกิดไอดีขึ้นโดยนำหน้าแนวการจัดมาผสมกับตุ๊กตาญี่ปุ่น สร้างออกมาเป็นตัวละครหุ่นยนต์แมวจากอนาคตคอยช่วยเหลือเด็กชายที่แสนจะไม่ได้เรื่อง และตั้งชื่อว่า โดราเอมอน

เป็นคำผสมระหว่าง “โคราเนโกะ” กับ “เอมอน” ในภาษาญี่ปุ่น โคราเนโกะนั้นแปลว่าแมวหลงทาง ส่วนคำว่า “เอมอน” เป็นคำเรียกต่อท้ายชื่อของเด็กชายในสมัยก่อนของประเทศญี่ปุ่น

เนื้อหาในเรื่อง พระอภัยมณี นอกจากมีความแปลกใหม่ด้านเค้าโครงเรื่อง แต่ก็มีรายละเอียดปลีกย่อยมากมายที่แสดงให้เห็นถึงภูมิรู้ของผู้ประพันธ์ว่ามีความรู้กว้างขวางและละเอียดลึกซึ้งอย่างยิ่ง นักวิชาการส่วนมากลงความเห็นพ้องกันว่า สุนทรภู่ได้รับแรงบันดาลใจมากมายจากวรรณคดีโบราณทั้งของไทยและของต่างประเทศ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพตรัสว่า “เรื่องพระอภัยมณี สุนทรภู่ตั้งใจแต่งโดยประณีตทั้งตัวเรื่องและถ้อยคำสำนวน ส่วนตัวเรื่องนั้นพยายามตรวจตราหาเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในหนังสือต่างๆ บ้าง เรื่องที่รู้โดยผู้อื่นบอกเล่าบ้าง เอามาตรึงตรองเลือกคัดประติงสูติติดต่อแต่ง ประกอบกับความคิดของสุนทรภู่เอง” ประจักษ์ ประภาพิตยากร กล่าวว่า “วรรณคดีที่สุนทรภู่อาศัยค้ำมาขึ้น มีทั้งวรรณคดีจีน ชาวไทย แยก พร้อมมูล วรรณคดีที่กล่าวมานี้สุนทรภู่ต้องรู้ดีแน่” <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AD%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%A1%E0%B8%93%E0%B8%B5> - cite_note-5 หรือ สุริย์ พงศ์อารักษ์ กล่าวถึง พระอภัยมณี ว่า “เนื้อเรื่องส่วนใหญ่แตกต่างจากวรรณคดีไทยแนวจักรๆ วงศ์ๆ ทั่วไป เค้าโครงเรื่องได้มาจากวรรณคดีต่างๆ ของไทยและวรรณคดีต่างประเทศหลายเรื่อง เช่น เรื่องอาหรับราตรี เรื่องไซฮัน เป็นต้น รวมถึงเค้าเรื่องจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ในชีวิตของสุนทรภู่ และจินตนาการที่ผสมผสานผูกร้อยเข้าด้วยกัน” เค้าโครงจากวรรณกรรมต่างประเทศนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงอธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า เค้าโครงที่มาจากอาหรับราตรี ของเซอร์ริชาร์ด เบอร์ตัน คือนิทานว่าด้วยเรื่องของกษัตริย์ชาตอิสลามไปตีเมืองซึ่งนางพระยาเป็นคริสตัง เมื่อพบกันในสนามรบก็เกิดรักกัน ทำนองเดียวกับที่พระอภัยมณีพบ

นางละเวงวันฟ้าในสนามรบ ส่วนเค้าโครงที่มาจากไซฮัน คือส่วนที่ว่าด้วยเพลงบีของเตียวเหลียง ผู้วิเศษที่ชำนาญการเป่าปี่แก้วจนอาจสะกดผู้คนได้ ทำนองเดียวกับวิชาปี่ของพระอภัยมณี นอกจากนี้ยังมีความเห็นจากนักวิชาการอื่นอีกหลายท่านล้วนลงความเห็นไปในทางเดียวกันทั้งสิ้น

จากภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นมาจะเห็นได้ว่าแรงบันดาลใจเป็นสิ่งที่ผลักดันความคิดในการทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ในการคิดเนื้อเรื่องก็เช่น การเริ่มต้นคิดจากแรงบันดาลใจก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง แรงบันดาลใจอาจขึ้นเกิดมาจาก คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์และช่วงเวลาต่างๆ ได้ทั้งนั้น อยู่ที่เรเป็นคนเลือกว่าจะนำเรื่องไหนมาคิดสร้างสรรค์ และค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์และน่าสนใจต่อไป

การคิดเนื้อเรื่องจากประสบการณ์

คำว่าประสบการณ์เป็นคำที่เรากำหนดขึ้นเพื่อที่จะอธิบายถึงสิ่งที่เราได้สัมผัสหรือปะทะกับโลกภายนอกหลังจากได้มีประสบการณ์แล้วก็สามารถที่จะจำแนกแยกแยะสิ่งที่รับรู้ได้เก็บสะสมเอาไว้เป็นความรู้ซึ่งจะช่วยให้เกิดการรู้ตัวหรือมีสติจึงเชื่อกันว่าเมื่อเรามีประสบการณ์มากก็จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้มาก (อารีสุทธิพันธ์ :2533) ประสบการณ์ของมนุษย์เกิดจากการสัมผัสระหว่างโลกภายนอกกับประสาทสัมผัสได้แก่วิยะรับสัมผัสทั้ง 5 ของเราได้ปะทะเข้าโลกภายนอกเช่นตาสัมผัสหรือปะทะเข้ากับรูปเราก็เรียกว่าจักขุสัมผัสเป็นประสบการณ์ทางตาจึงสรุปได้ว่าประสบการณ์หมายถึงสิ่งที่รู้โดยอายตนะไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกแต่เมื่อพูดลอยๆ มักหมายถึงสิ่งที่รู้โดยอายตนะภายนอกหรือผัสสะเท่านั้น (กิริติบุญเจือ: 2522: 152)

ประสบการณ์มีส่วนสำคัญมากในการคิดเนื้อเรื่อง เป็นเสมือนแหล่งข้อมูลจำนวนมากที่ถูกเก็บสะสมไว้ในสมองของมนุษย์เราตั้งแต่จำความได้จนถึงปัจจุบันข้อมูลจากประสบการณ์ที่ถูกเลือกใช้มาคิดเป็น

เนื้อเรื่องมีความมากมาย และสำคัญแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล คนที่มีอายุมากมักผ่านประสบการณ์ต่างๆ มามากกว่า มีเรื่องที่สามารถนำมาคิดเป็นเนื้อเรื่องได้มากกว่า แต่ความน่าสนใจก็อาจไม่เท่ากับผู้ผ่านประสบการณ์มาน้อยแต่จะผ่านแต่ละประสบการณ์มาได้ นั่นหนักหนาสาหัสเลยทีเดียว ยกตัวอย่างเช่น พนักงานบริษัทธรรมดาๆ ที่อยู่แต่ภายในบริษัทใช้ชีวิตเรียบง่าย อยู่มาจนเกษียณอายุ ถึงจะมีอายุมากแต่ประสบการณ์ที่ผ่านมาย่อมไม่เท่ากับ แพทย์อาสาอายุประมาณ 40 ปี ที่ออกเดินไปรักษาผู้คนตามชนบท ได้พบเจอผู้คนมากมาย ได้เห็นวัฏจักร การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ของผู้คนอยู่ตลอดเวลา สังเกตเห็นได้ว่าเมื่ออายุจะห่างกันถึง 20 ปี แต่ประสบการณ์ของนายแพทย์ที่ออกไปเผชิญโลกกว้าง ย่อมมีเรื่องน่าสนใจที่สามารถนำมาเล่าได้มากกว่าพนักงานบริษัทธรรมดา

ประสบการณ์ มีรูปแบบที่แสดงออกมาเป็นรูปธรรมโดยเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดโดยตรงกับเรา หรือ ถึงแม้จะเป็นประสบการณ์จากคนอื่น แต่การได้เห็น ได้ฟัง ได้ดู นั้น ก็ถือว่าเป็น การรับข้อมูลมาเป็นประสบการณ์ของเราอย่างหนึ่ง คือประสบการณ์ในการได้เห็น ได้ฟัง ได้ยิน เรื่องแบบนี้ๆ ทำให้เกิดบทเรียน ซึ่งก็คือทำให้เกิดความรู้ นั่นเอง ซึ่งก็แล้วแต่คนว่า “รู้จักคิดจากประสบการณ์” ถ้ารู้จักคิดก็เกิดความรู้ ไม่รู้จักคิดก็เป็นแค่ประสบการณ์ของการ “เคยฟัง” เท่านั้น ส่วนความรู้ นั้น เป็น “บทสรุปจากประสบการณ์” ทั้งจากของคนอื่น หรือของเราเอง ไม่ได้ออกมาเป็นรูปธรรมความแตกต่างระหว่างประสบการณ์ กับความรู้ นั้น คิดว่า มีเงื่อนไขของเวลา มาเกี่ยวข้อง เช่นประสบการณ์อาจจะต้องใช้เวลาสะสมหลายปี ในขณะที่ความรู้ นั้นได้มาเพียงแค่คุณรับมาโดยการอ่านตัวอักษรบนหน้าหนังสือเพียงไม่กี่นาทีนอกจากนี้ ในขณะที่ความรู้ นั้นมีวันลืมกันได้ แต่สิ่งที่ประสบการณ์ให้กับเราแต่ความรู้ไม่ให้กับก็คือ ทักษะนั้นเอง ซึ่งจะติดตัวเรามากกว่า

“Sand Castle” หนังสือแนวมemoir เป็นเรื่องที่สร้างจากประสบการณ์จริงของผู้เขียนบทคริส โรเอสเนอร์ (Chris Roessner) ซึ่งบทหนังสือนี้เคยติดโผแบล็กลิสต์บทหนังดีที่ยังไม่ถูกสร้างประจำปี 2012 ด้วย กอร์ดอนจึงเริ่มหยิบโปรเจกต์นี้ขึ้นมาเริ่มทำ โดยเป็นเรื่องราวชีวิตจริงของคริส โรเอสเนอร์ เมื่อเขาต้องรบกว่า 200 ภารกิจตอนเป็นพลทหารปืนกลแถบสามเหลี่ยมชุมชนในอิรัก แต่เรื่องราวจะเน้นไปที่ แมท อ็อค (นิโคลัส ฮอลล์) และผู้นำกองทหารของเขาลิบโทเบเกอร์ ที่ร่วมมือกันปกป้องหมู่บ้านกิลกริมที่ตกอยู่ในอันตราย

“คิดถึงวิทยา” ที่มาของหนังสือนี้คือเกิดจากประสบการณ์เพื่อนของพี่แก๊ง จิระ มะลิกุล ได้เข้าทำงานในบริษัทแล้วเจอไดอารี่ของคนทำงานในโตะนี้ก่อนหน้า สุดท้ายเขาก็ตามหาเจ้าของไดอารี่จนเจอและทั้งคู่ก็แต่งงานกันจริงๆ และที่มาอีกด้านคือพี่จินา โอสติกศิลป์ ได้ไปพบกับโรงเรียนกลางน้ำ ที่โรแมนติคมาก แต่โหดร้ายสำหรับคนที่มีแฟน เพราะไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ไม่มีอินเทอร์เน็ต เป็นความเหงาขั้นสูงสุดของคนยุคนี้นี้

“จิตสัมผัส 3D” สร้างจากประสบการณ์ผู้รู้จริง เห็นจริง ของผู้มีจิตสัมผัส ที่สามารถเห็นเจ้ากรรมนายเวร เห็นอดีต เห็นอนาคต ของผู้คนต่างๆ ถ่ายทอดลงสู่แผ่นฟิล์ม ด้วยฝีมือการกำกับฯ ของ กัลป์ หงษ์รัตนภรณ์ ซึ่งมีประสบการณ์จริงในการเจอกับผู้มีจิตสัมผัสมาแล้ว

“รักแห่งสยาม” กำกับภาพยนตร์และเขียนบทภาพยนตร์ โดยชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล หรือมะเดื่อ ได้ใช้เวลาถึง 4 ปีในการเขียนบท เรื่องราวต่างๆ มาจากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้กำกับเอง มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก และการค้นหาตัวตน ผ่านมุมมองของเด็กชายสองคน โดยมีสยามสแควร์เป็นสถานที่เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดโดยที่เขาได้หยิบยกเรื่องของพ่อแม่ พี่สาว และเรื่องส่วนตัว ขึ้นและขยายเรื่องส่วนตัวไปสู่เรื่องสากลที่คนทั่วไปร่วมรับรู้ได้

ประสบการณ์มีทั้งแบบทางตรงและทางอ้อม เมื่อประสบการณ์เราน้อย ไม่เคยได้ออกไปรู้จักความเป็นอยู่ของผู้คนแต่ก็อยากที่จะคิดเนื้อเรื่องให้เทียบเท่าผู้ที่มีประสบการณ์สูง ก็สามารถทำได้โดยการสอบถามจากผู้มีประสบการณ์ตรงหรืออ่านจากหนังสือได้ เรียกว่า ประสบการณ์ทางอ้อมการคิดเนื้อเรื่องจากประสบการณ์ทั้งแบบทางตรง และทางอ้อมนั้น มีเรื่องที่สามารถนำมาคิดต่อได้มากมาย อยู่ที่เราเป็นคนเลือกและตัดสินใจว่าจะนำเรื่องไหนที่น่าสนใจมาสร้างสรรค์และส่งต่อความรู้สึกที่ผู้ถ่ายทอดได้รับมาให้กับผู้ฟังผู้ชมต่อไป

การคิดเนื้อเรื่องจากการศึกษาหาความรู้แหล่งข้อมูล

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงของสิ่งที่เราสนใจ ข้อเท็จจริงที่เป็นตัวเลข ข้อความ หรือรายละเอียดซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพ เสียง วิดีโอไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ข้อมูลเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และต้องถูกต้องแม่นยำ ครบถ้วน ขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการที่ให้ความสำคัญของความเร็วของการเก็บข้อมูล ดังนั้นการเก็บข้อมูลจึงเป็นการเก็บรวบรวมเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของสิ่งที่เราสนใจนั่นเอง ข้อมูลจึงหมายถึงตัวแทนของข้อเท็จจริง หรือความเป็นไปของสิ่งของที่เราสนใจ

ข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาคิดเป็นเนื้อเรื่องได้นั้น มีมากมายทั้งจากในหนังสือ บทความ นิตยสาร ชาวบุคคลที่น่าเชื่อถือ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ เมื่อเราได้แรงบันดาลใจในการที่คิดเนื้อเรื่องมาแล้ว ขั้นตอนต่อไปควรจะหาข้อมูลต่างๆ มาสนับสนุนความคิดของตนเอง เช่น ประทับใจหมอบที่สามารถช่วยชีวิตผู้คนได้มากมาย จึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะถ่ายทอดความประทับใจของเราที่มีต่อหมอบอกมาเป็นเนื้อเรื่องให้ผู้คนได้รับรู้ และนำมาคิดเป็นเนื้อเรื่อง แต่ตัวเองไม่มีความรู้ทางการแพทย์ รวมถึงไม่เข้าใจการใช้ชีวิตประจำวันของหมอบเลย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับหมอบให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะได้ถ่ายทอด

เรื่องราวของหมอบออกมาให้ได้ใกล้เคียงกับความประทับใจของเรามากที่สุด เป็นต้น

การหาแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง แหล่งข้อมูลที่น่าสงสัย หรือแหล่งข้อมูลที่มีชื่อเสียงไม่ดีในด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือไม่มีการควบคุมดูแลการพิจารณาถ่วงน้ำหนักความ แหล่งข้อมูลประเภทนี้รวมถึงเว็บไซต์และสื่อตีพิมพ์ที่แสดงมุมมองที่ได้รับการตอบรับอย่างกว้างขวางว่า สุดโต่งหรือมีสภาพส่งเสริม หรือที่ยึดข่าวลือและความเห็นส่วนบุคคลมาก แหล่งข้อมูลลักษณะนี้มักนำเอาทัศนคติส่วนตัวของมาเขียนขึ้น ซึ่งผู้คิดเนื้อเรื่องต้องระวังและต้องเลือกอย่างมาก ในการนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้คิดเนื้อเรื่องต่อไป

ข้อมูลมากมายที่มีความใกล้เคียงกัน หรือเหมือนเดิมทุกประการ จะเริ่มทำการพัฒนาผลลัพธ์เปลี่ยนเป็น สมมติฐาน และถูกทดสอบด้วยจำนวนคนที่มากขึ้น เพื่อเก็บสถิติว่ายังคงได้ผลตามเดิมหรือผิดเพี้ยนไปจาก สมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ถ้าผลที่ได้ออกมาเหมือนเดิม ก็จะถูกพัฒนาเป็น ทฤษฎี ทำให้เกิดความเชื่อถือและถูกพัฒนาเป็นความรู้ในที่สุด ความรู้ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลนั้นจะถูกเก็บสะสมอยู่ในหน่วยความจำที่ใหญ่ที่สุดในโลกอย่างสมองของเรา รอเวลาที่จะถูกเลือกออกมาใช้งาน

ประโยชน์ของข้อมูล

1. ด้านการเรียนรู้ เราสามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับมาจากที่ต่างๆ เช่น ข้อมูลที่ได้จาก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และหนังสือต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในการเรียน การประกอบอาชีพ หรือในกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลหรือความรู้เพิ่มเติมได้
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร เช่น ถ้าเรามีข้อมูล เราสามารถที่จะสนทนาพูดคุย ในเรื่องราวต่างๆ กับคู่สนทนา หรือบอกเรื่องต่างๆ ให้กับผู้อื่นได้
3. ด้านการตัดสินใจ เป็นการช่วยให้เราตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียน การทำงาน การซื้อสินค้า หรือทำสิ่งต่างๆ เช่น

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

การเลือกซื้อสินค้า ถ้าเราทราบราคาสินค้าแต่ละชิ้น จะทำให้เราสามารถเปรียบเทียบราคา และตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในแต่ละร้าน ที่มีสินค้าเหมือนกันได้ในราคาที่ถูกต้องที่สุด

ความสำคัญของข้อมูล

มนุษย์เราใช้ข้อมูลด้านต่างๆ ในการดำรงชีวิตอยู่บนโลกมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้วโดยสังเกตลักษณะของพืชพรรณธัญญาหารว่าประเภทใดกินได้ประเภทใดกินไม่ได้แล้วบอกกันต่อๆ มาเป็นองค์ความรู้จากนั้นมนุษย์ยังสังเกตพฤติกรรมของสัตว์จนได้ข้อมูลมากพอที่จะใช้ในการล่าสัตว์มาเป็นอาหารและต่อมามนุษย์สังเกตดวงดาวฤกษ์จนสามารถสังเกตได้ว่าเมื่อใดควรปลูกข้าวปลูกพืชสำหรับใช้เป็นอาหารการที่มนุษย์รู้จักสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบตัวคือการใช้ข้อมูลโดยไม่รู้ตัวนั่นเองมาถึงยุคปัจจุบันนี้ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญมากมนุษย์ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์มากมายทั้งในชีวิตประจำวันและในการปฏิบัติงานสำหรับในชีวิตประจำวันนั้นข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ทำให้เราทราบเรื่องราวความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมืองข่าวสังคมข่าวการศึกษาและเราอาศัยข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการดำรงชีวิต

ความคิดสร้างสรรค์

การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นกระบวนการคิดที่ไม่ยึดติดกับการศึกษาตามแบบแต่จะมีความยืดหยุ่นในการคิดอย่างมาก โดยมีการขยายขอบเขตการคิดออกไปจากกรอบเดิมที่มีอยู่ทำให้พบความสัมพันธ์ใหม่ๆ ของสิ่งต่างๆ เกิดความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มียู่ในตัวของคนๆ คน บางคนมีมากบางคนมีน้อย แตกต่างกันไป อยู่ที่ว่าแต่ละคนจะนำออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับงานที่ตนเองกำลังทำอยู่และพยายามพัฒนาความคิดเหล่านั้นออกไปให้ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การคิดสร้างสรรค์อาจเป็นการคิดปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นง่ายหรือสะดวกขึ้นก็ได้

ดังนั้นจึงเป็นการคิดที่ทำให้เกิดการพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ อย่างมากมาย และเป็นการคิดที่ควรจะถูกฝึกให้เกิดขึ้นมากที่สุด

สุพัตรา สุภาพ. (2547, หน้า 74 - 77) ได้นำเสนอสาเหตุที่เป็นอุปสรรคของการสร้างความคิดไว้ดังนี้

1. **คิดไม่เป็น (Do not know how to think)** - ไม่รู้จักคิดปรับปรุงอะไรทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองหรือคนอื่น ๆ รวมถึงงานที่ทำอยู่ ต้องคอยรับคำสั่ง ต้องมีผู้คอยชี้แนะให้เดินตามเส้น ไม่สามารถที่จะออกนอกเส้นทางได้ ไม่เช่นนั้นจะหลงทาง ทำอะไรไม่ถูก สมควรจะไม่มีความคิดอะไรใหม่ๆ ไม่เกิดการพัฒนาและเพิ่มคุณค่าให้กับตัวเอง

2. **ไม่มีความรู้ (Uneducated)** - ไม่มีความรู้ในที่นี้ หมายถึงความรู้ในเรื่องที่ถนัดหรือเฉพาะเจาะจงหรือเฉพาะทาง มนุษย์ทุกคนต่างก็ต้องมีความสามารถ มีความเก่งที่แตกต่างกันออกไป การที่เราไม่มีความรู้ในเรื่องที่ทำ หรือความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งจะทำให้ปิดกั้นความสามารถของตนเองโดยสิ้นเชิง

3. **ไม่มีวิสัยทัศน์ (Having no vision)** - หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแน่นอน จริงจัง รู้ว่าชีวิตนี้ต้องการอะไร ไม่ใช่ความคิดที่เพ้อฝัน แต่ต้องสามารถกระทำได้จริง

4. **ไม่ปรับปรุงตนเอง (Lack of improvement)**

- เท่ากับเป็นการลดระดับความสามารถของตนเองประเภทการทำงานประจำ (Routine) โดยมีได้มีความคิดหรือการพัฒนาอะไรใหม่ๆ เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ จัดอยู่ในประเภททำงานเช้าชามเย็นชามไม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

5. **ฉาบฉวย (Casual)** - ทำงานไม่จริงจังไม่ตั้งใจ จัดในประเภทเก่งแต่พูด ไม่สามารถทำได้ตามที่พูด

6. **คดโกง (Incorruptible)** - ในใจคิดแต่จะได้อะไร ไม่ว่าจะอย่างไร สิ่งที่ตั้งใจไว้ต้องได้ แม้ว่า จะผิดศีลธรรมก็ยอม

7. **คับแคบ (Obsolete) มองใกล้ (Short sighted) ใฝ่ต่ำ (Bad tendency)** – มองโลกในแง่ร้าย ไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สนใจแต่เรื่องของตัวเอง ทำอย่างไรก็ได้ให้ตนเองพ้นจากข้อตำหนิ กล่าวหา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ ใครจะเป็นอย่างไร ไม่สนใจ

8. **ไม่ทันสมัย (Out of time)** – เป็นบุคคลที่ไม่ยอมรับหรือยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใดๆ สอนแค่ไหน ก็ทำตามอยู่แค่นั้น ไม่มีการพัฒนาหรือต่อยอด คั่นคว้าความรู้ใหม่ ๆ

9. **ไม่ยอมรับความจริง (Unrealistic)** – ไม่วิเคราะห์หรือขาดกำลังใจ หากประสบปัญหาในการทำงาน เช่น ไม่ได้เลื่อนขั้น เป็นต้น จิตใจอาจจะหดหู่ ไม่อยากคิดอะไรแปลกใหม่

ในขณะที่ยังคิด อังรังษี (2551, หน้า 116) ได้ให้คำแนะนำว่า “ใครที่พูดอะไรเป็นข้อจำกัด ก็ไม่ต้องไปเชื่อ เช่น เขาอาจจะบอกว่าคุณเรียนไม่เก่ง ประสบความสำเร็จไม่ได้หรอก แต่ข้อเท็จจริงก็คือ คนที่สอบไม่เก่ง ในบ้านเราเป็นเศรษฐีร้อยล้านก็มี คนที่รวยที่สุดในโลกอย่างบิลล์ เกตส์ ยังเรียนไม่จบมหาวิทยาลัยเลย”

การคิดนอกกรอบจะให้ผลที่แปลกใหม่และน่าสนใจเสมอ โดยปกติแล้วเด็กจะมีสระที่จะคิด โดยไม่มีความกังวลว่าสิ่งที่คิดนั้นผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี ทำได้หรือทำไม่ได้ เด็กจะคิดตามจินตนาการและความฝันของตัวเองเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ลองตั้งคำถามกับเด็กที่พอจะบวกเลขได้ว่า “ถ้ามีเงินอยู่ 10 บาท แล้วไปซื้อของ 3 บาท คนขายจะทอนเงินกลับมากี่บาท” คำถามนี้ถ้าถามผู้ใหญ่ก็ตอบได้ทันทีว่าต้องทอนกลับมา 7 บาท แต่พอถามเด็ก บางคนตอบว่า 7 บาท บางคนตอบว่า 2 บาท บางคนตอบว่าไม่ต้องทอน ถ้าเรานำความคิดที่ถูกตีกรอบมาตอบคำถามตามที่โจทย์ก็คือ $10 - 3 = 7$ แต่ความเป็นจริงแล้วจินตนาการของเด็กอาจไม่ได้อยู่ที่ตัวเลขที่โจทย์ตั้ง แต่เด็กคนที่ตอบว่า 2 บาทคือคนที่มีความ 10 บาทโดยมีเหรียญ 5 อยู่ 2 เหรียญ เพราะฉะนั้นเมื่อซื้อของ 3 บาท ก็ให้

เพียงเหรียญ 5 เหรียญเดียว ทำให้คนขายทอนเงินมา 2 บาท เช่นเดียวกับเด็กอีกคน ที่มีเหรียญบาทอยู่ 10 เหรียญซึ่งได้ให้เหรียญบาท 3 เหรียญซื้อของทำให้ไม่ต้องทอน เป็นต้น เมื่อครั้งเราเป็นเด็กคิดเรื่องราวต่างๆ ขึ้นได้มากมาย แต่พอเริ่มโตขึ้น ก็ถูกรอบความรู้ที่เรียนมา วัฒนธรรม ประเพณี และสังคมในโลกปัจจุบันปิดกั้นความคิดเหล่านั้นไป

บางครั้งการคิดนอกกรอบก็อาจนำไปสู่นวัตกรรมและการค้นพบได้ เช่น คนสมัยก่อน เชื่อว่าโลกแบน แต่โคลัมบัสเชื่อว่าโลกกลม จึงออกเดินทางรอบโลกเพื่อพิสูจน์ให้เห็นตามความเชื่อ จนทำให้เขาค้นพบดินแดนแห่งใหม่ นั่นคือ อเมริกาโคลัมบัสมีความคิดออกนอกกรอบของคนในยุคหนึ่ง ที่เชื่อกันว่าโลกแบน คนในสมัยนั้นจึงไม่กล้าล่องเรือไกลๆ เพราะกลัวตกโลกตาย แต่เพราะความกล้าคิดนอกกรอบของโคลัมบัส ทำให้ทราบว่า ดินแดนที่เขาคิดว่าเป็นประเทศอินเดีย แท้จริงแล้วคือผืนดินใหญ่ที่ยังไม่มีการค้นพบ

วอลท์ ดิสนีย์ เป็นคนที่ชอบคิดนอกกรอบ เขาทุ่มเทหลายล้านดอลลาร์เพื่อสร้างภาพยนตร์การ์ตูน “สโนไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด” ในปีทศวรรษ 1930 เงินส่วนใหญ่ถูกใช้ในการจ้างพนักงานและจิตรกรหลายร้อยคน เขาได้ให้พนักงานทั้งหมดคิดมุขตลกเพื่อใช้ในภาพยนตร์เรื่องนี้ เจ้าของความคิดดีๆ ทุกคนก็ได้รับรางวัลตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจ (ชัยณรงค์ วงศ์ธีรทรัพย์, 2547, หน้า 32) แม้แต่วอลท์ ดิสนีย์ ที่โด่งดังขึ้นมาได้ ก็เพราะนวัตกรรมทางความคิดจากทีมงาน ที่ระดมสมองกันสร้างสรรค์ผลงานที่ได้ออกมาสู่สายตาผู้ชมทั่วโลก

การที่เราจำกัดความคิด ยึดติดกับความเคยชิน และปิดกั้นไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ก็เป็นเหมือนกรอบที่กำหนดให้ความคิดของเราเข้าไปอยู่ในนั้น ลองพยายามฝึกความคิดอย่างรอบด้านเพื่อที่จะหาวิธีการทำให้ความคิดหลุดออกจากกรอบของเราเอง โดยการฝึกตั้งคำถาม และคิดหาคำตอบให้กับทุกคำถาม คิดหาเหตุผล คิดแงบวก สร้างโอกาส

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

แห่งความบังเอิญ คือบางสิ่งที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันเลย เป็นคำตอบของปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นได้

การเริ่มต้นการคิดเนื้อเรื่อง หลังจากได้แรงบันดาลใจ และมีศึกษาหาข้อมูลพร้อมแล้ว ก็เริ่มคิดจากการถามตัวเอง วิธีการคิดแบบนี้เรียกว่า “What if” ถ้า.....อะไร..... วิธีคิดแบบนี้มักถูกใช้เป็นการคิดเบื้องต้นในและนำไปขยายเป็นโครงเรื่องต่อไป เช่น “ถ้าลูกสาวสุดที่รักถูกจับตัวไปจะเกิดอะไรขึ้น” “ถ้าเราย้อนเวลาได้เราจะทำอะไร” “เราจะทำอะไรต่อไปถ้ารู้ว่าลูกที่เราเลี้ยงดูมาไม่ใช่ลูกของเรา” “จะเกิดอะไรขึ้นถ้าสุนัขพูดได้” เป็นต้น การตั้งคำถามกับตัวเองลักษณะนี้ ทำให้เกิดเนื้อเรื่องขึ้นมากมายขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้คิดเนื้อเรื่องเอง เป็นการคิดที่สามารถนำตั้งแต่เรื่องจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือเรื่องที่อยู่น่าจินตนาการมาคิดได้ทั้งหมด เรื่องราวต่างๆ เหล่านี้สามารถนำไปคิดต่อเป็นเนื้อเรื่องได้ทั้งสิ้น อยู่ที่ว่าการจัดลำดับความสำคัญว่าเรื่องที่เรากำลังคิดขึ้นมาเหล่านี้ เราให้ความสำคัญกับเรื่องไหนมากกว่ากัน เลือกเรื่องที่มีความสำคัญและเรื่องที่ดูน่าสนใจที่สุดมาคิดต่อ จะสังเกตได้ว่าทุกเรื่องที่ถูกยกตัวอย่างขึ้นมาเป็นเป็นการสร้างปัญญาโดยการตั้งปมคำถามไว้ เพื่อให้เราคิดวิธีแก้ปัญหาเป็นคำตอบตัวอย่างหนึ่งที่น่าให้เราดูนั้น ส่วนใหญ่เป็นการตั้งคำถามหรือปัญหาไว้เพื่อให้เราเสียเงินเข้าไปหาคำตอบหรือดูวิธีการแก้ปัญหา การคิดเรื่องที่เกิดความขัดแย้งขึ้นก็สามารถสร้างเรื่องที่น่าสนใจขึ้นได้ เช่น “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าหมอที่มีหน้าที่รักษาชีวิตผู้คน กลายเป็นฆาตกร” เป็นการใช้ตัวละครหมอที่มีหน้าที่จะต้องรักษาชีวิตคน แต่กลับต้องฆ่าคน เป็นการขัดแย้งแบบการทำสิ่งตรงกันข้าม

เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น คนเราแต่ละคนอาจมีการตอบสนองต่อความขัดแย้ง ตลอดจนใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในลักษณะที่ต่างกันไป ซึ่งวิธีการที่แต่ละคนใช้มักจะเป็นไปตามนิสัยหรือบุคลิกภาพของตนเอง จึงทำให้มีรูปแบบสม่เสมอ โดยที่บางครั้งคนเราก็ไม่รู้ตัว (ณัฐกร อินทุยศ : 2556) ลักษณะของเป้าหมายที่มีความขัดแย้งจะทำให้เกิดการรับรู้ได้ดีกว่า เช่น ชาวต่างชาติผสมสีทองเดินอยู่ในกลุ่มคนไทยจะถูกสังเกตเห็นได้ง่ายและได้รับความสนใจมากกว่า คนที่มีรูปร่างอ้วนเดินอยู่ในกลุ่มคนผอมทำให้คนสนใจได้มากกว่า เดินอยู่ในกลุ่มคนที่มีรูปร่างเท่าๆ กัน รูปภาพขาวดำที่วางอยู่เพียงรูปเดียวย่อมได้รับความสนใจเมื่อถูกวางอยู่กับภาพสีหลายๆ ภาพ

สรุปแนวความคิดเนื้อเรื่องต่างๆ นั้น เริ่มมาจากแรงบันดาลใจในการที่เราต้องการถ่ายทอดเรื่องราวให้คนอื่น ๆ ได้รับรู้ จากความรู้ที่เรามีอยู่ทั้งจากประสบการณ์ และแหล่งข้อมูลที่ได้มีการสืบค้นแหล่งข้อมูล ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นที่น่าสนใจ อีกทั้งยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนได้อีกมากมาย เมื่อได้เรื่องมาแล้วซึ่งแน่นอนว่าเรื่องที่เรากำลังคิดขึ้นมาได้ใหม่นี้อาจจะเคยมีคนเคยคิดมาก่อนแล้ว อาจจะคล้ายคลึงหรือเหมือนกันเลย แต่นั่นไม่ใช่เรื่องแปลกเพราะเราไม่ได้เกิดมาบนโลกเป็นคนแรก สิ่งที่จะทำต่อไปคือการถ่ายทอดเรื่องที่คิดขึ้นมาได้ในมุมมองของเรา ใส่ความเป็นตัวเราเข้าไป เล่าเรื่องออกมาในรูปแบบที่เป็นของเราเพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้นๆ เท่านั้นเราก็ได้เนื้อเรื่องที่เป็นรูปแบบเฉพาะตัวที่ไม่ซ้ำกับใคร น่าสนใจและน่าติดตามขึ้นมาอีกหนึ่งเรื่อง

บรรณานุกรม

- กิริติบุญเจือ. (2522). *ปรัชญาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยณรงค์ วงศ์ธีรทรัพย์. (2547). *ถอดรหัสแนวคิด เพื่อชีวิตที่มีคุณค่า*. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- ภูเบศร์ สมุทรจักร. (2552). *Inspiration...พลังแห่งลมหายใจ ไฟในการทำงาน*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2557, จาก http://www.dpu.ac.th/laic/upload/content/file/article_instructor/ta57/14_79_2552.pdf.
- บัณฑิต อึ้งรังสี. (2551). *ต้องเป็นทีหนึ่งให้ได้*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.
- ประจักษ์ ประภาพิตยกร. (2513). *เบื้องหลังการแต่งพระอภัยมณี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นิวัฒน์ ศรีสัมมาชีพ. (2551). *คิดและเขียนให้เป็นบทภาพยนตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- วูล์ฟ, เจอร์เกน. (2557). *เคล็ดลับใช้สมองผลิตความคิดแบบไม่มีหมด*. กรุงเทพฯ : บิสิต.
- สุพัทธาสภาพ. (2547). *สังคมและวัฒนธรรม*. โดยคณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2557). *หัวใจนักปราชญ์ ฟัง คิด ถาม เขียน เป็นเขียนได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : เพชรประกาย.
- สุรีย์ พงศ์อารักษ์. (2546). *พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณเรียนวิชา*. กรุงเทพฯ : เอเชียแปซิฟิก พริ้นติ้ง.
- อารีสุทธิพันธ์. (2543). *ประสบการณ์สุนทรียะ*. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา.

การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ :
แนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาทุนมนุษย์

**Buddhist Approach to Human Capital Development in the Age of
Globalization : New Trend for Human Capital Development**

ดร. วันชัย สุขตาม*

บทคัดย่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม เป็นแนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักพุทธธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ภาวนา 4 ไตรสิกขา การใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 จริต 6 รวมทั้งการพิจารณา กลุ่มผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองหลักการต่างๆ จากบัว 4 เหล่า อันเป็นการพิจารณาคุณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา สำหรับหลักการ พัฒนาทุนมนุษย์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการพัฒนาทุนมนุษย์นั้น พระพุทธศาสนาได้ให้หลักการ พัฒนาที่มีปฏิสัมพันธ์กับบริบทของการพัฒนาทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ มีอิทธิพลต่อทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในทางบริหารทั่วไปก็จะเป็นไปตามกลไกของ ทฤษฎีระบบ นักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีพุทธการ พิจารณาจะแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การพัฒนาระดับ องค์กร (Organizational development) และ

การพัฒนาในระดับบุคคล (Individual development) ทั้งนี้ วิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุค โลกาภิวัตน์ สามารถแบ่งได้ 2 แนวทางคือ 1) แนวทางการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับ โลภียธรรม ได้แก่ การพัฒนาด้วย ITUK ดังนี้ I คือ Intelligence awareness การตระหนักรู้และคิด แบบทั่วถึงอย่างชาญฉลาด T คือ Think การคิดแบบ ถูกต้องอันเป็นสัมมนาทิภาณู U คือ Understand การ เข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ และ K คือ Knowledge เป็นการค้นหาความจริงด้วยปัญญา และ 2) แนวทาง การจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกุตระธรรม พุทธวิธีในการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพระพุทธ ศาสนามุ่งหมายที่จะจัดการคนให้เป็นทั้งคนเก่งและ คนดี (วิชาจรณสัมปันโน) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เชิงพุทธจะเป็นไปตามหลักพุทธธรรม คือ การมีชีวิต อันประเสริฐ มีปัญญารู้ความจริงตามความเป็นจริง พัฒนาตนเองให้มีภูมิที่ดีกว่าเดิม โดยใช้แนวคิด แบบ LETS เป็นผลจากการสังเคราะห์ครั้งนี้ : L คือ Learning เป็นการให้การเรียนรู้แก่บุคคล E คือ

* อาจารย์ประจำ สาขาวิชาศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Experience เป็นการให้บุคคลสัมผัสทักษะจนก่อให้เกิดประสบการณ์ T คือ Training เป็นการฝึกอบรมบุคคลเพื่อก่อให้เกิดความรู้ทั้งในงานและนอกงาน และ S คือ Seminar เป็นการเติมเต็มความรู้ให้บุคคลที่จะก่อให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้น โดยมีจุดประสงค์ในการพัฒนาเพื่อพัฒนาตนเองจากสภาพของปุถุชนซึ่งมีวิชาครอบงำอยู่สู่อริยบุคคล สำหรับผลลัพธ์การพัฒนาสูง

สุดที่จะได้คือการสู่ภาวะนิพพาน พุทธธรรมมีหลักการที่ครอบคลุมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (การพัฒนาศีล) การพัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมรรถภาพจิตสูงขึ้น จิตมีคุณภาพมากขึ้น (การพัฒนาสมาธิ) และพัฒนาไปสู่ระดับการเข้าถึงสังขารม (การพัฒนาปัญญา)

Abstract

Buddhist principle of human capital development by nature consists of the driving force for human capital to work with effectiveness and efficiency. The main Buddhist principle consist of 4, Thinking, Understanding and Knowledge in 4 basic Development, TRISIKA, 7 Qualities of a good man, 6 characteristic behaviors 6 and the Forth Lotus. As for the principle of human capital development and the impact of the age of globalization upon the human capital development Buddhism experience the development process related to the contexts and dimensions of economic, social, political and technological development. The impact of globalization had been journal to be inevitably on private, public, religious and educational sections. The general administration must correspond to the mechanisms of the systems theory. The change agent of human capital must work out the plan to develop human capital in terms of

Buddhist principle at 2 levels: organizational and individual. The Buddhist method of human capital development of the age of globalization can be approached at 2 perspectives: 1) The paradigm of development of a worldly level proceeded by the principle "ITUK" intelligence awareness, thinking, understanding and knowledge and 2) The paradigm of development at a super mundane level. The Buddhist approach to human capital development aims of training the individual to be good in knowledge and good in behavior. It is also carried out in order to meet the path of the noble life with true knowledge of the fact and process into a better domain. The concepts of LETS are the outcome of the research synthesis: Learning, Experience, Training and Seminar, those showed are applied as the alternative technique of developing the human capital for a better quality and efficiency in work performance.

บทนำ

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 ได้เกิดขึ้นแล้วปัญหา มีอยู่ว่า พวกเราทุกคนจะรับมือ ปรับตัว และอยู่ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้อย่างไร ส่วนวิถีทางที่ น่าจะเป็นไปได้ก็คือ ประเทศทุกประเทศในโลก องค์กร ทุกองค์กรในโลก กลุ่มทุกกลุ่มในโลก หรือแม้กระทั่ง บุคคลทุกคนในโลก จะต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันการ เปลี่ยนแปลงครั้งนี้ โดยพยายามพัฒนาแนวทางที่ จะสามารถรับมือกับปัญหานี้ นั่นก็คือ การเร่งพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ (Human resource development) เพื่อสร้างศักยภาพด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ให้เกิดขึ้นในทุกๆระดับของสังคมแบบใหม่ นี้ เพราะมนุษย์ถือได้ว่าเป็นหัวใจและกลไกสำคัญ ของกระบวนการพัฒนา การพัฒนาคน (Human development) หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human resource development) จะต้องได้รับการเอาใจใส่โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชน ต้องมีการพัฒนาให้มีคุณภาพ มี ศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเพื่อ พัฒนาองค์กรให้ยั่งยืนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้องค์กรทุกองค์กรจึงควรมุ่งให้ความสำคัญกับ ตัวคน ในกระบวนการบริหารงาน เพราะคนเป็นหัวใจ ของการทำงานทุกระบบ และมีผลช่วยให้งานนั้นสำเร็จ หรือล้มเหลวได้ (สำนักงานพัฒนาและวิจัยระบบงาน บุคคล สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2547) ประเทศ พัฒนาต่างๆ ในโลก จึงให้ความสำคัญต่อกระบวนการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเชื่อว่าหากทรัพยากร มนุษย์มีคุณภาพจะ ก่อให้เกิดทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ และจะคิดทำการสิ่งใดยังมีโอกาสพบกับความสำเร็จ

จากประเด็นต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น จึง พอสรุปได้ว่า การบริหารงานในหน่วยงานใดๆ ก็ตาม ทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็นในการบริหารก็คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการในการจัดการ (หลัก 4 M) และเป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นทรัพยากรพื้นฐาน ของการบริหารงาน เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการต่างๆ

ซึ่งทำให้สังคมมีความสุข (เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2539) คนหรือมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความมีชีวิตจิตใจจึงทำให้เกิดความ ยุ่งยากในการบริหารมากกว่าทรัพยากรทางการบริหาร อย่างอื่นทั้งหมด ดังนั้น การบริหารทรัพยากรมนุษย์ จึงมีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร แต่การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ก็มักจะมีอุปสรรคปัญหาและอุปสรรค มากมาย และที่สำคัญก็คือ การไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและความต้องการของทรัพยากรมนุษย์ใน องค์กร จะทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ดำเนินไปอย่างไม่มีทิศทาง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของสมาชิกในองค์กร และ ที่สำคัญก็จะส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับองค์กร ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ เช่น สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวไว้ว่าการบริหาร งานของหน่วยงานใดก็ตาม จุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การ ทำให้งานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเอาไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งนี้ ทรัพยากรพื้นฐานในการบริหาร (Administrative resource) คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของและการจัดการ ซึ่งในบรรดาทรัพยากรเหล่านี้ คน หรือ มนุษย์ นับว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดและมีประโยชน์มาก ที่สุดทั้งนี้เพราะคนเป็นสิ่งมีชีวิต และมีสติปัญญาในการ นำมาซึ่งการพัฒนา และประโยชน์ต่างๆ ที่จะเกิด ขึ้นแก่องค์กร อีกท่านหนึ่งคือ อุทัย หิรัญโต (2537) ได้กล่าวยืนยันไว้ว่ามนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่สุดในการบริหารงาน และจุดที่สำคัญที่สุดของการ บริหารก็คือ การสรรหาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความ สามารถ ให้เข้ามาปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่าง เหมาะสมกับตำแหน่งอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพแก่องค์กรโดยรวม ซึ่งถ้าหากมีการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะส่งผลให้ การดำเนินงานขององค์กรนั้นๆ เป็นไปตามเป้าหมาย ที่ตั้งเอาไว้ งานบริหารงานทรัพยากรมนุษย์เป็นงาน ที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ตลอดจนมีการนำ

เอาเทคนิคต่างๆ เข้าช่วย ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง องค์กรหรือหน่วยงานนั้นจึงจะสามารถดำเนินการอยู่ได้

อย่างไรก็ดี ในยุคปัจจุบันปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านพฤติกรรมการทำงาน เช่น การบริการ ระบบการบริการและคุณภาพมาตรฐานของการให้บริการที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ใช้บริการ ขาดระบบการกำกับ และตรวจสอบคุณภาพ ไม่มีการกำหนดมาตรฐานการรองรับคุณภาพของการให้บริการรวมทั้งทักษะด้านต่างๆ ของทรัพยากรมนุษย์และอีกทั้งจริยธรรมในทรัพยากรมนุษย์ของทุกองค์กรหรือหน่วยงานและที่สำคัญ การขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการอบรมมาอย่างดี ปัญหาในด้านคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่เฉพาะอย่างการนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ตามเป้าประสงค์ และทำให้ชีวิตของตนมีความสุขในการทำงานและการอยู่ร่วมกันของเพื่อนร่วมงานต่างๆ ทั้งในระดับสูงขึ้นไป จนถึงผู้รับบริการในหน่วยงานของตนหรือการทำให้หน่วยงานหรือองค์กรพัฒนาไปในทิศทางที่บรรลุเป้าประสงค์

การบริหารงานบุคคลในปัจจุบันจึงหันมาใช้วิธีการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนากันมากขึ้น ด้วยเหตุนี้พระพุทธศาสนาจึงเข้ามามีบทบาทมากในการจัดการทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเช่นนี้ เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการสร้างความเก่ง (วิชา) และความดี (จรณะ) ทำให้ผู้ที่ปฏิบัติตามเป็นทั้งคนเก่งและคนดี (วิชาจรณะสัมปັນโน) ในคนคนเดียวกัน หากในองค์กรใดมีทุนมนุษย์ทั้งเก่งและดีเช่นนี้ ก็เป็นที่แน่นอนว่าองค์กรนั้นย่อมประสบความสำเร็จในการแข่งขันทุกๆ เวทีแห่งการแข่งขัน และมีระบบการให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเทียบได้กับการใช้พระเดชพระคุณในสมัยปัจจุบัน นั่นคือ ใครทำดีก็ควรได้รับการยกย่อง ใครทำผิดก็ควรได้รับการลงโทษ ดังพระบาลีที่ว่า “นิคฺคณฺเห นิคฺคหาร หํ ปคฺคณฺเห

ปคฺคหารหํ ชมฺมคณฺที่ควรชมฺม ยกฺยกองฺมคฺคณฺที่ควรยกยกอง” (ขุ. ชา. (ไทย) 27/2442/531) เป็นต้น

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความสนใจประเด็นดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับ **“การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ : แนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาทุนมนุษย์”** โดยทำการศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาทุนมนุษย์ตามแนวทางหรือวิถีทางของพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสังคมมนุษย์ และแนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบรูปแบบและวิธีการรวมทั้งปัญหาและความต้องการต่างๆ ตลอดจนแนวทางแก้ไขในการพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีทางของพระพุทธศาสนาสำหรับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ตามส่วนที่จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาทุนมนุษย์ให้ตรงจุดและก่อให้เกิดประสิทธิภาพรวมถึงให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด เกิดประโยชน์ในภาพรวมของหน่วยงานและประชาชนโดยส่วนรวม เฉพาะอย่างยิ่งบทความนี้ต้องการนำเสนอถึงการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนาในแง่มุมต่างๆ อย่างครอบคลุมทั่วถึง และสิ่งที่สำคัญที่สุดจากประเด็นต่างๆ นั่นก็คือ **“ผลลัพธ์ (Outcome)”** ที่เกิดจากการพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีทางพระพุทธศาสนา มาเป็น **“ยุทธศาสตร์ (Strategic)”** เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์โดยสามารถบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ต่างๆ ได้อย่างลงตัว ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา หรือแม้แต่ต่อองค์กรพระพุทธศาสนาเพื่อบรรลุถึงผลลัพธ์ที่ดีและยั่งยืนได้ในอนาคตต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม

จากการการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม สรุปผลได้ดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

1) การพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม ในกลุ่มของภาคการศึกษานั้น ซึ่งพุทธศาสนาเป็นศาสนา แห่งการศึกษา เป็นศาสนาแห่งการเรียนรู้ มีกระบวนการ การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คือ เพื่อ ความหลุดพ้น ดังนั้น อุดมคติของการเรียนรู้จึงอยู่ที่ ว่ามนุษย์สามารถพบจุดรวมกันได้เพื่อการเรียนรู้ ที่ดีจึง เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะแสวงหาและช่วยเหลือให้เพื่อน มนุษย์ได้พบการเรียนรู้ที่ดีให้ได้นำไปสู่การหลุดพ้น ร่วมเย็นเป็นสุขเป็นสังคมที่เจริญ โดยในภาคปฏิบัติ ต้องนำหลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ตั้ง โดย การเรียนรู้ของคนทุกคนต้องมีศีลธรรมเป็นพื้นฐาน รวมทั้งต้องมีความเคารพศักดิ์ศรี และเข้าใจคุณค่าความเป็น คนของคนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน (ประเวศ วะสี, 2546) ซึ่งพุทธศาสนาถือว่าทุกคนมีสภาพพุทธะอยู่ในตัวและมีศักยภาพที่จะบรรลุธรรม

2) หลักการเรียนรู้ตามสิกขาศึกษา อาศัยหลัก สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวามยปัญญา คือ การรับรู้อายตนะทั้ง 6 จะเป็นการรับรู้จากการฟัง การอ่าน การปฏิบัติ ซึ่ง จินตมยปัญญา เป็นการ วิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่รับเข้ามาเรียดูตัวเองก็ได้หน้าที่ ของสมองเพื่อรับรู้ความจริง ถ้ามันรับรู้ความไม่จริงมัน ก็ไม่มีทางไป ปัญญาที่ไม่เกิดต้องรับรู้ความคิด ต้อง รับรู้ความจริง แต่สิ่งที่รับรู้เข้ามาเามาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นปัญญาที่สูงขึ้นกว่าเท่าที่ปรากฏ เพราะสิ่งที่ปรากฏและรับรู้เข้ามาอาจจะหลอกก็ได้ ถ้าเราพิจารณาที่ต้องบอกว่าโลกมันแบน เพราะเห็นมัน แบน แต่จากความรู้มันกลม ฉะนั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทำให้เกิดปัญญาที่สูงขึ้นลึกขึ้น ตรงนั้นเป็น กระบวนการวิทยาศาสตร์ 2 ประการ คือ การรับข้อมูล ข่าวสาร การทดลอง การสังเกต มาประกอบกับการ วิเคราะห์สังเคราะห์ก็เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้เข้าใจสูงขึ้นเป็นปัญญาที่สูงขึ้น ส่วนภวามย หมายถึง ทำให้เจริญ Development ในกระบวนการ การเรียนรู้เราต้องจับรายละเอียดพยายามเรียนรู้ให้ครบ ที่แรกอาจจะยังไม่ครบก็ไม่ใช่ไร พยายามเอนเข้ามา

ก็จะเกิดความละเอียดอ่อนขึ้นในจิตใจของครู ใน จิตใจของผู้เรียน อย่างการเจริญสติ เจริญสมาธิ ปัญญา ก็เป็นเรื่องละเอียดอ่อนซึ่งก็ต้องมีการเจริญสติ ก็คงหนี ไม่พ้น เพราะทำอะไรก็ยากที่จะเกิดเพราะเร็วมาก เมื่อ รับอายตนะเข้ามาเกิดความรู้สึกสุขทุกข์ก็เลิสมันเกิด ทันที อย่างคลื่นตันรู้ทุกอย่างฉลาดมาก เรียนเก่ง ไปเรียนอีกฟอ์ดสองปี มีคนเห็นก็บอกว่าคนนี้แหละ จะได้เป็น President เก่งความรู้เยอะแต่พอเห็น โหมก้า ลูวินสกี ก็ไปแล้วมันไม่ทัน ไม่ได้เจริญสติ

ในการเรียนรู้จึงต้องเจริญสติไม่จำเป็นต้องยาก มากที่จะไม่หลุดเข้าไปสู่ความไม่ดี การเรียนรู้ตรงนี้การ เจริญสติคือการคุมไว้เฝ้าประตูไว้มีการสังวรอยู่ที่ อายตนะ ที่นี้เรื่องสมาธิมีปัญหาเรื่องเด็กเล็ก อายุ ต่ำกว่า 6 ขวบเราจะไปสอนนั่งสมาธิควรหรือไม่ควร เพราะเรารู้แล้วว่าเด็กเล็กจิตใจยังไม่ได้วันวายอะไร การกระตุ้นจะทำให้เซลล์สมองเชื่อมโยงตัวเดรนโดรท์ (Dendrite) ที่จะไปเชื่อมโยงนั้นมากขึ้น ฉลาดขึ้น เด็กควรจะไปนั่งสงบหรือเปล่า ถ้าสงบมันจะกระทบ การงอกงามของเดรนโดรท์ของเซลล์สมองหรือเปล่า ถ้าให้เด็กทำให้สิ่งที่เขาชอบเขาก็อยู่กับมันได้นานเป็น ชั่วโมงแทนที่จะเรียนเป็นคาบๆ คาบๆ นี่สะดวกครู เพราะครูเหนื่อยก็เปลี่ยนครู แต่ถ้าเด็กได้ทำอะไรที่ชอบ ตรงนี้ก็มาเรื่องฉันทะ อธิธิปา 4 ตรงนี้แต่ละคนชอบ ไม่เหมือนกัน ถ้าได้ทำอะไรที่ชอบจะมีความสุข วิริยะ ก็เกิดง่าย และพยายามทำให้ประณีตมันก็จะเกิดความ งามในสิ่งที่ทำ ความประณีต ความงามก็จะมาพัฒนา จิตใจและให้พยายามศึกษาเรื่องนั้นๆ ให้มันลึกเข้าไป แล้วมันไปเจอกันเองในความเป็นทั้งหมดซึ่งเป็นความ หนึ่งเดียวเหมือนช้างตัวเดียวกันนี้ถ้าไปคล่าจากทาง จากหู ซึ่งมันต่างกัน แต่ไปลึกๆ เข้ามันก็ไปเจอกันเอง เพราะเป็นช้างตัวเดียวกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ให้ การศึกษาที่ดูตามฉันทะของแต่ละคน ให้เขาได้มีโอกาส ทำไปตามฉันทะอาจจะดีกว่าคำว่าอัจฉริยะหรือความ สามารถพิเศษ มันทำให้คนอื่นรู้สึก คนนั้นมีคนนี้ไม่มี แต่ทุกคนนี้มีฉันทะของตัวเองที่ชอบต่างๆ กัน ครูก็จะ

ดีครูและนักเรียนที่มีฉันทะตรงกันได้มาเจอกันได้เรียนรู้กันอย่างมีความสุข ครูที่ไม่มีความสุขคือสอนเด็กที่มันไม่สนใจใช้ไหม และตอนนี้นักศึกษาของเราทั้งหมดนี้กำลังหมดไปกับการสอนคนที่ไม่ได้อยากเรียนหมดกำลังทั้งประเทศ เด็กไม่ได้อยากเรียนใครเป็นครูก็รู้สอนปากเปียกปากแฉะ ที่นี้ก็ต้องพิจารณาดูว่ากรณีถ้าเราเรียนจากการปฏิบัติแล้วก็ตามฉันนะ ใครชอบอะไรสนใจเรื่องใดก็ให้ไปพบกับครูที่สนใจเรื่องนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความยินดี มีความสุขและเกิดการทุ่มเทอย่างจริงจัง

3) การพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมในกลุ่มภาครัฐและเอกชน เห็นว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะเริ่มต้นที่มีพุทธธรรมเป็นกรอบใหญ่หรือฐานคิดหลัก ซึ่งเมื่อก้าวถึงองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ก็จะเป็นพุทธเศรษฐศาสตร์ ซึ่งจะทำให้มีระบบเศรษฐกิจแบบเศรษฐกิจพอเพียง (อภิชาติพันธุ์เสน, 2544) และองค์กรที่อยู่ในสังคมหรือประเทศนั้นก็จะมีการมีระบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือเป็นองค์กรที่ต้องการใช้ระบบเศรษฐกิจพอเพียงแม้ว่าบริบทจะเป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยม บริโภคนิยมอยู่ก็ตาม ลักษณะองค์กรที่ว่านี้จะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธเกิดขึ้นได้ เป้าหมายในการพัฒนาตามแนวพุทธจะแบ่งเป็น 2 ระดับ กล่าวคือระดับโลกียธรรมซึ่งเหมาะสมสำหรับองค์กรเอกชนที่ยังต้องมีการกิจการแสวงหารายได้หรือกำไร หรือแม้กระทั่งองค์กรภาครัฐที่ต้องมีผลงานให้คุ้มค่างบประมาณที่ได้รับ ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนี้จึงจะมีกระบวนการพัฒนาทั้งแบบเพื่อผลงาน (Performance paradigm) เพื่อการเรียนรู้ (Learning paradigm) ในกระบวนการพัฒนาในระดับโลกียธรรม ส่วนกระบวนการพัฒนาในระดับโลกุตระธรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการดับทุกข์อย่างสิ้นเชิง เป็นภาวนานิโรธหรือนิพพานอาจจะเป็นเรื่องยากที่จะพัฒนาในองค์กรที่ยังต้องอยู่รอดด้วยการแสวงหากำไรสูงสุดถึงแม้ว่าจะเป็นไปได้ก็ตาม อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายของการแบ่งเป็น 2 กระบวนการพัฒนาในระดับโลกียธรรมและโลกุตระธรรมก็เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แนวพุทธตระหนักถึงเป้าหมายและความพร้อมของทั้งทรัพยากรมนุษย์และองค์กรที่

จะพัฒนา ทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่มคนในองค์กรและระดับองค์กร ด้วยความตระหนักเช่นนี้จะทำให้การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากผู้วางแผน การพัฒนาทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลจะมีการวิเคราะห์และออกแบบโปรแกรมการพัฒนา หรือหากใช้การฝึกอบรมผู้ออกแบบหลักสูตรการพัฒนาและผู้สอนจะปรับปรุงเนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการถ่ายทอดให้เหมาะสมกับผู้เรียน ความสัมพันธ์ของบริบทขององค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธขององค์กร

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธขององค์กรจะมีกระบวนการพัฒนา 4 ระดับ กล่าวคือ ระดับการพัฒนาเพื่อผลงาน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรและมนุษย์ในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่รอดถึงตนเองได้ในทางเศรษฐกิจในการพัฒนาในระดับนี้มีพื้นฐานแนวคิดมาจากเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ระดับที่สองคือกระบวนการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ ในระดับนี้มีพื้นฐานแนวคิดมาจากเศรษฐศาสตร์มนุษย์นิยม เป็นการพัฒนาเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์เป็นหลักมิใช่การพัฒนาเพื่อสนองต่อความต้องการขององค์กรเท่านั้น กระบวนการพัฒนาในระดับที่สามคือกระบวนการพัฒนาในระดับโลกียธรรม ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดมาจากพุทธธรรมซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าสำหรับมนุษย์ที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ “ความจริงตามความเป็นจริง” ในระดับของผู้ครองเรือน มีชีวิตแบบชาวบ้านทั่วไปที่ยังต้องประกอบอาชีพ เลี้ยงชีพพึ่งตนเองหรือครอบครัวของตนเอง องค์กรเอกชนมีรายได้อยู่รอดได้องค์กรภาครัฐปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายโลกียธรรมเป็นหลักธรรมที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรมีความดี มีความสุข ลด ละกิเลส ความหลงผิด “อวิชชา” ทั้งปวงลง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับนี้จะทำให้มนุษย์ในองค์กรมีจริยธรรม ศีลธรรมมากขึ้น ความชั่วร้ายเลวทรามลดลง กระบวนการพัฒนาในระดับสูงสุดคือระดับโลกุตระธรรมที่มีเป้าหมายในการพัฒนามนุษย์สู่ระดับ “นิโรธ” จากอริยสัจ 4 หรือระดับนิพพานนั่นเอง กระบวนการพัฒนา

การพัฒนาในระดับนี้เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีทั้งพื้นฐาน “ภูมิธรรม” ที่มากพอและยังต้องเป็นผู้ที่มีเป้าหมายส่วนบุคคลที่ต้องการพัฒนาไปสู่ระดับการพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิงมีชีวิตที่ “เหนือโลก” หลุดพ้นจากสมมติสังขารทั้งปวง การพัฒนาในระดับนี้จะเกิดขึ้นได้ยากกับมนุษย์ส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นเรื่องลึกซึ้งยากที่จะเข้าใจ อย่างไรก็ตามในทางอุดมคติของพุทธศาสนาแล้วมนุษย์ทุกคนควรมีเป้าหมายในระดับการพัฒนาในระดับโลกุตระธรรม เพียงแต่มีเงื่อนไขในเรื่องความพร้อมของมนุษย์แต่ละคนที่มีไม่เท่ากัน ดังนั้นการวางแผนการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยในข้อความพร้อมและปัจจัยในเรื่องจุดมุ่งหมายที่ต้องการด้วย

กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับการพัฒนาเพื่อผลงานและการเรียนรู้เกิดขึ้นในองค์กรที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม บริโภคนิยม แต่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธในระดับโลกียธรรมและโลกุตระธรรม จะเกิดขึ้นได้ในองค์กรที่มีระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง กระบวนการผลิตสินค้าและบริการยังทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ไม่ใช่

เพื่อต้องการสะสมส่วนเกินเพื่อส่วนตนหรือส่วนองค์กรของตน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมิได้กระทำไปเพราะมีตัณหาเป็นแรงจูงใจ แต่เพื่อการแบ่งปัน ด้วยเมตตาธรรม ซึ่งมีแรงจูงใจจาก “ฉันทะ” แรงจูงใจที่อยู่บนพื้นฐานของการมีปัญญามีกุศลจิต

กล่าวโดยสรุป ในประเด็นของแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรมนั้นจะสามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งผลลัพธ์และผลประโยชน์การจะออกมาเป็นที่น่าสนใจ ด้วยการศึกษ การฝึกอบรม โดยใช้หลักทางศาสนาเข้าไปประยุกต์ใช้ อันได้แก่ หลักพุทธธรรม ภาวนา 4 ไตรสิกขา การใช้หลักสัปปริยธรรม 7 จริต 6 รวมทั้งการพิจารณาจากผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองหลักการต่างๆ จากข้อ 4 เหล่า อันเป็น การพิจารณาคุณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา และจากการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของทุนมนุษย์ในทางพุทธศาสนาได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 Human of Buddha: ลักษณะของทุนมนุษย์ตามพระพุทธศาสนา

จิต	T (Think) ความคิด	สัมมาทิฐิ	การปฏิบัติ อย่างถูกต้อง	สาเหตุของ ปัญหา	การเข้าใจตัว ปัญหา	การเข้าใจวิธีดับ ปัญหา	การแก้ปัญหา ด้วยความรู้จริง คือ ปัญญา
ของ	S (Search) การแสวงหาความรู้	การศึกษาตลอด ชีวิต	การวิจัยและ การพัฒนา	การเข้าใจ สาเหตุของ ปัญหาและ สิ่งแวดล้อม	การนำ หลักธรรมไป ปฏิบัติหลักการ	การปฏิบัติด้วย และการใช้ ไตรสิกขา	การประเมินผล
ทุนมนุษย์	K (Knowledge) ความรู้	การปฏิบัติด้วย ศีล สมธิ ปัญญา	มีกำลังใจใน การแสวงหา ความรู้	ขยัน หมั่นเพียร ศึกษา	อุทิศตนเพื่อการ เข้าใจปัญหา	ตั้งใจ กล้าหาญ ในการแก้ปัญหา	แรงจูงใจในการ แก้ปัญหา
ทาง	N (Kindness) ความเมตตา	การเมตตาต่อ ตนเอง	การเมตตาต่อ องค์กร	การเมตตาต่อ สังคม	การเมตตาต่อ ชุมชน	การเมตตาต่อ ภูมิภาค	การเมตตาต่อ โลก
พระพุทธศาสนา	O (Output) ผลลัพธ์	คิดถูกต้อง	ปฏิบัติถูกต้อง	เข้าใจปัญหา อย่างถูกต้อง	เข้าใจปัญหาตาม ความจริง	การเข้าใจวิธีดับ ปัญหาตาม ความจริง	ดับปัญหาด้วย ปัญญา

ที่มา : จากการสังเคราะห์ของผู้เขียน, วันชัย สุขตาม (2555)

จากตารางสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม จะมีสมการดังนี้

$$E = \text{Buddha} = (\text{TSK} \times \text{N})$$

จากสมการข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า พลังงาน (Energy) ของทุนมนุษย์ในการพัฒนาทุนมนุษย์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาตนเอง องค์การ และสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

E เป็นตัวแทนพลังงาน (Energy) ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาตนเอง องค์การ และสังคมตามแนวทางพระพุทธศาสนา (Buddha) ได้โดยใช้องค์ประกอบ อันได้แก่ $E = \text{TSK} \times \text{N}$ โดยจะพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ตามรายละเอียดดังนี้ T จะเป็นตัวระบบความคิด (Thinking) จะต้องประกอบด้วย การคิดลักษณะที่เป็นสัมมาทิฐิ (Right thought) อันประกอบด้วย หลักทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ อริยสัจ 4 ประด้วยด้วย การเข้าใจสาเหตุของปัญหา เข้าใจตัวปัญหา เข้าใจวิธีดับปัญหา และการแก้ปัญหาด้วยปัญญา ซึ่งจะต้องประกอบด้วย S จะเป็นตัวระบบการค้นหา (Searching) จะต้องประกอบไปด้วย การศึกษาตลอดชีวิต การค้นหาคำตอบต่างๆ ด้วยการวิจัยและพัฒนา การเข้าใจสาเหตุและผลจากสิ่งแวดล้อม โดยนำไปปฏิบัติตามหลักการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งตามหลักพุทธธรรมและหลักสากลด้วยวิธีการฝึกอบรมตนเอง และมีการพัฒนาด้วยการใช้ผลย้อนกลับ (Feedback) มาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งใช้องค์ประกอบของ K ซึ่งจะเป็นตัวของการสร้างความรู้ (Knowledge) ซึ่งพระพุทธเจ้ามีการสร้างความรู้ด้วยการใช้ศีล สมาธิ ปัญญา โดยมีกำลังใจ มีความขยันศึกษาอย่างจริงจัง มีการอุทิศตนในการศึกษาหาคำตอบให้กับปัญหา มีความตั้งใจกล้าหาญในการแก้ปัญหาอันเป็นแรงขับเคลื่อน การแก้ปัญหาด้วยปัญญาและความรู้จริงตามเป็นจริง ซึ่งในการแก้ปัญหาต่างๆ ทุนมนุษย์จะต้องทำด้วย N อันได้แก่

ความเมตตา (Kindness) ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง องค์การ และสังคมอย่างยั่งยืน จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม จะต้องเริ่มจาก ปริยัติ คือ การศึกษาหาความรู้ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ ปฏิบัติ คือ การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาหาความรู้ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีมาปฏิบัติ และปฏิบัติเวร คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการศึกษาหาความรู้ (Out put) กล่าวคือ มีความคิดถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง เข้าใจปัญหาอย่างถูกต้อง เข้าใจปัญหาตามความจริง การเข้าใจวิธีดับปัญหาตามความจริง และการดับปัญหาด้วยปัญญา ด้วยวิธีการศึกษาด้วยตนเอง (Self Study) อย่างต่อเนื่องด้วยความมุ่งมั่น

หลักการพัฒนาทุนมนุษย์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการพัฒนาทุนมนุษย์

จากการศึกษาหลักการพัฒนาทุนมนุษย์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสังคมมนุษย์ สรุปผลได้ดังนี้

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะต้องเป็นการพัฒนาที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบริบทของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ ก็เข้ามามีอิทธิพลต่อทั้งภาคเอกชน ภาครัฐและภาคการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งในทางบริหารทั่วไปก็จะเป็นไปตามกลไกของทฤษฎีระบบซึ่งนักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งระดับกว้าง อันได้แก่ ระดับองค์กรและระดับบุคคล โดยเมื่อองค์กรมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธการพิจารณาจะแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การพัฒนาระดับองค์กร (Organizational development) และการพัฒนา ในระดับบุคคล (Individual development) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาในระดับองค์กรก่อน ซึ่งการพัฒนาในระดับนี้จะมีผลกระทบไปถึงการ

เปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน เทคโนโลยีที่องค์กรใช้ ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร จากปัจจัยข้างต้นจะใช้ในการกำหนดสมรรถนะ ของทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธเมื่อได้กำหนดสมรรถนะ ที่ว่านี้แล้ว ระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็จะต้องมารองรับทำการสรรหาคัดเลือก กำหนดค่าตอบแทน ระบบการประเมินบุคคลและการพัฒนาบุคลากร ให้เป็นไปตามสมรรถนะ (Competency) ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงมาถึงขั้นตอนของการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ในระดับบุคคล ซึ่งจะใช้แนวทางการฝึกอบรม และพัฒนา (Training & Development) มารับ ช่วงต่อไป

จะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักจะมี 2 ปัจจัย คือ เป้าหมายในการพัฒนาและความพร้อมของผู้เรียนหรือ กลุ่มเป้าหมาย ปัจจัยทั้งคู่จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และ จะนำไปสู่การกำหนดคุณลักษณะทรัพยากรมนุษย์ แนวพุทธที่ต้องการเพื่อความชัดเจนในการกำหนด แนวทางการพัฒนา (Approach) หลักสูตรในการ พัฒนาและบทบาทหน้าที่ของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวพุทธ (Buddhist human resource developer) รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาที่เป็น รูปธรรมมากขึ้น จากกระบวนการข้างต้นจะได้ ทรัพยากรมนุษย์ที่พัฒนาแล้วตามแนวทางพุทธ ผลลัพธ์ ที่ได้นี้จะถูกประเมินในด้านหลักสูตรการพัฒนา (Program evaluation) และนำไปบูรณาการกับ ระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์อื่นๆ เช่น การสรรหาคัดเลือก การกำหนดค่าตอบแทน เป็นต้น หลังจากนั้น จึงประเมินประสิทธิผลของการพัฒนาและนำผล บือนกลับไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายการพัฒนาเพื่อ การปรับปรุงแก้ไขต่อไป โดยกระบวนการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ (BHRD Process)

กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก สากล (HRD Process) จะใช้หลัก การวิเคราะห์ (Analyze) ทำข้อเสนอการพัฒนา (Process) สร้างโปรแกรมการพัฒนา (Create) ลงมือปฏิบัติการ

(Implement) และประเมินผลการพัฒนา (Assess) ซึ่งจะคล้ายคลึงกับกระบวนการพัฒนาฝึกอบรม (Training and development : T&D) ซึ่งใช้ หลัก “ADDIE” กล่าวคือ A – Analysis การวิเคราะห์ หาความจำเป็นในการอบรม D-Design คือการ ออกแบบหลักสูตร และ D-Develop คือการพัฒนาสื่อ การสอน I-Implement คือการดำเนินการตามแผน และ E-Evaluation คือการประเมินผลการฝึกอบรม ความแตกต่างระหว่างกระบวนการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์กับกระบวนการพัฒนาฝึกอบรม จะต่างกันที่ ขอบเขตของกิจกรรมทั้งสอง โดยที่การฝึกอบรมนั้นเป็น ส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

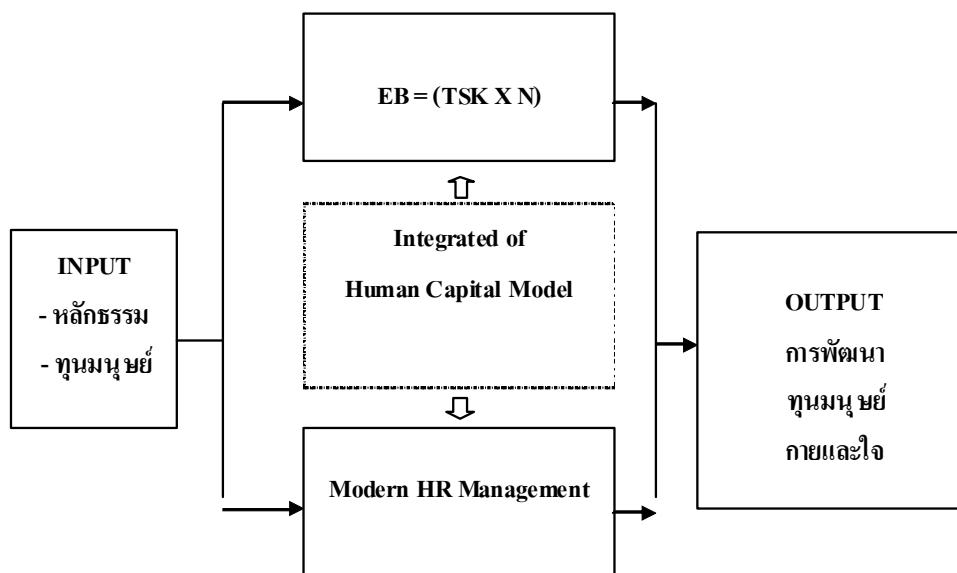
กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม แนวทางพุทธ สามารถใช้หลัก “อริยสัจ 4” ซึ่งค่อนข้างมีความสมบูรณ์ครบถ้วนอยู่ในตัว เช่น การวิเคราะห์ หาความจำเป็นนั้น มีความชัดเจนว่าเป็นเรื่องของการ ดับ “ทุกข์” และมี “สมุทัย” เป็นสาเหตุ ส่วน “นิโรธ” คือ เป้าหมายที่ต้องการ (อย่างไรก็ตาม เราสามารถ แบ่งซอยเป้าหมายออกเป็นระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูงได้ เช่น ใช้หลักไตรสิกขา เริ่มจาก 1) ศีล 2) สมาธิ 3) ปัญญา) สำหรับขั้นตอนการ ออกแบบหลักสูตร (Design) และการพัฒนาสื่อ การสอน (Develop) คงต้องใช้เทคนิคของการฝึก อบรมมาช่วย เพียงแต่ตีความผลงานที่องค์กรต้องการ (Performance) ให้อยู่ในแนวทางพุทธ เช่น Out comes คือจากปัญหาคือเป็นอริยบุคคล ไล่ระดับของ นิโรธ เป็น Out comes และมรรค 8 เป็น Drivers (สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวาจา สัมมาทสิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวายามะ สัมมาสมาธิ สัมมาสติ) สำหรับกระบวนการพัฒนาจะเริ่มต้นจากปัจจัย สองปัจจัย คือ เป้าหมายของการพัฒนาและกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนา ซึ่งจะเป็นการกำหนดความจำเป็นใน การฝึกอบรมในตัว เป้าหมายในการพัฒนาสามประการ ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ที่จะรับ

พัฒนานั้น อาจแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามบทบาทหน้าที่ในองค์กร กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูง หัวหน้างาน และพนักงาน เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ปัจจัยทั้งสองนี้จะต้องปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ยกตัวอย่างเช่น หากเป็นกลุ่มเป้าหมายในระดับผู้บริหารและองค์กรวางระดับการพัฒนาที่การเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีศีลธรรมในการบริหารงาน และในขณะเดียวกันผู้บริหารกลุ่มนี้มี “ภูมิธรรม” คือภูมิหลังเกี่ยวกับพุทธธรรมในระดับต้นๆ สมรรถนะที่ต้องการ ก็จะกำหนดไว้ในระดับต้น คือระดับศีลหรือสมาธิ โดยจะกำหนดสมรรถนะต่างๆ ที่จำเป็น สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนา เนื้อหาหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อที่ใช้สอน และบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ วิทยากรได้

ประเด็นเรื่องราวการวางแนวทางในการสอนหรือออกแบบหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับภูมิธรรมของกลุ่มเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการสอนธรรมะ สอดคล้องกับทัศนะของพระราชธรรมนิเทศ

(พะยอม กัลยาโณ) ซึ่งปรากฏเป็นบทสัมภาษณ์ในหนังสือ “ร้อยคน-ร้อยธรรม 100 ปีพุทธทาส” ดังนี้

“บางทีคนฟังหลวงพ่อบุญทาสไม่รู้เรื่อง เราต้องมาประยุกต์ ใช้คำให้ทันสมัยยกตัวอย่างให้เราเข้าใจจริงๆ ที่ท่านพูด เราเข้าใจ แต่ชาวบ้านบอกว่าฟังยาก เขาชอบให้พูดแบบสนุกบ้างอะไรบ้าง ที่นี้เราต้องเอาหลักท่าน แต่मुखของเรา ใช้เยอะ ท่านเคยชมอาตมานะ ท่านว่า “เรื่องความมืด ในสี่ขานี้เราพูดตั้งนาน คุณพะยอมเอามาพูดตั้งระเบิดเลย” ท่านพูดไม่ดัง นำแปลก ท่านไม่สนใจคนฟัง ท่านสนใจเนื้อหาอันนั้นแล้วทำหนังสือเป้าหมายคนละเป้าหมายกัน ของเราฟังเฉพาะหน้าของท่านนั้นเป็นอมตะในวันหน้าท่านดับแล้วคำเทศน์ของท่านยังถูกอ่านถูกบันทึกอยู่ อย่างของเรามันไปกับอากาศ” จากการศึกษาในประเด็นของหลักการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักทฤษฎีปัจจุบันรวมทั้งศึกษาถึงผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการพัฒนาทุนมนุษย์สามารถสรุปได้เป็นภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 หลักการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักทฤษฎีปัจจุบันรวมทั้งศึกษาถึงผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการพัฒนาทุนมนุษย์

ที่มา : จากการสังเคราะห์ของผู้เขียน, วันชัย สุขตาม (2554)

จากแผนภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) จะประกอบไปด้วย หลักพุทธธรรมทางการพัฒนาทุนมนุษย์ อันได้แก่ Input ที่เข้าสู่กระบวนการบูรณาการ (Integrated of human capital model) การพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม (EB = TSK X N) และหลักการพัฒนา ทุนมนุษย์ตามกระแสหลัก (Modern HR management) ทั้งกระบวนการ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหา จนกระทั่งการเกษียณหรือการจบชีวิตการทำงานจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งทางกายและใจ ด้วยการพัฒนาโดยไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา และการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักสากล อันได้แก่ การเรียนรู้ ความชำนาญ การฝึกฝน และการสัมมนาอันจะกล่าวเป็นรายละเอียดในตอนต่อไปที่เป็นส่วนของแนวทางและวิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์

แนวทางและวิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์

จากศึกษาแนวทางและวิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้เขียนขอเสนอแนวทางและวิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนี้

แนวทางและวิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์นั้น จะผสมผสานระหว่างแนวทางของการพัฒนาทุนมนุษย์กระแสหลักและแนวทางของพระพุทธเจ้า สำหรับการพัฒนาเพื่อการปรับปรุงผลงาน เพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาของกระแสหลักจะมีความเหมาะสมในการพัฒนา (ซึ่งจะไม่กล่าวถึงในที่นี้เนื่องจากการพัฒนาในกระแสหลักมีแนวคิดทฤษฎีและและแนวทางปฏิบัติอยู่แล้ว) สำหรับการพัฒนาตามหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 จะผสมผสานทั้งแนวของกระแสหลักและแนวของพุทธธรรม ยกตัวอย่าง เช่น การฝึกให้มีสัมมาทิฐิ เมื่อมนุษย์โดยทั่วไปถูกอบรมเลี้ยงดู มีการกล่อมเกลางานสังคม

จนมีมีจิตมาอย่างยาวนาน การบอกเล่าแต่เพียงว่าความคิดความเห็นที่ตนมีอยู่เป็นมีจิต และจะให้ปรับเปลี่ยนไปเลยนั้น เป็นสิ่งคาดหวังได้ยาก ดังนั้นจึงควรต้องมีเทคนิคใหม่มาช่วย ซึ่งในการพัฒนามนุษย์ตามกระแสหลักใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์มาช่วย เช่น การใช้ Transformational learning ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้คนมีการเรียนรู้เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีคิด เปลี่ยนกระบวนการทัศน์ เปลี่ยนปรัชญาชีวิต ความเชื่อระดับฝังลึกได้ นั่นคือการเปลี่ยนจากมีจิตมาเป็นสัมมาทิฐิ หรือหากใช้แนวทางพุทธหลักธรรมที่เป็นประโยชน์คือกาลามสูตรหรือโยนิโสมนสิการ ซึ่งมีจุดเน้นที่การพิจารณาถึงความคิดความเชื่อของตนว่าเป็นสัมมาทิฐิหรือมีจิตมาทิฐิ แนวทางในการพัฒนาข้างต้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นการผสมผสานทั้งเทคนิคของตะวันตกและของพุทธธรรมเข้าด้วยกัน

สำหรับแนวทางการพัฒนาตามหลักพุทธธรรมซึ่งใช้มรรคมีองค์ 8 หรือไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) เป็นแนวทางในการพัฒนาจะมี 3 แนวทางสำคัญ (ทวีวัฒน์ ปุณฺณวิวัฒน์, 2545) คือแนวทางของการใช้ “ศีล” นำการพัฒนา เป็นการใช้ศีลเป็นจุดเริ่มต้นเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ ผู้ถูกพัฒนา แนวทางที่สองคือการใช้ “สมาธิ” เป็นจุดเน้นในการพัฒนา และแนวทางที่สามคือการใช้ “ปัญญา” เป็นแนวทางจุดเน้นในการพัฒนา แนวทางทั้งสามจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายลักษณะและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่ต้องการศึกษาปฏิบัติพัฒนาตนเองในแนวทางพุทธ เป็นผู้มีเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อที่หลุดพ้นจากห้วงทุกข์ มีภูมิธรรมสูง ย่อมจะต้องใช้ “ปัญญา” เป็นแนวทางในการพัฒนา เนื่องจากสอดคล้องทั้งเป้าหมายและความพร้อมของผู้ที่ต้องการพัฒนา แต่หากผู้ศึกษาปฏิบัติมีเป้าหมายในระดับโลกียธรรม ยังพอใจและมีความสุขกับการเวียนว่ายตายเกิด ต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีคุณธรรมศีลธรรม เป็นพลเมืองดี แนวทางการพัฒนานั้น อาจเป็นเพียงระดับ “ศีล” หรือระดับ “สมาธิ”

ก็เพียงพอความชัดเจนในปัจจุบันสามประการนี้จะทำให้ประสิทธิผลและประสิทธิภาพการพัฒนามากยิ่งขึ้น แนวทางการพัฒนาที่กล่าวแล้วจะใช้กำหนดหลักสูตรการพัฒนา

หลักสูตรการพัฒนาการกำหนดหลักสูตรเพื่อการพัฒนาจะประกอบด้วยการศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training needs) ขององค์กร ความจำเป็นของงาน และความจำเป็นของบุคคล การกำหนดวัตถุประสงค์ในด้านการพัฒนาทักษะ ความรู้หรือทัศนคติ ค่านิยม วิสัยทัศน์ การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ระยะเวลาการจัดและดำเนินการฝึกอบรม และระยะเวลาในการประเมินผลการฝึกอบรม (บุญเลิศ ไพรินทร์, 2538) จะเห็นได้ว่าการกำหนดหลักสูตรนั้นมีที่มาจากความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือเป้าหมายในการฝึกอบรมที่องค์กร หรือตัวงานหรือปัจเจกบุคคลต้องการ ผสมกับวัตถุประสงค์เฉพาะด้านในการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ต้องมี ซึ่งหากเป็นการพัฒนาแนวพุทธแล้ว ความจำเป็นดังกล่าวก็จะได้จาก BHRC (Buddhist human resource competency) เป็นตัวตั้ง หลังจากนั้นจึงกำหนดระยะเวลาและการดำเนินการฝึกอบรมรวมทั้งการประเมินผลกล่าวในเชิงการประยุกต์ใช้แล้วหลักสูตรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แนวพุทธจะมีเป้าหมายการพัฒนาและระดับความพร้อมของผู้เรียนซึ่งกำหนดเป็น BHRC หลังจากนั้นจึงกำหนดเนื้อหาหลักสูตรที่จำเป็นตาม BHRC ยกตัวอย่าง เช่น ผู้บริหารขององค์กรอาจมี BHRC ที่ได้จากเป้าหมายขององค์กรการบวกกับเป้าหมายส่วนบุคคลผสมผสานกับความพร้อมของผู้เรียนจะกำหนดได้เป็น BHRC ของผู้บริหารในการเป็นผู้นำที่ดีจะต้องมีหลักสูตรเรื่องศัพทราชาธรรมหรือพรหมวิหาร 4 นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แนวพุทธหรือวิทยากร ก็จะมีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรเนื้อหาหลักสูตรรวมทั้งเทคนิคการสอนทั้งของตะวันตกและของพุทธที่สอดคล้องกับระบบการรับรู้และเรียนรู้ของผู้บริหาร การกำหนดหลักสูตรจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้ที่จะเป็นวิทยากรทั้งที่เป็นฆราวาสหรือพระภิกษุ

ที่จะต้องเรียนรู้ในการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนกับ BHRC ที่องค์กรกำหนดรวมทั้งปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เมื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและหลักสูตรได้แล้ว เทคนิคการฝึกอบรมก็จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาต่อไป

เทคนิคการฝึกอบรมพัฒนาจากองค์ความรู้ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กระแสหลักคือทฤษฎีทางจิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ต่างๆ ที่พื้งนำมาพิจารณาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ ยกตัวอย่าง เช่น ในกรณีการพัฒนาฝึกอบรมทางด้านการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ ใช้การเรียนรู้แบบ Transformation learning การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลใช้เทคนิคของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning) หรือการแก้ปัญหาาร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมการทำงานเป็นทีม สามารถนำเทคนิคของ Team problem solving and team working มาใช้ได้ กรณีที่ต้องมีการฝึกอบรมให้กับคนทั้งองค์กรในการกำหนดหรือสื่อข้อความเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และค่านิยมขององค์กรสามารถใช้เทคนิคของเรสมัสเซน (Rasmussen, 1997) ซึ่งมี 9 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) สำรวจความต้องการของบุคลากรในองค์กร 2) จัดตั้งกลุ่มทำงานร่วมกับฝ่ายบริหารระดับสูง 3) กำหนดวิสัยทัศน์ของทีม 4) สื่อสารแบบสองทางกับบุคลากร 5) กำหนดรูปแบบและจัดให้มีการประชุมเรื่องวิสัยทัศน์/ค่านิยมใหม่ 6) กำหนดรูปแบบและจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของทีม 7) กำหนดรูปแบบและจัดให้มีการประชุมระหว่างหน่วยงานในองค์กร 8) กำหนดรูปแบบและจัดให้มีการฝึกอบรมในระดับบุคคล 9) จัดให้มีการประชุมกระบวนการของวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง

ในทางพุทธศาสนการใช้องค์ความรู้จากพฤติกรรมศาสตร์น่าจะเปรียบเทียบกับได้กับการบัญญัติข้อปฏิบัติต่างๆ เช่น ศีล 5 ในหลักการที่ว่าหากปฏิบัติเช่นนี้ จะได้ผลเช่นไร ตามกฎแห่งกรรมแต่การเชื่อมโยงให้เห็นผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยน

พฤติกรรมอาจยังไม่ชัดเจน จึงไม่ทำให้คนเกิดการเรียนรู้ ไม่เปลี่ยนพฤติกรรม เพราะอาจจะขัดแย้งกับการเรียนรู้จากสังคมที่ผู้ไม่มีศีลกลับได้รับรางวัล ได้รับการยกย่อง มีเกียรติมีศักดิ์ศรี มีผู้นำหน้าถือตา แต่ผู้ที่มีศีลนั้นกลับถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกกระทำ ถูกเบียดเบียนมีชีวิตอยู่อย่างยากจนข้นแค้น

อย่างไรก็ตามในศีลข้อ 1 การไม่ฆ่าสัตว์และเบียดเบียนสัตว์อื่น หากนำไปสู่การปฏิบัติเช่น การรับประทานอาหารมังสวัริต แล้วเกิดคุณประโยชน์คือทั้งสุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี (ได้รางวัล) ที่เกิดจากการนี้เป็นอย่างไ ก็น่าจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคนและเกิดการเรียนรู้ได้

องค์ความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์จะมีประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์วิถีพุทธ ยกตัวอย่าง เช่น คติพจน์ที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” จะต้องทำให้เห็นเป็นรูปธรรมและตรงประเด็น “ทำดี” นั้นต้อง “ได้ดี” ไม่ใช่ “ทำดี” แล้วต้อง “รวย” ความดีกับความรายนั้นในสังคมปัจจุบันมีคนจำนวนมากคิดว่าเป็นสิ่งเดียวกัน “ทำบุญ” แล้วก็ต้อง “รวย” จึงจะทำบุญกัน พระเดชพระคุณ เจ้าคุณโชติกา กล่าวถึงแนวคิดของพุทธทาสภิกขุเรื่องการปฏิบัติธรรมซึ่งใกล้เคียงกับหลักพฤติกรรมศาสตร์ว่า “ท่าน (พุทธทาส) แปลอกกลั้ว ว่าทำบุญได้บุญ เช่น เราโกรธก็ทุบตีทุบตีไม่เกี่ยวกับอนาคต ทำถึงเห็นทันที ถ้าเราละบุญก็สลายทันที” (ฝน หวานไฟ และนิพนธ์ แจ่มดวง, 2549) มิจฉาทิฐีของการทำบุญแล้วต้องรวยต้องมีการปรับแก้ใหม่ การใช้พฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์จึงต้องเริ่มต้นจากการมี “สัมมาทิฐิ” ที่กล่าวข้างต้นก่อน การพัฒนาจึงจะเป็นไปได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามการใช้ข้อบทยายจากกุศลจิตในการใช้ “ความโลภ” หรือความร่ำรวยมาล่อใจ เพื่อให้คนทำดีนั้นอาจจะเหมาะสมสำหรับผู้ที่มีภูมิธรรมในขั้นต้น แต่จะต้องไม่โหมกระพือความโลภของคนจนๆ ไม่กลับ

สำหรับการประยุกต์ใช้การเรียนรู้จากสังคม (Social learning) มาใช้ในการพัฒนาสามารถทำได้ด้วยการเชิดชูบุคคลตัวอย่าง (Role model) ซึ่ง

พฤติกรรมที่ดี มีสัมมาทิฐิ มีศีลมีธรรม ทั้งในด้านการได้ผลตอบแทนด้วยความสุขมากขึ้น ความทุกข์ที่ลดลงโดยไม่ต้องอาศัยยวัญ หรือด้วยการบริโภคที่เกินพอดี บุคคลประเภทนี้จะเป็นแบบอย่างให้คนในสังคมได้เรียนรู้ได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่าคนที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบจะมีทั้งความสุข มีเกียรติ ได้รับการยกย่องนับถือ แทนการยกย่องนับถือผู้มีเงิน เศรษฐี นักธุรกิจที่ร่ำรวยมหาศาล ข้าราชการหรือนักการเมืองที่มีอำนาจ กล่าวโดยสรุปก็คือการเปลี่ยนค่านิยมใหม่ด้วยการยกย่องผู้ที่ปฏิบัติธรรมนั่นเอง “การเรียนรู้จากสังคม” ยังสามารถใช้ในการกำหนดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย นำไปทางธรรมไม่ใช่ไปสู่อบายมุข การรณรงค์ในยุคปัจจุบันเรื่องการดื่มสุรา หรือการงดสูบบุหรี่เป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างสภาพแวดล้อม ป้องกันเรื่องโรคภัยหรือเรื่องอุบัติเหตุ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธสามารถใช้แนวคิดทำนองนี้ได้เช่นเดียวกัน โดยการขยายจากศีลเรื่องสุราขยายไปยังศีลข้ออื่นๆ และไม่ควรเน้นเฉพาะการทำมา (เบญจศีล) แต่ยังต้องการรณรงค์ส่งเสริม (เบญจธรรม) ด้วยถึงแม้ว่ามาตรการนี้จะยังไม่ทำให้ผู้คนเกิดปัญญาที่แท้จริง แต่ก็สามารถลด ละ “มิจฉาทิฐิ มิจฉากัมมามันตะ” ไม่ให้เพิ่มมากขึ้นไปกว่าปัจจุบัน หลังจากที่เราควบคุมความหลงไม่ให้เพิ่มมากขึ้นไปกว่าเดิมแล้ว จึงใช้เทคนิควิธีการอื่นๆ มาเสริมในขั้นตอนต่อไป องค์การสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธได้ด้วยการส่งบุคลากรขององค์การไปตามสำนักปฏิบัติธรรมที่มีมาตรฐาน เพื่อให้เขาได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบร่มเย็น มีการกินอยู่ในกรอบของศีล 5 หรือศีล 8 แวดล้อมด้วยผู้ที่มีศีลมีธรรมมีปัญญา ย่อมช่วยโน้มน้าวให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้จากสังคม

การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนจาก “ประสบการณ์” ประสบการณ์ที่ว่าอาจจะจะเป็นประสบการณ์จริงหรือประสบการณ์ที่เรียนรู้จากสถานการณ์ที่จำลองขึ้นก็ได้ ซึ่งมี 4 ขั้นตอนประกอบด้วย

1) เป็นการจำลองประสบการณ์ เช่นการใช้กรณีศึกษา (Case study) การใช้การจำลองสถานการณ์ในรูปแบบของเกมต่างๆ (Simulation) การสาธิตให้เห็น (Demonstration) หรือใช้การทัศนศึกษา (Field trip) ทั้งหมดนั้นจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะประสบพบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง

2) การให้สังเกตการณ์และใช้ความคิดใคร่ครวญ เช่น การแบ่งกลุ่มระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม มอบหมายให้สังเกตเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่บทเรียน

3) จะเป็นการสรุปการเรียนรู้จากการใช้ตรรกะทำให้เกิดเป็นแนวคิดสรุปรวบยอด

4) ทดลองใช้แนวคิดที่ได้จากขั้นตอนที่สาม ทดสอบในสถานการณ์อื่นๆ เพื่อการแก้ปัญหาตัดสินใจ

หลักการนี้ใช้สำหรับการฝึกงานจากสถานที่ทำงานจริง หรือการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการวิชาชีพเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อเปลี่ยนวิถี เกิดปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้นี้ย่อมแตกต่างจากเพียงการฟังคำบอกเล่าฟังบรรยาย หรือฟังเทศน์เท่านั้น

การเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ ในทางพุทธธรรมอาจเปรียบเทียบกับกับการเปลี่ยน “วิถี” จากมิจฉาวิถี หรือจากหลักธรรมปฏิบัติสมุปปาตคือการเปลี่ยนที่ระดับ “อุปาทาน” ซึ่งหากปล่อยกลับไปดูแล้วอุปาทานนั้นก็เกิดจาก ความอยากได้ อยากมี อยากเป็น (ตัณหา) และตัณหานั้นเกิดจากความรู้สึกตอบสนองต่อสิ่งเร้า (เวทนา) และเวทนานั้นเกิดจากการรับรู้ (อายตนะ 6 ชั้น 5) ที่มีการ “ปรุงแต่ง” (สังขาร) ที่ปรุงแต่งผิผื่นไปจากความจริงเพราะมี “อวิชชา” คือความไม่รู้ในสังขารหรือความหลงผิด หลงเชื่อ หลงคิด หลงเข้าใจ (ทิฐิ) ไปเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่สังขารหรืออาจจะไปแก้ไขที่ปัจจัยอื่นๆ ในวงจรปัจจุสมุปปาตตามที่ท่านพุทธทาสสอนไว้ในหนังสือคู่มือมนุษย์ ก็ได้ (พุทธทาส, 2544) เช่น ที่สังขาร หรือเวทนา หรือ ตัณหา เป็นต้น

ระดับการเรียนรู้ในพุทธธรรมอาจแบ่งออกเป็นสามระดับตามหลักโอวาทปาฏิโมกข์ คือ การเรียนรู้ในระดับแรกคือการไม่ทำความชั่ว อยู่ในศีล การเรียนรู้ในระดับที่สองคือการทำความดีทำบุญสุนทานเป็นคนดีของครอบครัว ของสังคมประเทศชาติ และการเรียนรู้ในระดับที่สาม คือ การทำจิตให้บริสุทธิ์เข้าถึงความเป็น “พุทธะ” (ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน) การเรียนรู้ในสองระดับแรกนั้นคือการเรียนรู้ในระดับโลกียธรรม และการเรียนรู้ในระดับที่สามเรียกว่าการเรียนรู้ในระดับโลกุตระธรรมซึ่งมีปัญญาเห็นความจริงตามกฎธรรมชาติ หลุดพ้นจากความจริงในระดับของการสมมติตามความเข้าใจของมนุษย์ปุถุชน (สมมติสังขะ) เข้าถึงความจริงระดับสูงสุด เป็นความจริงแท้ (ปรมาตถ์สังขะ) หรือก็คือการเห็นหรือเข้าถึง “อริยสัจ 4” นั้นเอง คำถามหนึ่งที่ทุกคนควรจะฝึกถามตนเองคือ “ทำไมเราจึงคิด เชื่อ หรือกระทำอย่างนี้ทุกวันนี้เราคิด เราเชื่อ เรากระทำอยู่” การเริ่มถามคำถามเช่นนี้จะทำให้มนุษย์หรือ “กบ” เริ่มเห็นกะลาที่ครอบอยู่เมื่อกบเห็นกะลาแล้วจึงจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพยายามเรียนรู้ดิ้นรนที่จะออกจากกะลา เมื่อกบเห็นกะลานั้นคือจุดเริ่มต้นของการมี “สัมมาทิฐิ” การใช้หลักธรรมกาลมสูตรนับว่าเป็นหลักธรรมที่ดีที่จะพิจารณาถึงกรอบความคิดความเชื่อที่ฝังอยู่ในตน เป็นการตั้งคำถามในระดับรากฐาน หรือเป็นคำถามเชิงปรัชญาที่มีความลึกซึ้งซึ้งพอที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของตนเองได้

บทสรุป

“ทรัพยากรมนุษย์” ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานทุกประเภท ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นการลงทุนเกี่ยวกับมนุษย์ในระยะยาว (Long-term investment) ในอันที่จะเพิ่มมูลค่าของบุคลากรทั้งในด้านความรู้ ทักษะ คักยภาพของคน รวมทั้งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรให้สามารถรองรับกับ

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาที่เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่คำนึงว่าทำแล้วจะกำไรหรือขาดทุน และองค์กร ทุกองค์กรควรทำการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างจริงจัง โดยต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกหน่วย และที่สำคัญต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ระดับสูง หน่วยงานต้องระบุเป็นนโยบายในการพัฒนา บุคลากรอย่างชัดเจนว่า พนักงานในแต่ละระดับควรได้รับการส่งเสริมความรู้ในด้านใด ฉะนั้นแล้ว ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประสบความสำเร็จนั้น องค์กรต้องมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของมนุษย์ เชื่อว่า คนเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด ซึ่งนอกจากที่องค์กร ต้องพัฒนาแล้ว องค์กรยังต้องดูแลให้เขาได้มีโอกาส แสดงความสามารถในด้านต่างๆ ด้วย โดยแนวคิดใหม่ สำหรับการพัฒนาทุนมนุษย์โดยมีพุทธธรรมเป็นฐานคิด ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติได้มีที่มาจาก การเห็น ปัญหาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักสากลซึ่ง มองมนุษย์ในฐานะ “ปัจจัยการผลิต” และกำหนด เป้าหมายในการพัฒนาให้มนุษย์มีความรู้ ทักษะ

ทัศนคติเพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ขณะเดียวกันก็ให้รางวัลค่าตอบแทนด้วยเงินเดือน สวัสดิการ ตำแหน่งที่สนองทั้งความต้องการขั้นพื้นฐาน และ “ตัณหา” ของบุคลากร โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์ จะมีความสุขหากมีเงินซื้อหาสิ่งต่างๆ มาบริโภคได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือคนจะมีความสุขต้องมีเงินก่อน การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจทุกวันนี้จึงเห็นเรื่องความ ยากจน มีรายได้น้อยเป็นปัญหาสำคัญ บุคคลจึงมีหน้าที่ เป็นปัจจัยการผลิตที่ดีและได้รับผลตอบแทนเป็น เงินเดือนเพื่อที่จะเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานเพื่อเพิ่ม การผลิต ในขณะที่พุทธธรรมมองว่ามนุษย์คือสัตว์ ประเสริฐ ผูกพันพัฒนาให้เข้าถึงอริยสัจ 4 สามารถ ผูกพันปฏิบัติตนให้เป็นทั้งคนดี มีความสุข พันทุกข์ หลุดพ้นจากวัฏสงสารการเวียนว่ายตายเกิดได้ มนุษย์ มีความสุขได้โดยไม่ต้องใช้เงิน มนุษย์ควรปฏิบัติงาน ตามความสามารถและบริโภคตามความจำเป็น หากมี เหลือกก็แจกจ่าย การยึดมั่นในเศรษฐกิจแบบพอเพียง ดำเนินชีวิตตามมรรคมีองค์ 8 คือแนวทางของ พุทธธรรม

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2539). การบริหารทรัพยากรมนุษย์และบุคคล. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีวัฒน์ ปุณศรีกรวิวัฒน์. (2545). ศาสนาและปรัชญาในจีน ทีเบต และญี่ปุ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- บุญเลิศ ไพรินทร์. (2538). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 36(4) : 1-15.
- ประเวศ วะสี. (2546). “วิถีมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 สู่ภพภูมิใหม่แห่งการพัฒนา”. วารสารหมออนามัย. 12(4) : 7-21.
- ฝน หว่านไฟ. (2549). บทสัมภาษณ์พระคุณเจ้า เมธีกุโร. ในนิพนธ์ แจ่มดวง (บรรณาธิการ). ร้อยคน ร้อยธรรม 100 ปีพุทธทาส (หน้า 59-64). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2544). คู่มือมนุษย์ฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานพัฒนาและวิจัยระบบงานบุคคล สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2547). ทุนมนุษย์กับการพัฒนา
สมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.
- อภิชัย พันธเสน. (2544). พุทธเศรษฐศาสตร์ : วิวัฒนาการทฤษฎีและการประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์สาขา
ต่างๆ. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2537). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- Rasmussen, T. (1997). *VisionLink : A participative process to clarify and act on a vision and values*. In E. F. Holton, III (Ed.), *Leading organizational change* (pp.125-143). Alexandria, VA: American Society for Training and Development.

ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน*

Management Model of Local Administrative for Community Sustainability

ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง**

ดร. เบญจ พงษ์พรหม***

ดร. สมบูรณ์ สุขสำราญ****

ดร. ปธาน สุวรรณมงคล*****

รศ.ดร. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ*****

ดร. สมเจตน์ พันธุโษิต*****

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน 2) ศึกษาผลลัพธ์ความยั่งยืนของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความยั่งยืนของชุมชน และ 4) แสวงหาตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน ขอบเขตการวิจัยกำหนดพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน รวม 9 จังหวัดและประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

เป็นผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น จากการศึกษา พบว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารในระดับสูงมาก ทั้งหมดทุกด้าน ($\bar{X} = 3.68$, S.D.=0.72) ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายที่จะเลือกไปปฏิบัติกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาก่อนนำไปบริหารให้เกิดผลลัพธ์ และมีการตรวจสอบและประเมินผล ของการดำเนินงาน และความยั่งยืนของชุมชนพบว่ามีผลการดำเนินงานในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D.=0.69) ทั้งหมดทุกด้านเช่นกัน คือ มีผลการดำเนินงานในระดับสูง ในด้านความยั่งยืนของ

* ดุษฎีนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

** นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

*** ประธานคณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต

**** ศาสตราจารย์ ประธานคณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

***** รองศาสตราจารย์ กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

***** กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

ชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านสังคมด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านเศรษฐกิจและด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Canonical พบว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=0.732$) กับผลการดำเนินงานความยั่งยืนของชุมชนได้จริงโดยมีการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนาที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานความยั่งยืนของชุมชนในด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมที่ประกอบด้วยภูมิคุ้มกัน และอนุรักษ์ธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ตัวแบบที่ค้นพบจากการวิจัยโดยการวิเคราะห์เส้นทางทำให้พบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความยั่งยืนของชุมชนมีเส้นทางจากการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องผ่านการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา จึงจะนำไปสู่ผลการดำเนินงาน ในด้านภูมิคุ้มกัน และอนุรักษ์ธรรมชาติและด้านวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม ที่จะตรงไป สู่ผลการดำเนินงานความยั่งยืนของชุมชน

Abstract

The scope of the research area was the municipalities and Tambon Administration Organizations in the upper-north 9 provinces. The sample populations were leaders who are involved in the management of local development planning. The study reveals that local governments are at high level at all sides ($\bar{X} = 3.68$, $SD = 0.72$) including; policy chosen to practice, defining clear aim, creating Development Plan, management, and monitoring and evaluation. The sustainability of the community has performed at a very high level ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.69$) at all sides include: sustainability development of the environmental community, sustainable development of the social community, sustainable development of the economic community and sustainable development of cultural community.

The hypothesis testing used Canonical Correlation, the Administration of Local Government has a high correlation ($r = 0.732$) with the results of the implementation of sustainability in the community. The created Development Plan. The local management is relating to the operation of community sustainability which is the sustainability of the cultural which community includes: immune and nature conservation, the way of life based on natural and environmental harmony.

Path analysis reveals the model of administration of local government for a sustainable community. Path of administration of local government through creating development plans, development plan management, which bring about the immune and nature conservation, the way of life based on nature and environment, which bring about the sustainability of the cultural community that match the performance and sustainability of the community.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน การบริหารของประเทศไทย ได้มีการพัฒนารูปแบบระบบบริหารราชการใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเริ่มจากได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรก ในประวัติศาสตร์ และในปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ยังได้รับการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 ส่วนที่ 3 มาตรา 78 (3) และในหมวด 14 ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 โดยสรุปได้ว่า รัฐจะต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และจะมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีการดำเนินการตามหลักการปกครองตนเอง และหลักความต้องการของประชาชน และได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และหน้าที่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท เพื่อช่วยรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ และช่วยแบ่งเบาภารกิจจากหน่วยราชการต่างๆ ทั้งที่เป็นหน่วยราชการส่วนกลาง และภูมิภาค จากการถ่ายโอนภารกิจ อำนาจ และหน้าที่ ตลอดจนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ปฏิบัติแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีส่วนร่วมในการบริหารของรัฐ ให้นโยบายการพัฒนาประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบรวมทั้งหมด มีความรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ภารกิจ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล เป็นภารกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้มีความรับผิดชอบร่วมกับ

หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วน ที่จะต้องเป็นผู้นำไปปฏิบัติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 260 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี อำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแล และจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการ กำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย และรัฐยังได้บัญญัติกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ขึ้นมาเพื่อสนับสนุน กำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้อง และเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครอง ตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

ดังนั้น การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีตัวแบบในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบท ที่ทำให้เกิดผล ทั้งโดยตรง และโดยอ้อมต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจ และหน้าที่ ต้องนำไปบริหารการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จ สนองตอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยมีความสอดคล้องกับข้อตกลงขององค์การสหประชาชาติตามสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ที่มีสาระเรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยและวิถีทาง

การพัฒนาเสียใหม่ให้ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและข้อจำกัดของธรรมชาติให้มากขึ้น การบริหารการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญอย่างมากที่ต้องศึกษาหลักการบริหาร และค้นหาตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่รัฐได้กำหนดเป็นเป้าหมาย นโยบายในการพัฒนาประเทศ

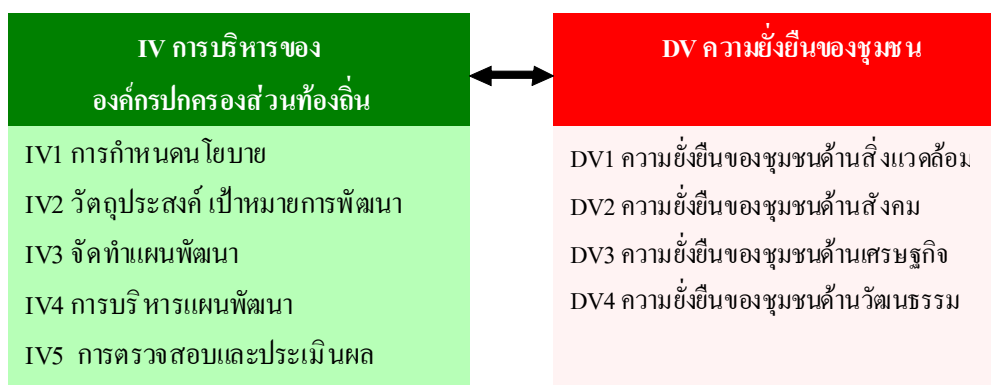
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คำถามการศึกษาคือ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวแบบหลักการบริหารอย่างไรบ้าง และใช้ตัวแบบการบริหารใดที่เหมาะสม และส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง” เห็นได้ว่าตัวแปรที่เป็นเหตุที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนคือ การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาจึงกำหนดเป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตามคือ ความยั่งยืนของชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสภาพปัจจุบัน ที่ต้องประยุกต์ให้เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ให้เกิดความสอดคล้องกับการกำกับดูแลที่รัฐบาลดำเนินการ และเกิดประสิทธิผลให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การวิจัย สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ตัวแบบที่ 1 การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นหลัก โดยการสร้างจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการศึกษา ซึ่งลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale มีคะแนนของมาตรวัด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณค่า IVC (Item variable congruence index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ตัวอย่างในจังหวัดพิษณุโลก ค่าสัมประสิทธิ์ (อัลฟา) $V=0.989$ ประกอบกับการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ขณะรวบรวมข้อมูล พื้นที่ศึกษา คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 9 จังหวัด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเทศบาลตำบล จำนวน 280 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 77 แห่ง สำหรับประชากรการศึกษา เป็นประชากรที่อยู่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน รวม 9 จังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ประกอบด้วย ประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่ม

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และกลุ่มคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 4,123 คน/ตัวอย่าง

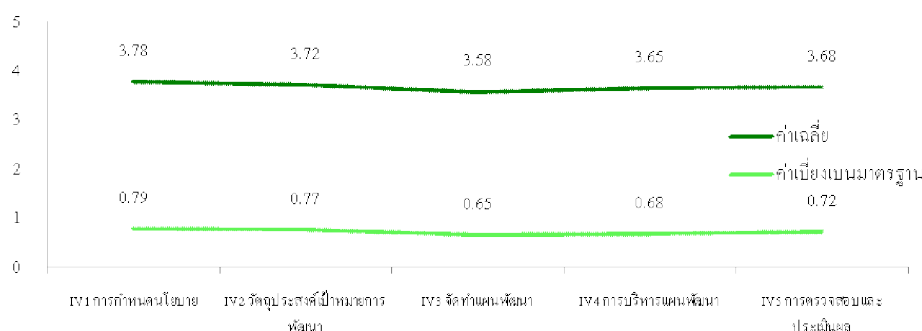
สรุปผลการวิจัย

ผู้เขียนสรุปผลการศึกษารายยอดสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้ดังนี้

1. การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีตัวแบบการบริหารที่ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายให้เป็นเป้าหมายหลักขององค์กร การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal-oriented) หรือวัตถุประสงค์ให้ตรงกับนโยบายและภารกิจขององค์กร จากนั้นจึงจัดทำแผนพัฒนา แล้วนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการบริหารแผนพัฒนา และมีการตรวจสอบและประเมินผลในการปฏิบัติตามแผน ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ รายละเอียดตามกราฟที่ 1

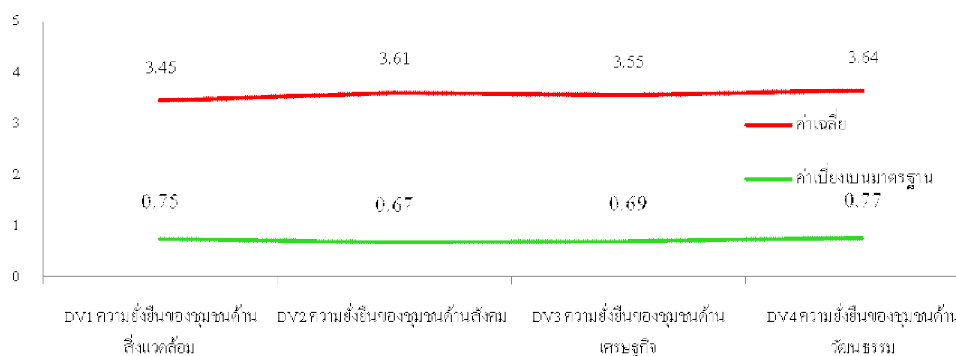
กราฟที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต้นการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ความยั่งยืนของชุมชน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลลัพธ์ความยั่งยืนของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาปรากฏว่า การวิเคราะห์เป็นข้อมูลตัวแปรตาม ตามกรอบแนวคิดของการศึกษา ประกอบด้วย ความยั่งยืนของชุมชนด้านสังคม ความยั่งยืนของชุมชนด้านเศรษฐกิจ และความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม ในภาพรวม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และอำนาจที่ ได้รับมอบหมายจากรัฐให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนได้ในระดับมากทุกด้าน สำหรับความยั่งยืนของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมมีความยั่งยืนของชุมชนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ รายละเอียดตามกราฟที่ 2

กราฟที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตามความยั่งยืนของชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน ผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานการศึกษาขึ้นเพื่อต้องการพิสูจน์ข้อคำถามการศึกษาและต้องการหาคำตอบว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวแบบการบริหารอย่างไรบ้าง และจะใช้ตัวแบบการบริหารใด จึงจะเหมาะสม และมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง” ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความยั่งยืนของชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนในด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมในระดับสูง แสดงว่า การบริหารขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการบริหารปฏิบัติในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารแผนพัฒนา จะมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนโดยเฉพาะความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม รายละเอียดแสดงในตัวแบบที่ 2

4. การวิเคราะห์เส้นทางเพื่อสร้างตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ผลจากการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรทั้งหมด ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป พบว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเส้นทางการบริหารโดยผ่านการจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารแผนพัฒนา ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรง

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

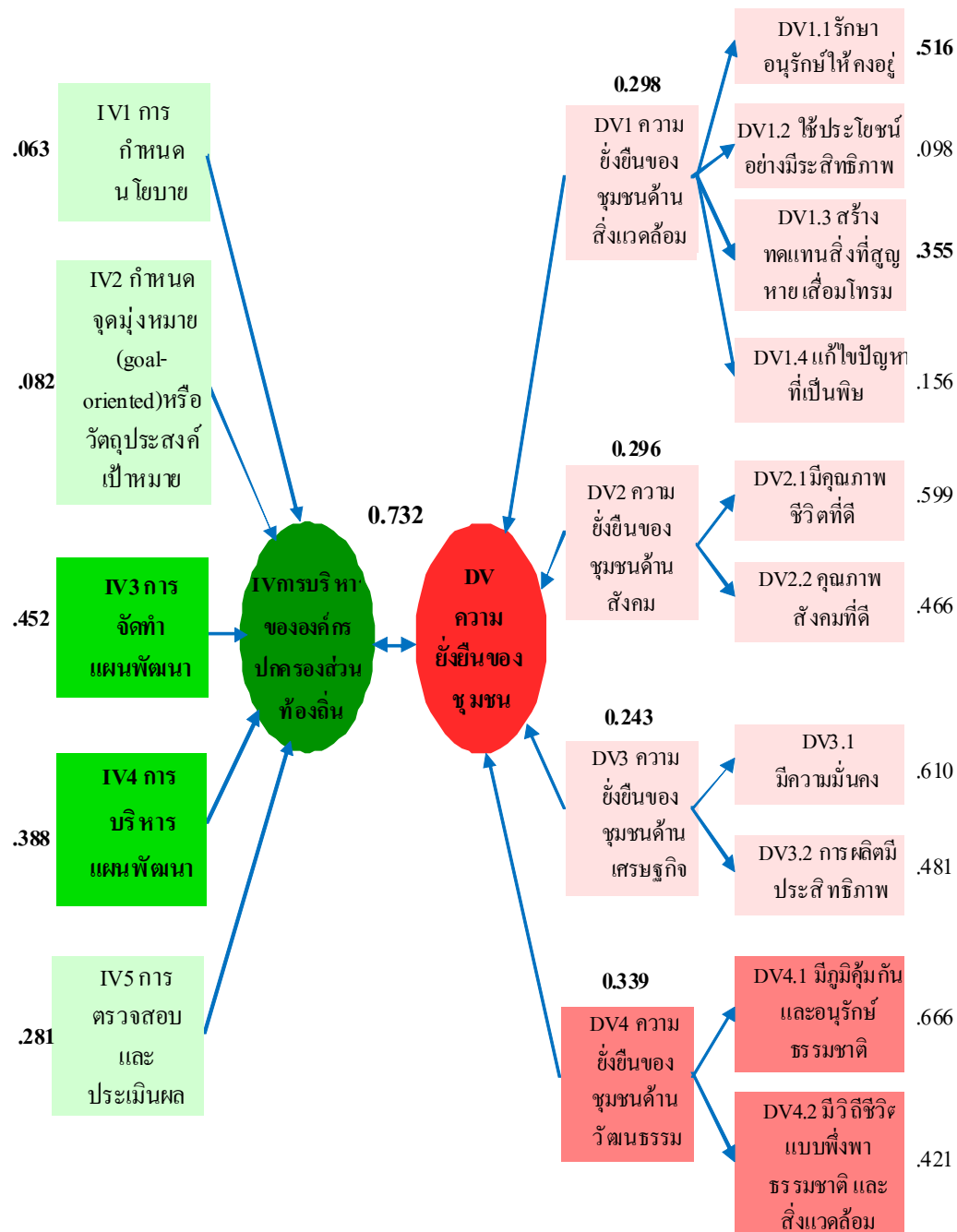
ต่อความยั่งยืนของชุมชน และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านการมีภูมิคุ้มกันและอนุรักษธรรมชาติ กับการมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปยังความยั่งยืนของชุมชน และอีกเส้นทางโดยผ่านการมีภูมิคุ้มกันและอนุรักษธรรมชาติ กับการมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วไปผ่านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม เพื่อเกิดความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง สำหรับตัวแปรการบริหารแผนพัฒนา มีเส้นทางที่มีอิทธิพลทางอ้อมเพิ่มขึ้นอีก 3 เส้นทาง คือ เส้นผ่านตัวแปรย่อยทั้ง 3 ตัว ได้แก่ การจัดองค์กรโครงการ การควบคุมการปฏิบัติงาน และการประสานงานและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของชุมชน ก่อนที่จะไปผ่านองค์ประกอบของตัวแปรตามทั้งสอง คือ การมีภูมิคุ้มกันและการอนุรักษธรรมชาติ กับการมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเกิดความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง

การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน

การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม โดยการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา มีความสำคัญกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง และมีความสัมพันธ์กับตัวแปร

ตามความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นไปตามหลัก และระเบียบวิธีการบริหารงานราชการ ที่ว่า ก่อนมีการบริหารราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, 2542, 48) และตรงกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 (2548, 52-54) ที่กำหนดว่าจะต้องจัดทำแผนพัฒนา ก่อนการดำเนินที่มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณทุกชนิด ดังนั้นหากไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรม ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมจะไม่เกิดผล เพราะเมื่อมีการกำหนดการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมมาจัดทำเป็นแผนพัฒนา และนำไปสู่กระบวนการบริหารแผนพัฒนาที่ดี ย่อมเกิดผลความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม เพราะว่าแผนพัฒนา คือ เป้าหมาย และแนวทางที่จะต้องนำไปปฏิบัติ และหากการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนา ก็ไม่สามารถปฏิบัติได้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548, 2548, 52-54)

ตัวแบบที่ 2 ความสัมพันธ์ของการศึกษาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความยั่งยืนของชุมชน (ตามการวิเคราะห์ Canonical)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ชยัน วิพรหมชัย. สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2556; ประดิษฐ์ สะอาดล้วน. สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2556; อุบล ยะไวยัณเฐชัย. สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2556; วัฒนชัย ไทอิน. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556; ปราการ ชันปัญญา. สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2556) ซึ่งมีความเห็นที่สอดคล้องกันสรุปได้ว่า ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา ว่าต้องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเวทีประชาคม แล้วนำมาสรุปให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ แผนยุทธศาสตร์ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับอำเภอ การบริหารแผนพัฒนา เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่ต้องมีการกำกับดูแล ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต้องสนับสนุนกิจกรรมให้ บังเกิดผลที่ชัดเจน โดยทำในรูปแบบของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน ให้แก่พนักงาน และสามารถตรวจสอบระหว่างกันได้ เพื่อป้องกันความผิดพลาด ป้องกันการทุจริต โดยความยั่งยืนด้านวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดให้ประชาชนมีแนวคิด และพฤติกรรมไปในรูปแบบใด การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมุ่งให้มีการบริหารโดยบรรจุการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นไว้ในแผน ซึ่งได้มีการปฏิบัติส่งเสริม และสนับสนุนให้คงอยู่ไปถึงลูกหลาน

เช่นเดียวกับ นายปราการ ชันปัญญา ปลัดเทศบาลตำบลป่าป้อง อำเภอต๋อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ (สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2556) เห็นว่าการส่งเสริมและสนับสนุน ผลักดันกิจกรรมทางวัฒนธรรม ให้เข้ามาเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชน นับว่าเป็นการส่งเสริมสนับสนุนความยั่งยืนทางวัฒนธรรมของชุมชน ในการผลักดันกิจกรรมทางวัฒนธรรมนั้นมีการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบล เพื่อเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรมต่อไป และนายกเทศบาลตำบลง่าบ้าน

อำเภอต๋อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ (วัฒนชัย ไทอิน. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556) กล่าวว่าให้มีการพึงพาธรรมชาติ การส่งเสริมพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันธรรมชาติ ให้ใช้ชีวิตแบบพึ่งตนเอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันที่ดี สิ่งเหล่านี้องค์กรต้องสนับสนุนให้มีการกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม บังเกิดผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับนายกองค์กรการบริหารส่วนตำบลต๋อยสะเกิด (ประดิษฐ์ สะอาดล้วน. สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2556) กล่าวว่า ได้มีการอนุรักษ์แหล่งน้ำ ต้นน้ำธาร รวมถึงป่าไม้ เกิดการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรัก และหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลจากการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน คือ สาธารณทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม มีความสอดคล้องตรงกับ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และสอดคล้องกับผลงานวิจัย ที่ผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาในประเด็นเนื้อหาเดียวกัน และได้นำเอาบทสัมภาษณ์ของผู้นำในท้องถิ่นที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองมาอธิบาย ทำให้ผลจากการพิสูจน์สมมติฐานนี้มีความน่าเชื่อถือ และมีความเป็นไปได้ตรงกับสภาพจริงสูงมาก

ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์และเกิดความยั่งยืนของชุมชนนั้น สิ่งที่สำคัญต่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แต่ละองค์กรต้องมุ่งเน้นในการดำเนินงาน นั้นคือ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา เหตุที่มีความสำคัญกว่ากระบวนการอื่นๆ นั้นเป็นเพราะการบริหารราชการในขั้นตอนอื่นๆ โดยมีระเบียบ กฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ได้กำหนดนโยบาย ในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ

ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (2542) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า นโยบายการพัฒนาต้องให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐ นโยบายการพัฒนาของกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนโยบายการพัฒนาจังหวัด นโยบายการพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด เพื่อประโยชน์ของชุมชน และตรงตามภาระหน้าที่ที่ได้มอบหมายจากรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ และเมื่อนำเอานโยบายไปปฏิบัติจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal-oriented) หรือวัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนา ที่ต้องสนองความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งระบุให้มีการนำเอาแผนชุมชนมาใช้ในการดำเนินงาน และต้องมีผลลัพธ์ที่ตรงและทำให้นโยบายของท้องถิ่นบรรลุเป้าหมาย ดังที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, 2542) และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, 2548) คือมีลักษณะที่สอดคล้องตรงกับนโยบาย และมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายสนับสนุนจุดมุ่งหมายของกรเพื่อ นำไปจัดทำแผนพัฒนา

จากตัวแบบที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน โดยการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา ที่เป็นเสมือนหัวใจของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งความยั่งยืนของชุมชน เป็นเป้าหมายที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องถือปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ที่ได้รวมลงนามในข้อตกลงตามแผนปฏิบัติการ 21

(Agenda 21) ของที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UNCED) ที่ดำเนินงานทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลก (Earth Summit, 1992) ประกอบด้วยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเพิ่มด้านวัฒนธรรม (The Agenda 21 for Culture, 2004) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาให้ชุมชนได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน และจากผลการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีทิศทางการบริหารไปที่ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม จึงมีความสัมพันธ์ต่อความยั่งยืนของชุมชน การบริหารต้องให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องตรงกับนโยบาย ตามระเบียบที่กำหนด (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, (2548) โดยต้องศึกษา นโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เข้าใจอย่างชัดเจน และเลือกนำมาปฏิบัติอย่างเหมาะสม เป็นไปได้จริง แล้วพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายให้เกิดภูมิคุ้มกันและอนุรักษ์ธรรมชาติและ มีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุน สนองตอบนโยบายการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งหากบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าว สามารถทำให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ และทำให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการดำเนินชีวิตในสังคม และการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจที่ไม่เบียดเบียน หรือทำลายสิ่งแวดล้อม แต่เป้าหมายดังกล่าวต้องมีโครงการพัฒนารองรับเพื่อกำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่สนองตอบต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ โครงการพัฒนาจึงต้องมีการพิจารณาเนื้องานที่ต้องกระทำอย่างครอบคลุม และให้มีจำนวนโครงการครบถ้วน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการรวมเป็นความผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ และโครงการพัฒนาต้องมีการจัดการทรัพยากรบริหารและงบประมาณที่เหมาะสม พอเพียงที่โครงการสามารถดำเนินงานจนสำเร็จ

ตัวแบบที่ 3 การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

ความสำคัญของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกอย่างหนึ่ง ที่สามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ นั่นคือ เมื่อมีการจัดทำแผนพัฒนาที่ดีและเหมาะสมแล้ว เพียงการมีแผนพัฒนาที่ดีอย่างเดียวไม่อาจทำให้บรรลุผลลัพธ์เป้าหมายตามแผนได้ จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารแผนพัฒนา

จึงมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จได้ การบริหารแผนพัฒนาประกอบด้วยการจัดองค์กรโครงการ เพื่อให้มีการจัดการบุคคลให้เหมาะสม ทั้งจำนวนคนกับปริมาณงาน รวมถึงการอำนวยความสะดวก และการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้บริหารให้เป็นไปและถูกต้องตามแผนเวลาและเป้าหมายงาน โดยต้องมีการประสานงาน

และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ให้มีการสนับสนุนร่วมมือกันในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผน จากนั้น มีการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อให้ทราบผลที่แน่ชัดทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานทั้งกระบวนการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล และให้มีการประกาศแสดงผลการประเมิน เพื่อให้ทุกคนทราบอย่างเปิดเผย (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, 2548)

ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความยั่งยืนของชุมชน จึงเป็นตัวแบบที่แสดงการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องมีการจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารแผนพัฒนาเป็นหัวใจสำคัญ จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์กับการมีภูมิคุ้มกัน และอนุรักษ์ธรรมชาติ และมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีผลทำให้คนในสังคมท้องถิ่น รักษา ห่วงเหินในทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และรักษาในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ ทำให้สังคมมีคุณภาพ เศรษฐกิจที่พึ่งตัวเองและธรรมชาติ ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมและวัฒนธรรมที่สร้างวิถีชีวิตวิถีธรรมชาติของคนในสังคมเป็นแกนนำที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความยั่งยืนของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนา จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายให้ถูกต้อง เหมาะสมชัดเจนและมีความเป็นไปได้ เป็นอันดับแรก ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้องตรงกับนโยบาย โดยเป็นการสนับสนุน สนองต่อความสำเร็จของนโยบาย จึงต้องทำความเข้าใจนโยบายให้ถูกต้องชัดเจนก่อนที่จะทำการการจัดทำแผนพัฒนา

และเมื่อได้วัตถุประสงค์ เป้าหมายมีทิศทางเดียวกันนโยบายแล้ว จะต้องนำเป้าหมายดังกล่าวมาแตกโครงสร้างออกเป็นเป้าหมายย่อยๆ เพื่อนำไปพิจารณาหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด และต้องมีการจัดการทรัพยากรบริหาร และงบประมาณ ที่เหมาะสมพอเพียงที่โครงการพัฒนาทุกโครงการสามารถดำเนินงานจนสำเร็จ ควรให้ความสำคัญต่อการจัดองค์กร เรื่องการจัดการบุคคลให้เหมาะสมงานโครงการที่จะปฏิบัติ ทั้งจำนวนคนกับปริมาณงาน รวมถึงการอำนวยความสะดวก และการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้บริหารถูกต้องตามแผนเวลา และเป้าหมายงาน โดยมีการประสานงานและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ให้มีการสนับสนุน ร่วมมือกันในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานตามกิจกรรมทุกกิจกรรมของโครงการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมความยั่งยืนของชุมชน

การส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน จะต้องทำความเข้าใจในรายละเอียด หลักการ และแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ชัดเจนเสียก่อน และการจะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชน ต้องเริ่มที่ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม คือ ต้องสร้างภูมิคุ้มกันและอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้เกิดแก่ประชาชนในชุมชน ให้เป็นความเชื่อ เป็นค่านิยม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยอยู่ร่วมกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ทำให้สังคมอยู่อย่างสุขสบาย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่มีการแย่งชิง ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ เศรษฐกิจที่ไม่ต้องแข่งขันอย่างรุนแรง เนื่องจากทรัพยากรที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค และนำมาใช้ในการผลิตมีอยู่มากมาย พอเพียง ไม่หมดสิ้น เหมือนในปัจจุบัน ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญสูงสุดที่ต้องเริ่มต้นให้มีการพัฒนาเป็นอันดับแรก ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนได้

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

3. ข้อเสนอแนะตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารและ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรตระหนักให้ความสำคัญในการจัดทำและการบริหารแผนพัฒนา และนำตัวแบบไปปรับปรุงเพื่อใช้ปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานของตนเอง โดยมีความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม เป็นเป้าหมายและ

วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดโครงการพัฒนา ที่สามารถเกิดผลลัพธ์ตรงกับเป้าหมาย และการบริหารแผนพัฒนา ควรจะต้องมีการจัดองค์กรโครงการ ให้เหมาะสมจำนวนคนให้สอดคล้องกับปริมาณงาน รวมถึงการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม และการควบคุมการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อกำกับ ดูแลและติดตามให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

- ไชยรัตน์ ปราณ. (2551). ชุมชนต้นแบบที่นำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐนันท์ หลักคำและคณะ. (2554). การจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจโดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผลิตสิ่งทอผ้าลายเกล็ดเต่า (กลุ่มเพลงผ้าย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). ระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด : ทำอย่างไรให้เป็นจริง. กรุงเทพมหานคร : ส.เจริญการพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2552). สรุปการบรรยาย. (23 กรกฎาคม 2552) “การกำกับดูแลองค์กรที่ดี” กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- บุญแสง ชีระภากร. (2552). ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2550, 8 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ก/ตอนที่ 114 : 48-66.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. (2548, 29 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 225 ง : 46-57.
- वलันต์ เหลืองประภัทร์. (2550). การกำกับดูแลและการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่น, กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุภาลิณี ตันติศรีสุข. (2555). การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน. วารสารเศรษฐศาสตร์สุโขทัย ธรรมาธิราช. 6 (2), : 9-12.
- Alfsen, Knut H. and Moe, Thorvald. (2005). “An International Framework for Constructing National Indicators for Policies to Enhance Sustainable Development. Background paper prepared for the UN Expert Group meeting on Indicators of Sustainable Development, 13-15 December 2005.

- Arrow, K. J.; Dasgupta, P.; Goulder, L.; Daily, G.; Ehrlich, P. R.; Heal, G. M.; Levin, S.; Maler, K-G. et al. (2004). "Are we consuming too much?". *Journal of Economic Perspectives*. 18(3), 147-172.
- Bartle, Phil. *The Nature of Monitoring and Evaluation : Definition and Purpose*. Retrieve Form: <http://www.scn.org/cmp/modules/mon-wht.htm>, 2012, June 13.
- Commission of the European Communities. (2001a). *A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development*, Brussels.
- Department for Environment, Food and Rural Affairs. (2009). *Sustainable Development Indicators in Your Pocket*. Defra Publications : London.
- Dhiwakorn Kaewmanee. (2007). *The Evolution of the Thai State: The Political Economy of Formative and Transformative External forces*. Berlin : Distraction. de Verlag.
- Finn, Donovan. (2009). *Our Uncertain Future: Can Good Planning Create Sustainable Communities?* Illinois : University of Illinois.
- Hales, J. and Prescott-Alloa, R. (2002). *Flying Blind : Assessing Progress toward Sustainability*. In Eety, D.C. and Ivanova, H.H. (eds), *Global environmental governance options and opportunity*. Yale: Yale Center for Environment Land and Policy.
- Quigley, Marian. (2008). *Encyclopedia of Information Ethics and Security*. Victoria: Monash University.
- Swedberg, Richard; Agevall, Ola. (2005). *The Max Weber Dictionary : Key Words and Central Concepts*. Stanford University Press.
- Tencati ,Antonio (2006). *Economic, Social, Environmental and Sustainability Performance Evaluation and Reporting at the National Level : Frameworks and Indicators*. SDA Bocconi School of Management.
- The United Nations Conference on Environment and Development. (1992). *Earth Summit*. Rio de Janeiro, Brazil in June 1992 in the hopes of environmentally responsible international agreements.
- United Nations. (2007). *Indicators of Sustainable Development : Guidelines and Methodologies*. 3rd ed. New York : United Nations.

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การระบายสีดิจิทัล*

The development of multimedia Assisted
Instruction on Digital Painting

นิตยา เปล่งเจริญศรีชัย**
ดนัยเลิศ ดิยรัตน์ชัย**

บทคัดย่อ

การวิจัยด้านการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียช่วยสอน เรื่องการระบายสีดิจิทัลมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การระบายสีดิจิทัล และศึกษาผลการใช้สื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับการระบายสีดิจิทัล กลุ่มประชากรได้แก่นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันจำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัล และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัยพบว่านักศึกษา มีความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียด้านการนำเสนอ สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24, \sigma = 0.57$) ด้านภาพเคลื่อนไหวอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.38$) ด้านเสียงอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30, \sigma = 0.52$) ด้านตัวอักษรอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48, \sigma = 0.42$) ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53, \sigma = 0.33$) และภาพรวมความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.33$)

Abstract

The development of multimedia assisted instruction on “Digital Painting” was an action research. The purpose of the study is intended to develop multimedia material on “Digital Painting” and evaluate the result of using multimedia material. A population was 41 students from major

of Multimedia Technology and Animation. The instruments were multimedia assisted instruction on digital painting and questionnaires with 5 rating scales. Statistics utilized for data analysis were mean (μ) and standard deviation (σ). The research result showed that

* ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศรีสคัย

** อาจารย์ประจำคณะบัญชี ธุรกิจ และมัลติมีเดีย

presentation of multimedia assisted instruction was high ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.57$), Animation of multimedia assisted instruction was high ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.38$), sound of multimedia assisted instruction was high ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.52$), font format

of multimedia assisted instruction was high ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.42$), content of multimedia assisted instruction was very high ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.33$) The overall evaluation of multimedia assisted instruction was high ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.33$).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในเรื่องของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมทั่วโลก รวมทั้งมีการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของประชากรยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการใช้สารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของงานรวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ ได้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีการปฏิรูปการศึกษาโดยการนำสื่อต่างๆ มาประยุกต์กับกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างสื่อที่มีการนำเสนอตามความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้ได้ทำให้เกิดเป็นสื่อการสอนที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับภาวะสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยปราศจากข้อจำกัดทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ และอื่นๆ อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ เวลา และสถานที่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเปลี่ยนไปเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology - ICT) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้

การศึกษาในอุดมคติเป็นจริงได้ เพราะสามารถแสดงอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริง (Virtual Situation) ได้เหมือนกับที่หนังสือ หนังสือภาพ เทปเสียง วิดีทัศน์ หรือสื่ออื่นๆ ที่มีทั้งหมด รวมทั้งเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้ใช้ได้ และสร้างเครือข่ายให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร ขอบเขต (สุทธิพรจิตต์มิตรภาพ, 2543) ดังนั้นการส่งเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้นสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาสร้างสื่อการสอนในลักษณะมัลติมีเดียซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น ไม่เปลืองวัสดุอุปกรณ์ เป็นการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนเป็นการนำสิ่งที่เข้าใจยากในบทเรียนมาทำเป็นสื่อที่ทำให้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจและเห็นภาพได้ง่ายขึ้น ประหยัดเวลาและเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาหรือนักวิชาการของสถาบันการศึกษา การเรียนการสอนในรายวิชาด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันเป็นการเรียนการสอนโดยการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างงานมัลติมีเดียและต้องมีการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้งานโปรแกรมอย่าง สม่ำเสมอ และจำเป็นต้องมีการฝึกฝนหรือทบทวนนอกเหนือจากเวลาเรียนเพื่อให้เห็นภาพของโปรแกรมที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นหากมีการนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น เกิดทักษะและความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นนอกเหนือจากการเรียนรู้ในหนังสือ ซึ่งการระบายสีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างงานด้านมัลติมีเดียในเรื่องของการระบายสีเพื่อประกอบงานสามมิติที่ต้องเรียนรู้หลักการและวิธีการ

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

บรรยายสี่เพื่อนำไปใช้ประกอบในการสร้างสตอรี่บอร์ด ตัวละคร โมเดลหรือฉากในงานแอนิเมชันสองมิติหรือสามมิติ ทั้งนี้การเรียนรู้จากตำราหรือหนังสืออย่างเดียวอาจจะยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนหรืออาจต้องมีการฝึกฝนนอกเวลาเรียนเพื่อให้เข้าใจวิธีการมากขึ้น ดังนั้นการนำสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในการประกอบการเรียนของสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันที่เกี่ยวข้องกับการบรรยายสี่ดิจิทัลจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างงานให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างไม่น่าเบื่อหน่าย สามารถฝึกฝนเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสามารถจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นการสร้างทักษะและความชำนาญในการนำไปประยุกต์ใช้ในงานมัลติมีเดียมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีการศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการบรรยายสี่ดิจิทัล โดยสื่อที่สร้างขึ้นจะนำเสนอเนื้อหาด้วยระบบสื่อมัลติมีเดียได้แก่ข้อความภาพเคลื่อนไหว เสียงและรูปภาพ แสดงในลักษณะวีดีโอโดยมุ่งหวังว่างานวิจัยนี้จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักการบรรยายสี่ดิจิทัลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานด้านมัลติมีเดียและแอนิเมชันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการบรรยายสี่ดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อมัลติมีเดียเรื่องการบรรยายสี่ดิจิทัล

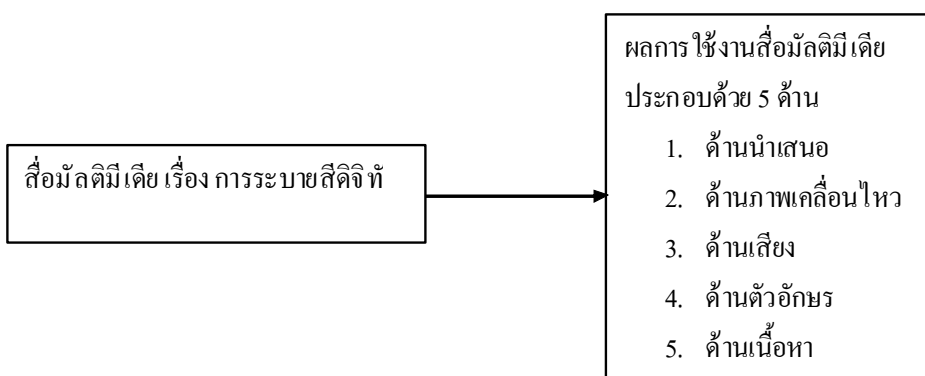
ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาวิจัยมุ่งพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบรรยายสี่ดิจิทัล และศึกษาผลการใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน มหาวิทยาลัยคริสตียัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามของการวิจัย มีดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการบรรยายสี่ดิจิทัล
2. ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้งานสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับการบรรยายสี่ดิจิทัล

ตัวแปรต้น คือ สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัล ซึ่งเป็นการนำเสนอเทคนิคการระบายสีซึ่งประกอบด้วย การลงสีพื้นภาพ การระบายสีใบหน้า การระบายสีมือและนิ้ว การระบายสีผม การระบายสีเสื้อผ้า และการระบายสีพื้นหลัง

ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้งานสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งเป็นการผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัล ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการนำเสนอ ด้านภาพเคลื่อนไหว ด้านเสียง ด้านตัวอักษร และด้านเนื้อหา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการระบายสีดิจิทัลซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างงานกราฟิกเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในงานมัลติมีเดียและแอนิเมชันสองมิติและสามมิติได้ และประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดีย

1. ประชากร

ประชากร คือนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยี

มัลติมีเดียและแอนิเมชัน มหาวิทยาลัยคริสเตียน จำนวน 41 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัล

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดีย ที่แบ่งระดับคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดโดยแบ่งเป็นตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดีย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับตามรูปแบบของ Likert Scale นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายโดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมิน

ระดับเกณฑ์การให้คะแนน		ความหมาย
เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ	
มากที่สุด	5	สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	4	สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	3	สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	2	สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	1	สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ความคิดเห็นที่ได้จะใช้เพื่อ

ประเมินระดับคุณภาพของสื่อมัลติมีเดีย และเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาสื่อมัลติมีเดียต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างสื่อมัลติมีเดียโดยมีขั้นตอนการจัดทำสื่อมัลติมีเดีย (สุกรี รอดโพธิ์ทอง 2538 : 25-33) ดังนี้

- 1.1 ขั้นการเตรียม (Preparation)
- 1.2 ขั้นตอนการออกแบบบทเรียน (Design Instruction)
- 1.3 ขั้นตอนการเขียนผังงาน (Flowchart Lesson)
- 1.4 ขั้นตอนการสร้างสตอรี่บอร์ด (Create Storyboard)
- 1.5 ขั้นตอนการสร้างและการเขียนโปรแกรม (Program Lesson) ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop และ Adobe Captivate
- 1.6 ขั้นตอนการประกอบเอกสารประกอบบทเรียน (Produce Supporting Materials) ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้งานสำหรับผู้ใช้งานสื่อมัลติมีเดียเพื่อประกอบการใช้งาน
- 1.7 ขั้นตอนการประเมินผลและแก้ไขบทเรียน (Evaluate and Revise) ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อมัลติมีเดียและผ่านการปรับแก้ไขและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1. ผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้ศึกษาสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งมีหัวข้อเรื่อง 6 หัวข้อ จนจบทุกเรื่อง
- 2.2. ผู้วิจัยให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้งานสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการบรรยายสถิติ
- 2.3. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอในงานวิจัยต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินจากนักศึกษา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และได้รับผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานะภาพทั่วไปของนักศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่องบรรยายสถิติ โดยหาค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับการแปลความหมายของการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการบรรยายสถิติจะใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best W. John.,1997)

4.50-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยมีขั้นตอนการจัดทำสื่อมัลติมีเดีย (สุกรี รอดโพธิ์ทอง, 2538 : 25-33) ดังนี้

- 1.1 ขั้นการเตรียม (Preparation)
 - 1.1.1 ศึกษาเรื่องการบรรยายสถิติที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยี มัลติมีเดียและแอนิเมชัน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานต่างที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้
 - 1.1.2 ศึกษาเทคนิคการบรรยายสถิติ จัดเตรียมเนื้อหาที่จะนำเสนอ เลือกภาพต้นแบบสำหรับการบรรยายสถิติ
 - 1.1.3 ศึกษาโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย โดยเลือกใช้โปรแกรม adobe Photoshop Adobe Captivate Gom player และ Internet explorer และเลือกใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีหน่วยความจำ 8GB และซีพียู intel i7
- 1.2 ขั้นตอนการออกแบบบทเรียน (Design Instruction)

การออกแบบบทเรียนจะมุ่งเน้นไปที่การนำเสนอเทคนิคการระบายสีแต่ละส่วนของภาพ และเป็นลักษณะของภาพเคลื่อนไหวหรือวิดีโอ โดยออกแบบให้มีจำนวนหน้า 9 หน้าด้วยกันคือ

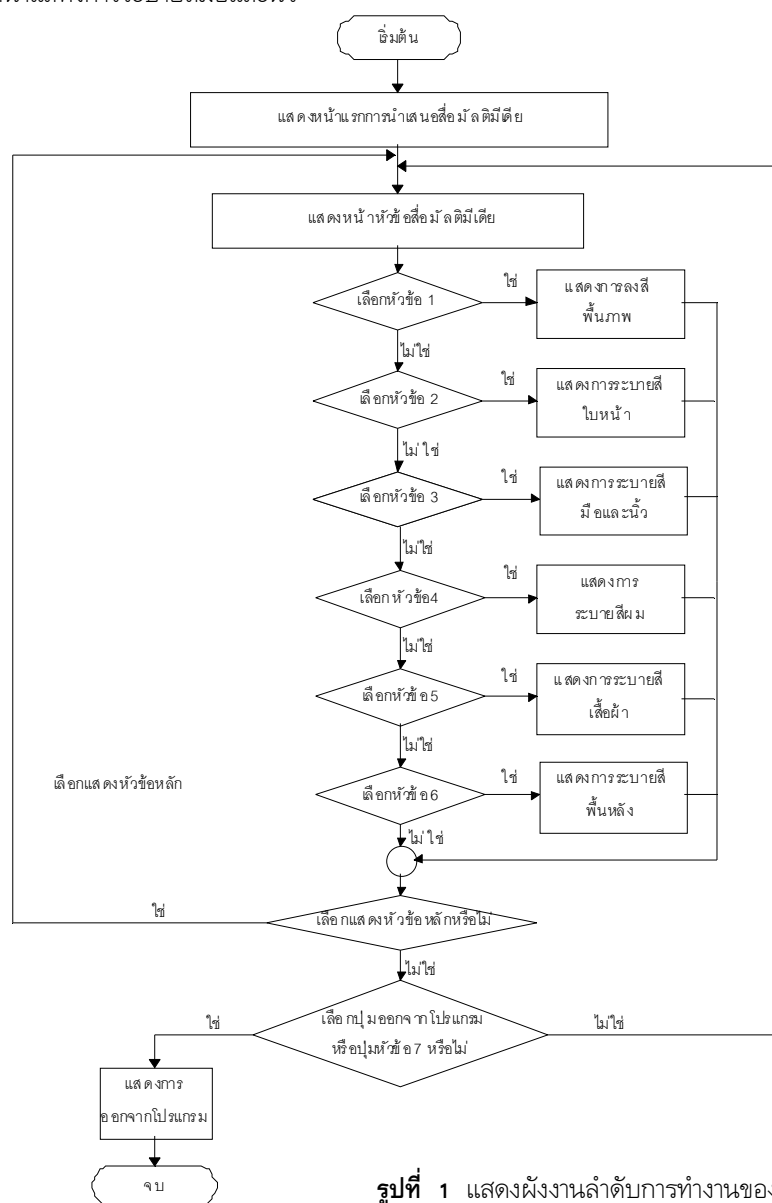
- 1) หน้านำเสนอสื่อมัลติมีเดีย
- 2) หน้าแสดงหัวข้อสื่อมัลติมีเดีย
- 3) หน้าแสดงการลงสีพื้นภาพ
- 4) หน้าแสดงการระบายสีใบหน้า
- 5) หน้าแสดงการระบายสีมือและนิ้ว

- 6) หน้าแสดงการระบายสีผม
- 7) หน้าแสดงการระบายสีเสื้อผ้า
- 8) หน้าแสดงการระบายสีพื้นหลัง
- 9) หน้าแสดงการออกจากโปรแกรม

1.3 ขั้นตอนการเขียนผังงาน (Flowchart

Lesson)

สื่อมัลติมีเดียมีลำดับการทำงานในลักษณะของการเลือกแบบเมนู โดยมีรูปแบบผังงานดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงผังงานลำดับการทำงานของสื่อมัลติมีเดีย

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

1.4 ขั้นตอนการสร้างสตอรี่บอร์ด (Create Storyboard)

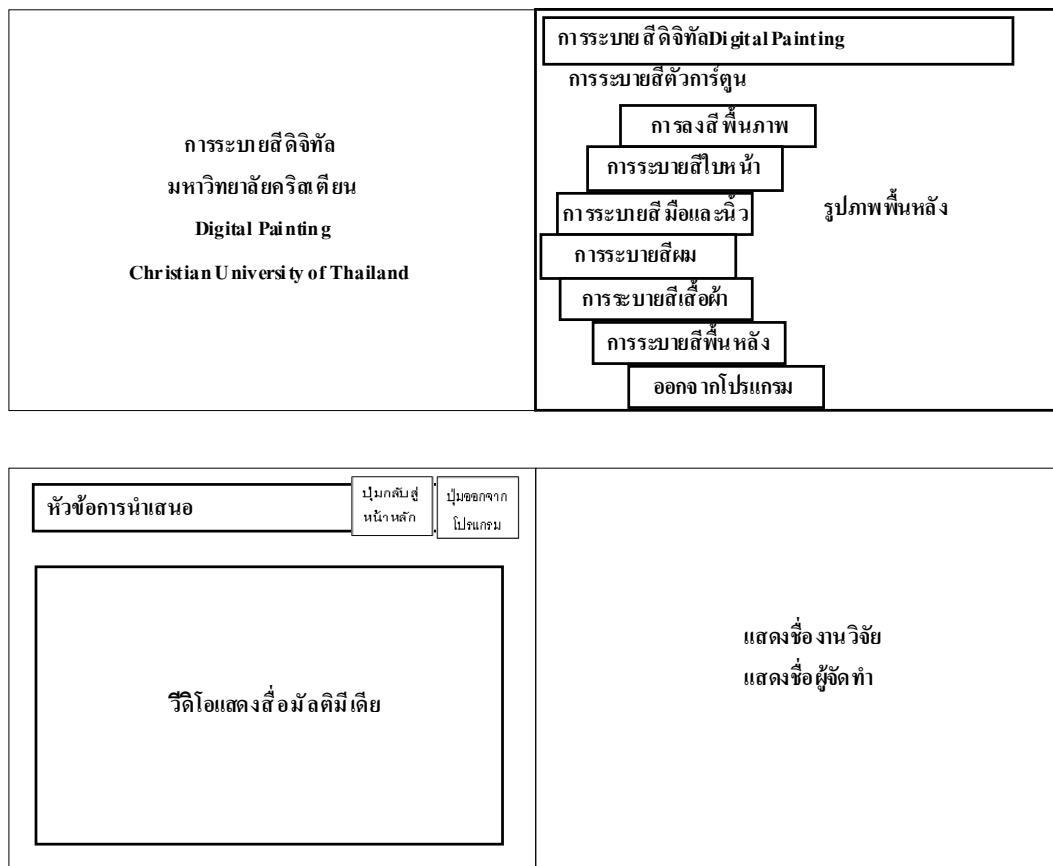
การออกแบบสตอรี่บอร์ดเพื่อแสดงสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย 4 รูปแบบหลัก แสดงดังรูปที่ 2 ดังนี้

1) รูปแบบสำหรับหน้านำเสนอสื่อมัลติมีเดีย

2) รูปแบบสำหรับหน้าแสดงหัวข้อสื่อมัลติมีเดีย

3) รูปแบบสำหรับหน้าแสดงการลงสีพื้นภาพ การระบายสีใบหน้า ระบายสีมือและนิ้ว การระบายสีผม การระบายสีเสื้อผ้า การระบายสีพื้นหลัง

4) รูปแบบหน้าแสดงการออกจากโปรแกรม

รูปที่ 2 แสดงรูปแบบสตอรี่บอร์ด

1.5 ขั้นตอนการสร้างและการเขียนโปรแกรม (Program Lesson) ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop และ Adobe Captivate

1.6 ขั้นตอนการประกอบเอกสารประกอบบทเรียน (Produce Supporting Materials) ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้งานสำหรับผู้ใช้งานสื่อมัลติมีเดียเพื่อประกอบการใช้งาน

1.7 ขั้นตอนการประเมินผลและแก้ไขบทเรียน (Evaluate and Revise) ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อมัลติมีเดียและผ่านการปรับแก้ไขและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการพัฒนาได้สื่อมัลติมีเดียแสดงดังนี้ (รูปที่ 1 - 9)

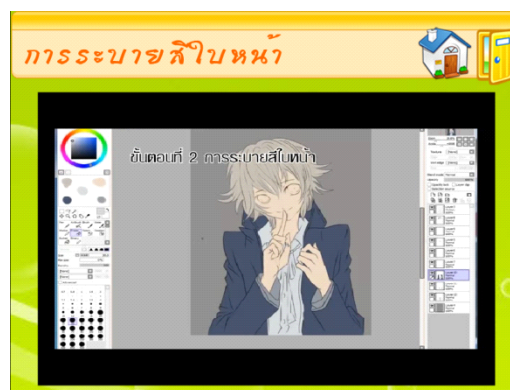
รูปที่ 1 แสดงหน้านำเสนอสื่อมัลติมีเดีย

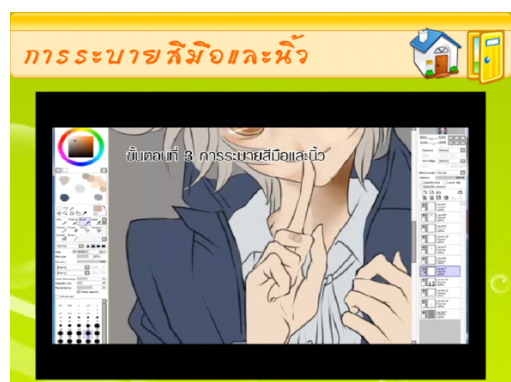
รูปที่ 2 แสดงหน้าแสดงหัวข้อสื่อมัลติมีเดีย

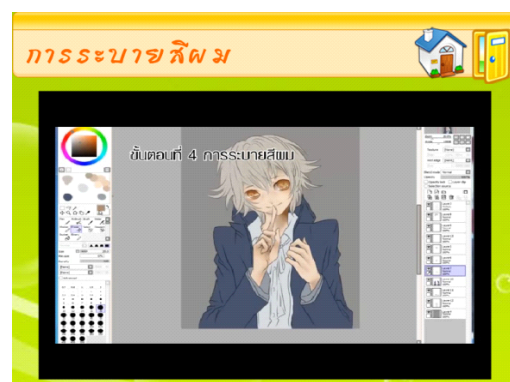
รูปที่ 3 แสดงการลงสีพื้นภาพ

รูปที่ 4 แสดงการระบายสีใบหน้า

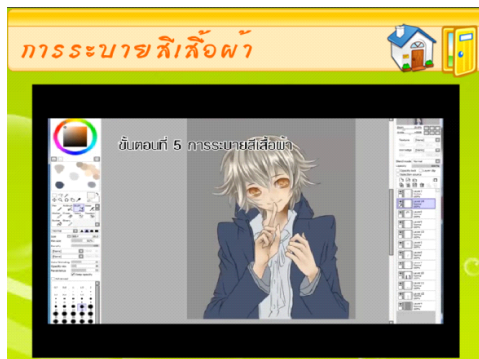
รูปที่ 5 การระบายสีมือและนิ้ว

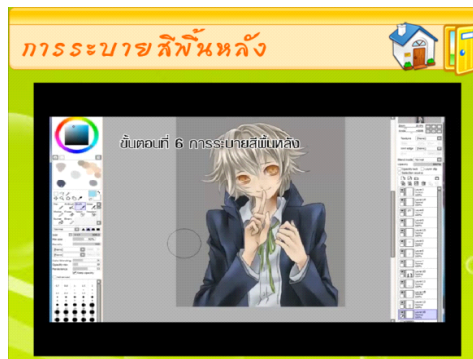
รูปที่ 6 แสดงการระบายสีผม

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

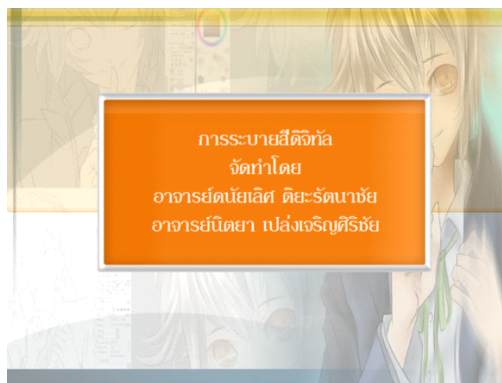
ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

รูปที่ 7 แสดงการระบายสีเสื้อผ้า

รูปที่ 8 การระบายสีพื้นหลัง

รูปที่ 9 การนำเสนอก่อนออกจากโปรแกรมโปรแกรม

2. ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดีย วิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน มหาวิทยาลัย
- 2.1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาสาขา คริสเตียน

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
● ชาย	27	65.90
● หญิง	14	34.10
รวม	230	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10

2.2 ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดีย

ของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันด้านการนำเสนอ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านการนำเสนอ

รายการ	μ	σ	ความหมาย
1. ด้านการนำเสนอ	4.24	0.57	มาก
1.1 ความเหมาะสมของรูปแบบ และวิธีการนำเสนอ	4.29	0.68	มาก
1.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	4.29	0.75	มาก
1.3 ความน่าสนใจของการนำเสนอ	4.15	0.76	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านการนำเสนอ จัดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.57$) แยกเป็นรายข้อดังนี้ ความเหมาะสมของรูปแบบ และวิธีการนำเสนอ ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.68$) ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา

($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.75$) และความน่าสนใจของการนำเสนอ ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.76$) จัดอยู่ในระดับมาก

2.3 ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันด้านภาพเคลื่อนไหว

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านภาพเคลื่อนไหว

รายการ	μ	σ	ความหมาย
2. ด้านภาพเคลื่อนไหว	4.36	0.38	มาก
2.1 คุณภาพของภาพเคลื่อนไหว	4.05	0.70	มาก
2.2 ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย	4.59	0.63	มากที่สุด
2.3 ความเหมาะสมของเทคนิคการสร้างภาพเคลื่อนไหวในบทเรียน	4.44	0.63	มาก
2.4 ความเหมาะสมของภาพกราฟิกที่ใช้ในการนำเสนอ	4.37	0.62	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านภาพเคลื่อนไหว จัดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.38$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59, \sigma = 0.63$) ยกเว้น คุณภาพของภาพเคลื่อนไหว ($\mu = 4.05, \sigma = 0.70$)

ความเหมาะสมของเทคนิคการสร้างภาพเคลื่อนไหวในบทเรียน ($\mu = 4.44, \sigma = 0.63$) และความเหมาะสมของภาพกราฟิกที่ใช้ในการนำเสนอ ($\mu = 4.37, \sigma = 0.62$) จัดอยู่ในระดับมาก

2.4 ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันด้านเสียง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านเสียง

รายการ	μ	σ	ความหมาย
3. ด้านเสียง	4.30	0.52	มาก
3.1 ความเหมาะสมของเสียงดนตรี ประกอบการนำเสนอ	4.27	0.71	มาก
3.2 คุณภาพของเสียงดนตรี ประกอบการนำเสนอ	4.34	0.62	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านเสียงจัดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30, \sigma = 0.52$) แยกเป็นรายข้อดังนี้ ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบการนำเสนอ ($\mu = 4.27, \sigma = 0.71$) และคุณภาพของเสียงดนตรี

ประกอบการนำเสนอ ($\mu = 4.34, \sigma = 0.62$) จัดอยู่ในระดับมาก

2.5 ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันด้านตัวอักษร

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านตัวอักษร

รายการ	μ	σ	ความหมาย
4. ด้านตัวอักษร	4.48	0.42	มาก
4.1 รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในการนำเสนอ	4.46	0.64	มาก
4.2 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.46	0.60	มาก
4.3 ความชัดเจนของตัวอักษร สัญลักษณ์ และเครื่องหมาย	4.32	0.72	มาก
4.4 ความเหมาะสมของสีพื้นที่ใช้กับตัวอักษรโดยรวม	4.63	0.62	มากที่สุด
4.5 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร	4.51	0.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านตัวอักษรจัดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48, \sigma = 0.42$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ความเหมาะสมของสีพื้นที่ใช้กับตัวอักษรโดยรวม ($\mu = 4.63, \sigma = 0.62$) และความเหมาะสมของการเลือกใช้ตัวอักษร ($\mu = 4.51, \sigma = 0.71$) จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ใน

การนำเสนอ ($\mu = 4.46, \sigma = 0.64$) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ($\mu = 4.46, \sigma = 0.62$) และความชัดเจนของตัวอักษร สัญลักษณ์และเครื่องหมาย ($\mu = 4.51, \sigma = 0.71$) จัดอยู่ในระดับมาก

2.6 ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันด้านเนื้อหา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านเนื้อหา

รายการ	μ	σ	ความหมาย
5. ด้านเนื้อหา	4.53	0.33	มากที่สุด
5.1 ความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา	4.59	0.63	มากที่สุด
5.2 คำอธิบายเนื้อหาแต่ละหัวข้อชัดเจน	4.66	0.58	มากที่สุด
5.3 การจัดลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.61	0.59	มากที่สุด
5.4 เนื้อหาเหมาะสมมีความง่ายในการทำ ความเข้าใจ	4.61	0.59	มากที่สุด
5.5 เนื้อหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียน ในสาขาวิชาหรือรายวิชาต่างๆ	4.17	0.77	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน ด้านเนื้อหาจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53, \sigma = 0.33$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า ความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา ($\mu = 4.59, \sigma = 0.63$) คำอธิบายเนื้อหาแต่ละหัวข้อชัดเจน ($\mu = 4.66, \sigma = 0.58$) การจัดลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ($\mu = 4.61, \sigma = 0.59$) และ

เนื้อหาเหมาะสมมีความง่ายในการทำ
ความเข้าใจ ($\mu = 4.61, \sigma = 0.59$) จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น เนื้อหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนในสาขาวิชาหรือรายวิชาต่างๆ ($\mu = 4.17, \sigma = 0.77$) จัดอยู่ในระดับมาก

2.7 ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชันในภาพรวม

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพึงพอใจในภาพรวมของการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ความพึงพอใจในภาพรวม	4.38	0.33	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.33$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่าสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัล มีการดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาสื่อและผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยสื่อมัลติมีเดียมีการนำเสนอในรูปแบบของรูปภาพ เสียงดนตรี และภาพเคลื่อนไหวประกอบกัน โดยมีการแบ่งหัวข้อนำเสนอเป็น 6 หัวข้อด้วยกัน มีการนำเสนอเป็นสื่อที่ง่ายต่อความเข้าใจที่ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาได้ตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อดีของบทเรียนมัลติมีเดียคือ 1) ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ 2) ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนได้ตามที่ตนต้องการ 3) ในบทเรียนที่สร้างขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะสามารถเลือกบทเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการและ/หรือสอดคล้องกับระดับความสามารถของตนเอง 4) สามารถใช้เทคนิคเดียวดึงดูดความสนใจได้หลากหลาย 5) สามารถทำกิจกรรมที่ซับซ้อนจำลองสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทดลองกับข้อมูลหลายชนิดหลายแบบ 6) เหมาะสำหรับการสอนทักษะที่เป็นงานเสี่ยงอันตรายในระยะต้นๆของการฝึกทักษะ 7) เหมาะที่สุดสำหรับการเรียนรู้ที่ต้องการสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

2. ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดีย พบว่าด้านนำเสนอสื่ออยู่ในระดับมาก ด้านภาพเคลื่อนไหวอยู่ในระดับมาก ด้านเสียงอยู่ในระดับมาก ด้านตัวอักษรอยู่ในระดับมาก และด้านเนื้อหา

อยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากสื่อมัลติมีเดียมีการใช้ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร และครอบคลุมเนื้อหาที่เหมาะสม และสามารถนำเสนอตรงตามความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งมีการออกแบบที่ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนซึ่งทำให้มีความแตกต่างจากการเรียนรู้โดยใช้หนังสือหรือตำราเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้สื่อมีอิทธิพลและสามารถที่จะจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น ได้นานขึ้นซึ่งบางครั้งผู้สอนไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้ดีเท่ากับสื่อ (ณัฐศักดิ์ ชีระกุล, 2533) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประชาสัมพันธ์บริษัทคาเมล (ประเทศไทย) จำกัด พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องของความน่าสนใจความชัดเจนและการสื่อความหมายของรูปภาพขนาดตัวหนังสือ ความเหมาะสมและความชัดเจนของดนตรีประกอบ (วิภรณ์รัตน์ ผิวเหลือง, 2549)

สรุปได้ว่าสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการระบายสีดิจิทัลสามารถนำไปใช้เป็นส่วนประกอบหรือเนื้อหาในการเรียนรู้ในการระบายสีดิจิทัลซึ่งการระบายสีดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญของการสร้างงานมัลติมีเดียและแอนิเมชันที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนด้านมัลติมีเดีย

ข้อเสนอแนะ

ผู้สอนควรมีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนประกอบหรือเนื้อหาในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้

บรรณานุกรม

- ณัฐศักดิ์ ชีระกุล. (2533). “เหตุผลของการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน”. วารสารศึกษาศาสตร์ 14(8) : 54-57.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิภรณ์รัตน์ ผิวเหลือง. (2549). การพัฒนาคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประชาสัมพันธ์บริษัทคาเมล (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกรี รอดโพธิ์ทอง. (2538). “การออกแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน”. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการเรื่อง การผลิตและการใช้มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). “มัลติมีเดียหรือสื่อประสม : เทคโนโลยีที่ทรงพลังเพื่อการรับรู้” http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=74626.
จุฬาลงกรณ์เวชสาร. 44(1) : 1-6.
- Best, John W. (1997). *Research in education*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.

**ผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียน
รายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร***
**Effects of Using Concept Mapping in Learning Anatomy
and Physiology of the First Year Nursing Students,
Shinawatra University**

อุมาสมร หังสพฤกษ์**
ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุประดิษฐ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบ Multi methods research มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเขียนแผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 19 คนที่ลงทะเบียนเรียน ทั้งสองรายวิชาข้างต้น นักศึกษาได้รับการสอนเรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” หลังจากการสอบกลางภาคของทั้งสองรายวิชา จากนั้นฝึกเขียนแผนผังมโนทัศน์ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 2 ครั้ง และเขียนแผนผังมโนทัศน์เป็นรายบุคคลก่อนเรียนเนื้อหาวิชา 6 ระบบของร่างกาย คือ 1) ระบบทางเดินหายใจ 2) ระบบย่อยอาหาร 3) ระบบทางเดินปัสสาวะ 4) ระบบต่อมไร้ท่อ 5) ระบบสืบพันธุ์ และ 6) ระบบการเจริญ

เติบโตของตัวอ่อนมนุษย์ และเขียนแผนผังมโนทัศน์เป็นรายบุคคลหลังการเรียนเนื้อหาวิชา 6 ระบบดังกล่าว รวมเป็น 12 ครั้ง ผู้วิจัยตรวจผลงานการเขียนแผนผังมโนทัศน์ของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังการเรียนเนื้อหา และให้ข้อมูลย้อนกลับรวม 14 ครั้ง

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสามารถศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองมากขึ้น มีพัฒนาการของการเขียนแผนผังมโนทัศน์ดีขึ้นโดยลำดับ หนึ่งความซับซ้อนของเนื้อหาบทเรียนบางระบบทำให้แผนผังมโนทัศน์ไม่สมบูรณ์ขาดสาระสำคัญเพราะไม่เข้าใจเนื้อหาที่อ่านเองก่อนเรียน ต่อเมื่อเรียนแล้วนักศึกษาก็ได้เข้าใจ และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหา และทำให้มีข้อมูลเขียนแผนผังมโนทัศน์ฉบับหลังเรียนได้ดีขึ้น นักศึกษา

* ทูลสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยชินวัตร

** อาจารย์ผู้ประสานงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชา พย1003 กายวิภาคศาสตร์ และรายวิชา พย1004 สรีรวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

*** รองศาสตราจารย์ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

ที่เขียนแผนผังมโนทัศน์ได้คะแนนสูงเป็นนักศึกษาสอบได้เกรด A จากทั้งสองรายวิชานี้ด้วย นอกจากนี้มีคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาโดยรวมต่อการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยา อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.12, σ 0.53 มีความพึงพอใจต่อการสอน

การเขียนแผนผังมโนทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.24, σ 0.57 และมีความพึงพอใจต่อการเขียนแผนผังมโนทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.10, σ 0.56 และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าสามารถนำความรู้การเขียนแผนผังมโนทัศน์ไปใช้กับการศึกษากับรายวิชาอื่นได้ด้วย

Abstract

This research was designed as a semi-experimental research by Multi methods research. The purposes of this study were to compare the achievement of learning Anatomy and physiology between before and after learning concept mapping, and to study the satisfaction of learning concept mapping of the first year nursing students, Shinawatra University. The population was 19 registered students of Anatomy and Physiology courses in the second semester of academic year 2014. The 19 students were taught the concept mapping (CM) by the researcher, who was assigned to be the co-coordinator for teaching and learning of both courses. The learning CM was conducted for the 19 students after the midterm examination of both courses on the 10th week of the semester, then the students were divided into 5 groups: 3-4 persons per group. They were given the time for 3 hours to write concept mapping about the urinary system, in which they could read the contents of the system before writing the CM under supervision from the researcher. The researcher gave feedback as well

as suggestions. The pretest was done before the learning on the 10th week, while the posttests were done twice on the 12th and 17th week. Between pretest and posttest, the students agreed to write CM without supervision for 6 weeks of 6 body systems: respiratory, digestive, urinary, endocrine, reproductive and embryology system. Each week, the students must write CM twice, before and after the class of each system on Saturday. Then both CMs would submit to the researcher on Wednesday for evaluation and gave the points. The feed-back would send back to students on every Friday. Therefore each student would write total 14 CM(s) and received 14 feed-backs throughout the research.

The results showed that the student had more self-study, self-directed learning and can developed the completion and beautiful CM(s). The complexity of content in some systems caused the student CM incomplete on the before lecture in the class. After attending the lecturers, the students able to write better CMs, which showed the

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

linkage of the contents and had more details of each concept in CM. The student who got high CM score got grade A from the examination of both subjects. The student satisfied for using CM in Anatomy and Physiology courses with the highest rating. ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.53$),

satisfied for learning CM at the highest rating. ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.57$), and also satisfied for writing CM at the highest rating. ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.56$). The student thought that they can use CM in studying other courses as well.

ความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยาเป็นเสมือนยาขมของนักศึกษาพยาบาล เพราะไม่คุ้นเคยกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีจำนวนมากและเนื้อหาของบทเรียนมีความซับซ้อนอย่างมากในการสอนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร รุ่นที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ได้รับความร่วมมือจากคณาจารย์ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ และ ภาควิชาสรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ทำการสอนในวันเสาร์ ด้วยความจำกัดเรื่องเวลาของผู้สอน จากการที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานการจัดการเรียนการสอนของทั้งสองรายวิชานี้ พบว่าอาจารย์และนักศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน อาจารย์แนะนำวิธีเรียนแก่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนสอนเน้นย้ำจุดสำคัญเพื่อให้เข้าใจ เน้นย้ำความเชื่อมโยงของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกันตลอดเวลาการสอน นักศึกษายังมีความวิตกกังวลว่าจะเรียนไม่ได้ จดจำข้ออวัยวะและหน้าที่ของอวัยวะต่างๆไม่แม่นยำ นักศึกษาดตระหนักว่าตนเองเตรียมตัวน้อยก่อนเข้าเรียน และขาดการทบทวนหลังเรียน ความไม่คุ้นเคยกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และเนื้อหาที่ซับซ้อนของรายวิชาเป็นเรื่องที่สร้างความกังวลแก่นักศึกษาและอาจทำให้คะแนนการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้คะแนนรวมในภาคการศึกษาไม่ดีไปด้วย

ปัญหาของนักศึกษาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมและแนวทางในการพัฒนาการเรียนของนักศึกษา ให้นักศึกษามีการเตรียมตัวก่อนเรียน ทบทวนหลังการเรียน มีการคิดเป็นระบบและสามารถ

เชื่อมโยงความคิดด้วย McGaghie WC, ed al. (2009) กล่าวว่าแผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) เป็นเครื่องมือช่วยที่ดีมากและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้เร็ว ใช้เวลาในการเรียนน้อย ทำให้การเรียนง่าย เรียนได้ลึก และจำได้ ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวทั้งสายตาและสมอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นกว่าการไม่ใช้แผนผังความคิดหรือแผนผังมโนทัศน์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการนำวิธีการเรียนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ มาใช้กับนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถจัดระบบการคิด ระบบการเตรียมตัวก่อนเรียน และการทบทวนหลังเรียนได้ดีขึ้น ส่งผลให้เรียนได้คะแนนดีขึ้นและไม่เครียด

แผนผังมโนทัศน์เป็นเครื่องมือนำทางคล้ายกับแผนที่ในการจัดเรียงลำดับโครงสร้างทางความคิด เพื่อนำเสนอความรู้ของเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยรวมแนวคิดในกรอบข้อความและแสดงความเชื่อมโยงของคำ วลี แนวคิดตั้งแต่ 2 แนวคิดขึ้นไป เช่น การแสดงเหตุการณ์ มีความเป็นเหตุผล (Propositions) ทำให้อ่านเข้าใจง่าย ซึ่ง Novak & Cañas, (2008) ได้ให้คำนิยาม คำ Concept ว่า หมายถึง กฎเกณฑ์ที่วัตถุ หรือเหตุการณ์ จะได้รับการมอบหมายให้ใช้ฉลากที่มีความเฉพาะเจาะจง ดังนั้น Concept mapping จึงหมายถึง แผนภาพแทนความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีความหมายระหว่างความคิดรวบยอดต่างๆ โดยอยู่ในรูปของข้อความ ทั้งนี้ข้อความอาจเป็นฉลากความคิดรวบยอดสองอันหรือมากกว่าซึ่งมาเชื่อมโยงกันด้วยถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องระหว่างความคิดรวบยอดนั้นๆ

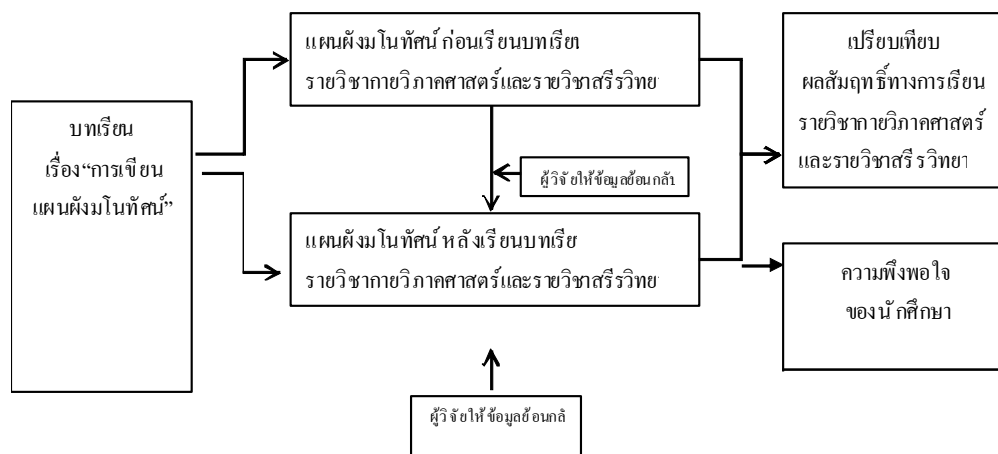
การใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนการสอน จะช่วยเสริมความเข้าใจ และการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา เพราะสามารถเห็นภาพ ความคิดรวบยอดที่สำคัญไปพร้อมกับสรุปความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเหล่านั้น และช่วยอาจารย์ในการตรวจประเมินกระบวนการสอนด้วย โดยจะทราบจากการที่นักศึกษาไม่เข้าใจ หรือตีความความคิดรวบยอดสำคัญอันไหนผิดบ้าง เป็นการประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยา ทั้งก่อนและหลังการใช้แผนผังมโนทัศน์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการเขียนแผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดการเขียนและใช้แผนผังมโนทัศน์ของโจเซฟ ดี โนแวกและอัลเบอร์โต เจ คานาส (Novak & Cañas, 2008) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้นักศึกษาเรียนเรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนโดยใช้บทเรียนที่มีเนื้อหาครอบคลุมตามแนวคิดการเขียนและใช้แผนผังมโนทัศน์ของโนแวก และคานาส พร้อมแสดงตัวอย่างการเขียนแผนผังมโนทัศน์ 6 รูปแบบ กำหนดกิจกรรมการเขียนแผนผังมโนทัศน์ก่อนการเรียน บทเรียนและภายหลังการเรียนบทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยา ใน 6 บทเรียนที่นักศึกษาสมัครใจเลือกจากแผนการจัดการเรียนการสอนหลังการสอบกลางภาคแล้ว

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยปรับตามกรอบแนวคิดการเขียนและใช้แผนผังมโนทัศน์ของโจเซฟ ดี โนแวกและอัลเบอร์โต เจ คานาส (Novak & Cañas, 2008)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรการวิจัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตรจำนวนทั้งหมด 19 คนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยสร้างเอง ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบก่อน และหลังเรียน เรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกคำตอบที่ถูกต้อง 1 คำตอบ โดยสร้างขึ้นจาก

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

เนื้อหาของแนวคิดการเขียนและใช้แผนผังมโนทัศน์ของ โจเซฟ ดี โนแวกและอัลเบอร์โต เจ คานาสและหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยทดสอบกับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาและเรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์แล้ว จำนวน 30 คน (ได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง) แบบทดสอบมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน

2. แบบประเมินแผนผังมโนทัศน์ ผู้วิจัยปรับจากแบบประเมิน Rubric Scale กำหนดค่าระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ดีมาก = 5, ดี = 4, ดีพอใช้ = 3, พอใช้ = 2, ควรปรับปรุง = 1 และกำหนดรายละเอียดการประเมิน 6 ข้อย่อย กำหนดน้ำหนักคะแนนตามความสำคัญของรายละเอียดการเขียนแผนผังมโนทัศน์ มีคะแนนเต็ม 50 คะแนน กำหนดคะแนนเพื่อแปลผลการประเมินผลการเขียนแผนผังมโนทัศน์ 5 ระดับ คือ คะแนน 41-50 = ดีมาก, 31-40 = ดี, 21-30 = ดีพอใช้, 11-20 = พอใช้ และ 0-10 = ควรปรับปรุง

3. แบบประเมิน ความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนเรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ เกี่ยวกับแผนผังความคิด/แผนผังมโนทัศน์ (Concept mapping) และแผนที่ความคิด (Mind mapping) จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจและการปฏิบัติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนเรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” จำนวน 15 ข้อ การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ระดับคะแนนตั้งแต่ 1-5 กำหนดค่าคะแนนในแต่ละระดับความพึงพอใจ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง พอใจมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง พอใจมาก
- คะแนน 3 หมายถึง พอใจ
- คะแนน 2 หมายถึง พอใจน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง พอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและความต้องการเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนทั้งสองรายวิชาดังกล่าว เครื่องมือทั้ง 3 ชุด ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน พิจารณาความตรงของเนื้อหา (Content validity)

4. แบบบันทึกคะแนนสอบย่อย สอบกลางภาค และสอบปลายภาคของทั้งสองรายวิชา

5. สื่อการสอน PowerPoint และเอกสารประกอบการสอน เรื่อง การเขียนแผนผังมโนทัศน์ (Concept mapping) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเนื้อหาของแนวคิดการใช้แผนผังมโนทัศน์ของโจเซฟ ดี โนแวกและ คานาส (Novak & Cañas, 2008)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน และนำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง การเขียนแผนผังมโนทัศน์ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาและ เรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์แล้ว จำนวน 30 คน จากสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง แล้วนำมาวิเคราะห์ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.914

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการวิจัยเริ่มดำเนินการในสัปดาห์ที่ 10 (หลังการสอบกลางภาค) ของภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556

1. ผู้วิจัยประชุมนักศึกษา จำนวน 19 คน เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย แจงรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละขั้นตอนของการวิจัย แจงสิทธิของประชากรการวิจัย และให้นักศึกษาลงนามในแบบฟอร์มสมัครใจร่วมการวิจัย กำหนดวันเริ่มการวิจัย ผู้วิจัย

และนักศึกษาร่วมกำหนดบทเรียนของรายวิชา กายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาที่ต้องเขียน แผนผังมโนทัศน์ กำหนดเวลาเขียนแผนผังมโนทัศน์ กำหนดเวลาส่งผลงานภายใน 3 วันก่อนการเรียนแต่ละบท และให้ข้อมูลย้อนกลับภายใน 3 วันหลังจากส่งงาน

2. นักศึกษาทำการทดสอบก่อนการเรียนเรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การเขียนแผนผังมโนทัศน์ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากเนื้อหาของแนวคิดการใช้แผนผังมโนทัศน์ของ โจเซฟ ดี โนแวก และ อับเบอร์โต เจ คานาส (Novak & Cañas, 2008)

3. ผู้วิจัยสอน เรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” พร้อมแสดงตัวอย่างประกอบ

4. นักศึกษาฝึกเขียนแผนผังมโนทัศน์ โดย ฝึกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน ให้นักศึกษาเลือกสมาชิกกลุ่มกันเอง ตามแนวคิดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ช่วยกันเขียนแผนผังมโนทัศน์ของ บทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยา จากการเลือกของนักศึกษา 1 ครั้ง ก่อนการเรียน และ ฝึกเขียนแผนผังมโนทัศน์เป็นกลุ่มอีก 1 ครั้ง หลังจากเรียนบทเรียนในสัปดาห์นั้น

5. นักศึกษาทำการทดสอบหลังการเรียนเรื่อง “การเขียนแผนผังมโนทัศน์” ครั้งที่ 1 หลังจากการ

ฝึกครั้งที่ 2 (สัปดาห์ที่ 12) และทดสอบหลังเรียนเป็น ครั้งที่ 2 หลังจากการส่งผลงานชิ้นสุดท้าย (สัปดาห์ที่ 17)

6. ผู้วิจัยตรวจแผนผังมโนทัศน์ที่นักศึกษา ส่งมาทุกวันพุธ และให้ข้อมูลย้อนกลับในวันศุกร์ โดยทำสำเนาแผนผังมโนทัศน์พร้อมคะแนนการตรวจ แผนผังมโนทัศน์และข้อความสะท้อนกลับคืนให้นักศึกษาพร้อมทำความเข้าใจและตอบคำถามของนักศึกษา

7. ผู้วิจัยมอบหมายงานให้นักศึกษา ติดตาม ผลงานของนักศึกษาตามเวลาที่กำหนดนัดไว้จากข้อ 1 นักศึกษาทำผลงานส่งผู้วิจัยตามเวลากำหนด

8. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษา โดยสัมภาษณ์ เป็นกลุ่มลักษณะ Focus group และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการเขียนแผนผังมโนทัศน์และ กระบวนการวิจัย เมื่อนักศึกษาถาม

9. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ ข้อมูล นำเสนอผลงานต่อมหาวิทยาลัย และตีพิมพ์ บทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้แก่ค่า ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และ ค่าเฉลี่ย (Mean, μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation/ σ)

วิจารณ์และอภิปรายผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา (N=19)

เพศ	จำนวน:คน (ร้อยละ)	อายุ (ปี)
ชาย	3 (15.79)	20 - 21
หญิง	12 (63.15)	19 - 21
	4 (21.06)	24 - 27
รวม	19 (100)	

จากตารางที่ 1 นักศึกษา 19 คน ประกอบด้วย นักศึกษาชาย 3 คน (ร้อยละ 15.79) มีอายุระหว่าง 20 - 21 ปี และนักศึกษาหญิง 16 คน (ร้อยละ 84.21)

มีอายุระหว่าง 19 - 21 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.15) อายุระหว่าง 24 - 27 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 21.06)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนเรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์ (N=19)

รายการประเมิน	Mean (μ)	σ
1. นักศึกษาคิดว่าการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียน ทำให้ได้คะแนน สอบดีขึ้น	4.05	.70
2. นักศึกษามีความมั่นใจในการเรียนรายวิชาทฤษฎีวิทยาศาสตร์ในระดับใด	4.00	.66
3. นักศึกษามีความมั่นใจในการเรียนรายวิชาสรีรวิทยาในระดับใด	3.84	.95
4. นักศึกษาเห็นด้วยในระดับใดว่าแผนผังมโนทัศน์ช่วยท่านในการเรียนวิชาทฤษฎีวิทยาศาสตร์และวิชาสรีรวิทยาได้	4.10	.80
5. นักศึกษาใช้แผนผังมโนทัศน์ทุกหัวข้อที่เรียนวิชาทฤษฎีวิทยาศาสตร์และวิชาสรีรวิทยา ในสัปดาห์ที่ 10-16 ของการเรียน มาก-น้อยเพียงใด	4.15	.83
6. เวลาทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อทำแผนผังมโนทัศน์นักศึกษามีส่วนร่วมในระดับใด	4.15	.76
7. นักศึกษามีความพอใจจำนวนสมาชิกของกลุ่ม(4 คน) ทำแผนผังมโนทัศน์ มาก-น้อยเพียงใด	3.94	.84
8. นักศึกษามีความพอใจการแสดงความคิด การให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มระหว่างทำแผนผังมโนทัศน์ มาก-น้อยเพียงใด	4.21	.71
9. นักศึกษาสามารถนำความรู้เรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์ไปใช้ทำแผนผังมโนทัศน์ได้บ้าง	4.10	.65
10. นักศึกษาพอใจกับการทำแผนผังมโนทัศน์ร่วมกับกลุ่มมากกว่าการทำแผนผังมโนทัศน์โดยลำพัง	4.15	.83
11. เมื่อเกิดปัญหาระหว่างทำแผนผังมโนทัศน์ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้เอง มาก-น้อยเพียงใด	4.10	.73
12. นักศึกษาสามารถนำความรู้เรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์ไปใช้ในการศึกษารายวิชาอื่นๆ ได้	4.36	.68
สรุปความพึงพอใจของนักศึกษา หลังการเรียนเรื่องแผนผังมโนทัศน์	4.10	.56

จากตารางที่ 2 ระดับคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษา หลังการเรียนเรื่องแผนผังมโนทัศน์มีค่าเฉลี่ย 4.10, σ 0.56 คิดว่าการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียน ทำให้ได้คะแนนสอบดีขึ้นมีค่าเฉลี่ย 4.05, SD 0.70 เห็นด้วยในระดับดีมากว่าแผนผังมโนทัศน์ช่วยด้านการเรียนวิชาทฤษฎีวิทยาศาสตร์และวิชาสรีรวิทยาได้มีค่าเฉลี่ย 4.10, σ 0.80 เมื่อเกิดปัญหาระหว่างทำแผนผังมโนทัศน์ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้เองในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10, σ 0.73 และ

นักศึกษานำความรู้เรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์ไปใช้ในการศึกษารายวิชาอื่นๆ ได้ มีค่าเฉลี่ย 4.36, σ 0.68

สอดคล้องกับคำแนะนำในการเรียนของแมกกากี้และคณะ (McGaghie WC, ed al,2009) กล่าวว่าแผนผังมโนทัศน์ (Concept mapping) เป็นเครื่องมือช่วยที่ดีมากและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้เร็ว ใช้เวลาในการเรียนน้อย ทำให้การเรียนง่าย เรียนได้ลึก และจำได้

ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวทั้งสายตาและสมอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นกว่าการไม่ใช้แผนผังความคิดหรือแผนผังมโนทัศน์ และจากการศึกษาของ สุระพานี และ เตเคียน (Surapaneni&Tekian,2013) ใช้การเขียนแผนผังมโนทัศน์กับนักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 จำนวน 150 คน ในการเรียนวิชาชีวเคมี ของวิทยาลัย Saveetha Medical College and Hospital ประเทศอินเดีย ซึ่งการวิจัยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่มๆละ 75 คน กลุ่ม

ที่ 1 ให้เรียนแบบดั้งเดิม กลุ่มที่ 2 ให้ใช้การเขียนแผนผังมโนทัศน์เพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาหลังจากการสอนแบบ Didactic lectures นักศึกษากลุ่มที่ 2 ทำรายงานได้คะแนนดีกว่ากลุ่มแรก และมีความเห็นว่าการใช้แผนผังมโนทัศน์เป็นนวัตกรรมที่ดีในการเรียน ร้อยละ 93-100 ทำให้สรุปได้ว่าการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนทำให้ผลงานของนักศึกษาดีกว่าการเรียนแบบดั้งเดิมและยังพัฒนานักศึกษาด้านการใช้เหตุผลเพิ่มทักษะการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งด้วย

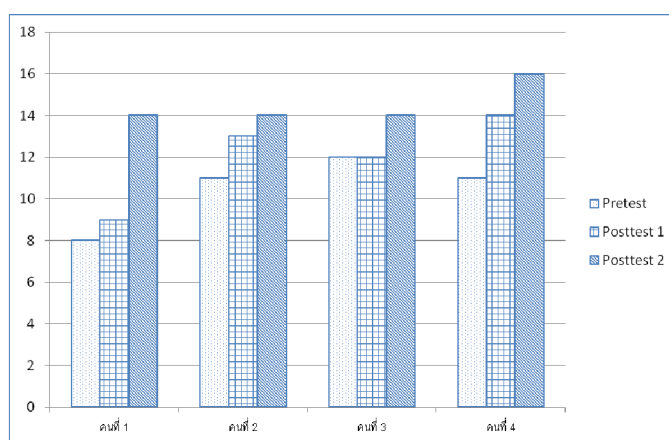
ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอนเรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์ (N=19)

รายการประเมิน	Mean (μ)	σ
1. นักศึกษาพอใจต่อการสอนของอาจารย์เรื่องแผนผังมโนทัศน์ มากน้อยเพียงใด	4.10	.65
2. ขณะฝึกทำแผนผังมโนทัศน์ อาจารย์สามารถให้คำแนะนำได้อย่างชัดเจน	4.31	.67
3. เอกสารประกอบการสอนมีความเหมาะสม	4.31	.67
สรุป ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอนเรื่องแผนผังมโนทัศน์	4.24	.57

จากตารางที่ 3 นักศึกษาพอใจต่อการสอนของอาจารย์เรื่องแผนผังมโนทัศน์ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10, σ 0.65 ความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำที่ชัดเจนของอาจารย์ในขณะที่ฝึกทำแผนผัง

มโนทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 4.31, σ 0.67 ความพึงพอใจต่อเอกสารที่ใช้ประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ย 4.31, σ 0.67 ความพึงพอใจโดยรวมต่อการสอนเรื่องการเขียนแผนผังมโนทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 4.24, σ 0.57

ภาพที่ 2 แสดงคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการสอนเรื่อง แผนผังมโนทัศน์

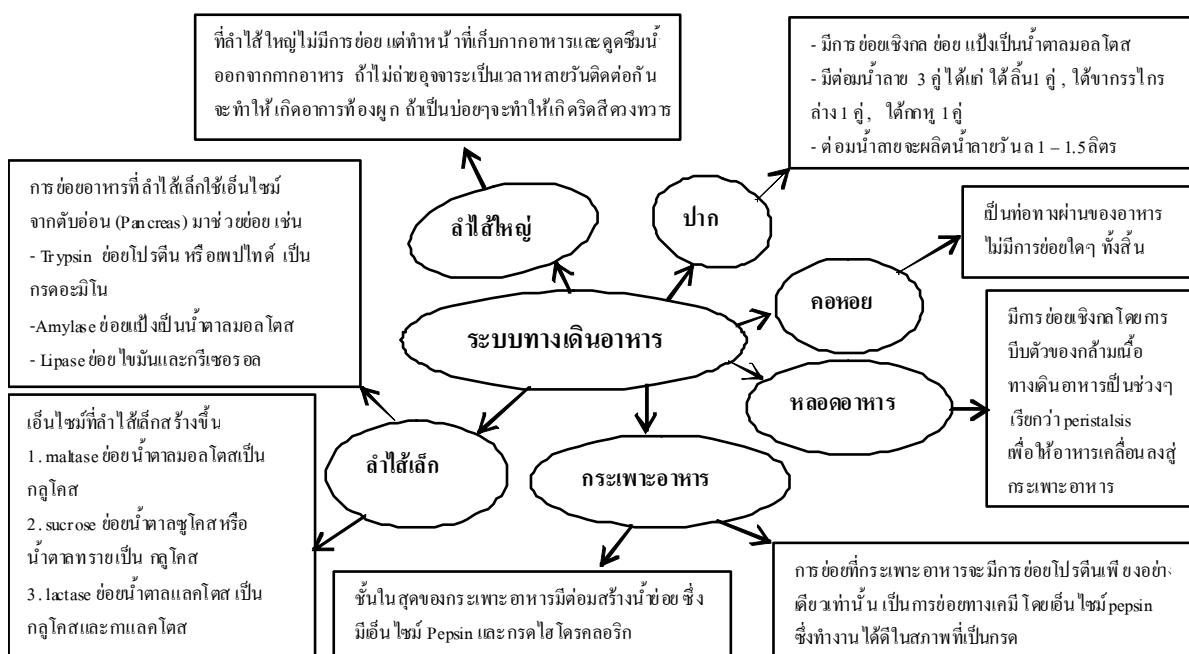
วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

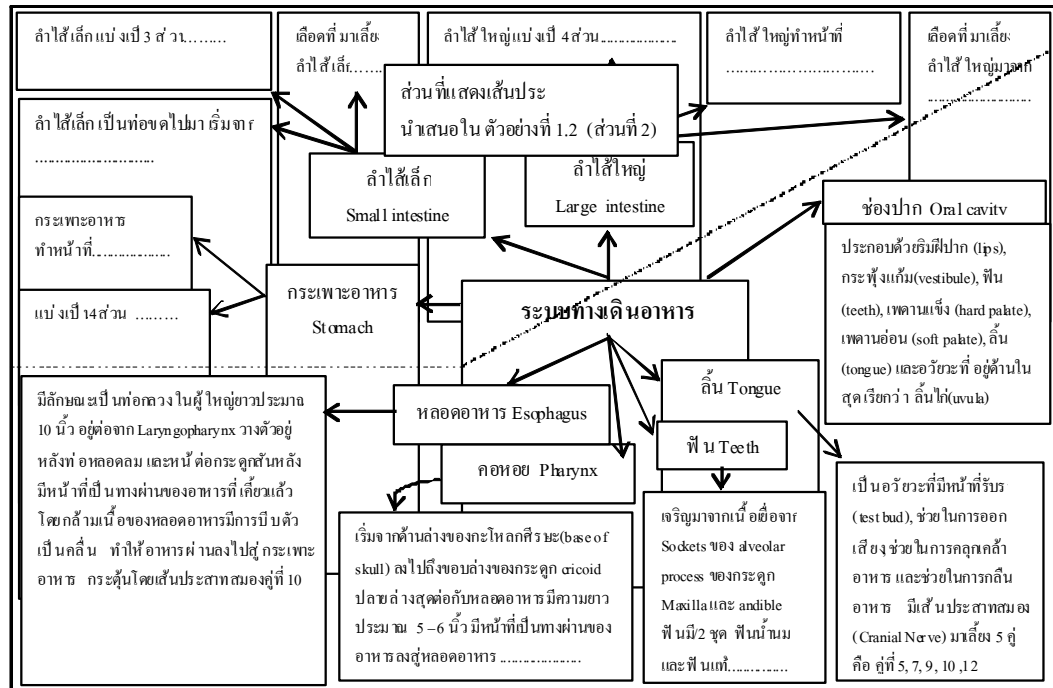
จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเมื่อได้ฝึกเขียนมากขึ้น พิจารณาจากคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนผังมโนทัศน์เพิ่มขึ้น หลังเรียนที่เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบแผนผังมโนทัศน์ของนักศึกษา ก่อนเรียนบทเรียน และหลังเรียนบทเรียนของรายวิชา กายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยา (แสดงตัวอย่างที่ 1 แผนผังมโนทัศน์ระบบทางเดินอาหาร)

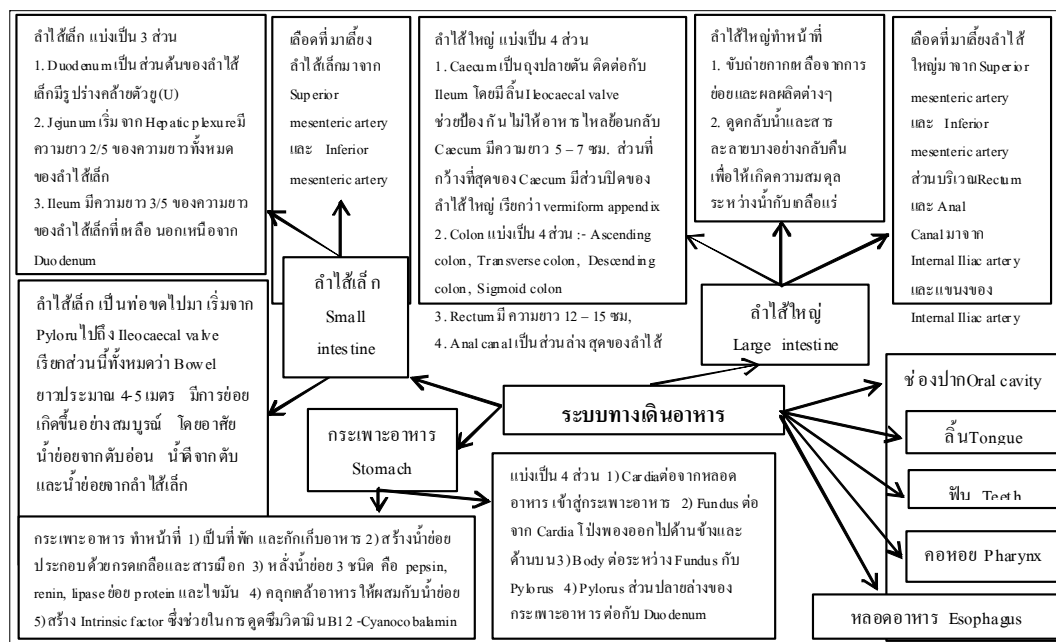
ตัวอย่างที่ 1.1 ก่อนเรียนบทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยาระบบทางเดินอาหาร

ตัวอย่างที่ 1.2 หลังเรียนบทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยาระบบทางเดินอาหาร
(ส่วนที่ 1)

ตัวอย่างที่ 1.2 หลังเรียนบทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยาระบบทางเดินอาหาร
(ส่วนที่ 2)

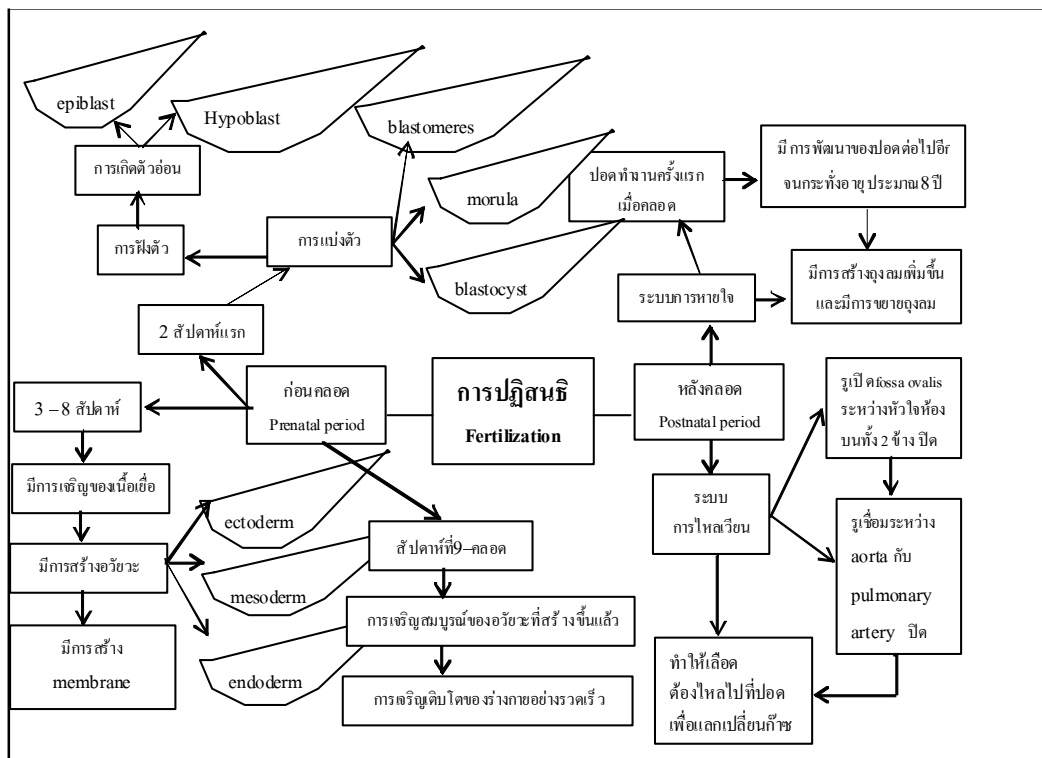

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

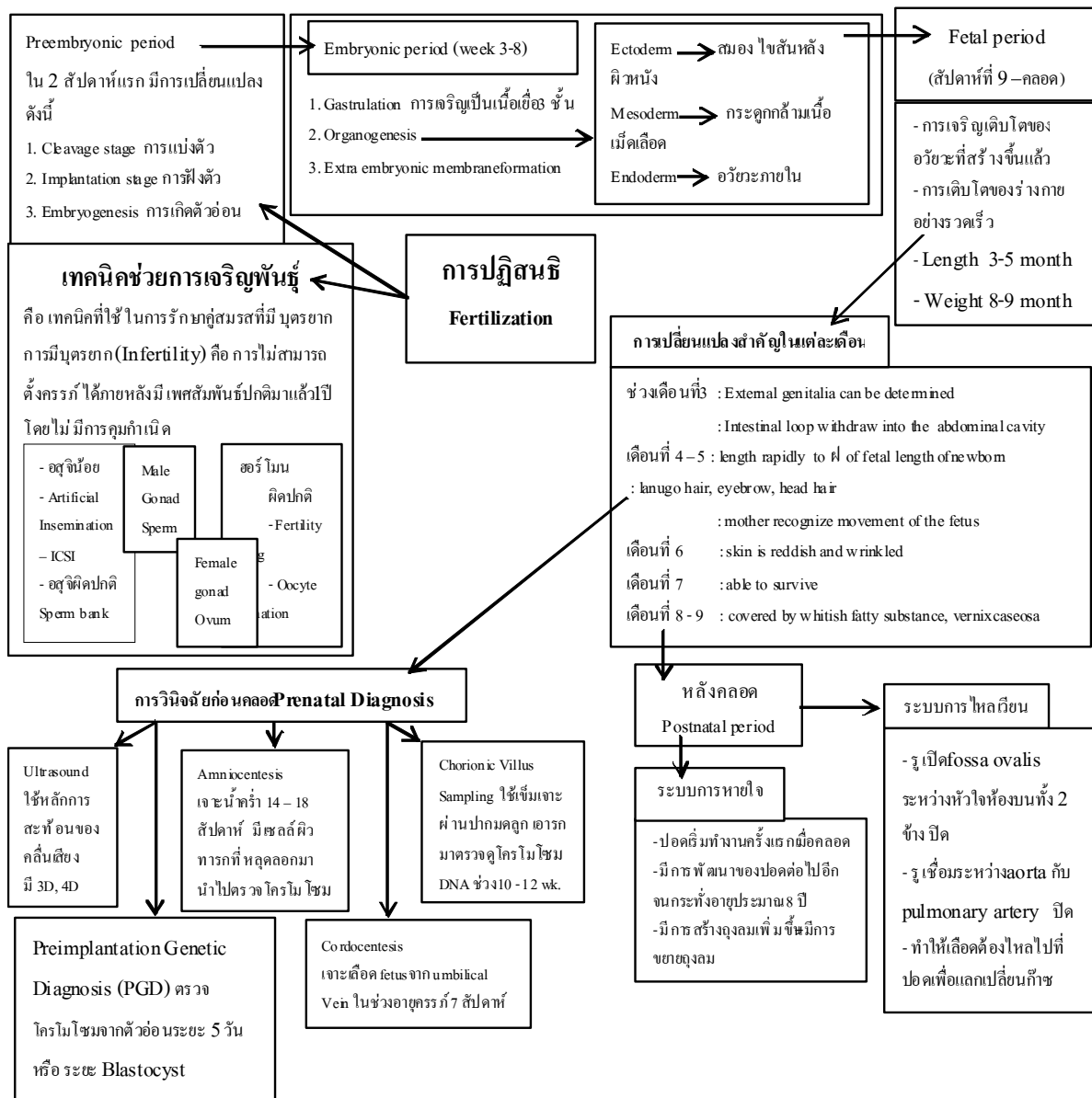
ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบแผนผังมโนทัศน์ของนักศึกษา ก่อนเรียนบทเรียน และหลังเรียนบทเรียนของ รายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยา (แสดงตัวอย่างที่ 2 แผนผังมโนทัศน์ระบบ การเจริญเติบโตของตัวอ่อนมนุษย์

ตัวอย่างที่ 2.1 ก่อนเรียนบทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยาระบบการเจริญเติบโต ของตัวอ่อนมนุษย์

ตัวอย่างที่ 2.2 หลังเรียนบทเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และรายวิชาสรีรวิทยา ระบบการเจริญเติบโตของตัวอ่อนมนุษย์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการศึกษาพยาบาลการใช้แผนผังมโนทัศน์ช่วยพัฒนานักศึกษาหลายด้าน ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง กระบวนการรวบรวมข้อมูลกระบวนการสรุปความสำคัญหรือแนวคิดและความคิดรวบยอดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน การทำงานร่วมกันเป็นทีม การยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น เป็นต้น การเขียนแผนผังมโนทัศน์จึงเหมาะสมแก่การนำมาใช้กับทุกรายวิชาของหลักสูตร และควรสอนนักศึกษาแต่เนิ่นๆ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนของนักศึกษาตั้งแต่ต้น
2. ด้านการวิจัยควรทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่กว่าการศึกษาครั้งนี้ และควรศึกษาผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในรายวิชาอื่นด้วยการใช้กระดาษแผ่นใหญ่กว่าขนาด A4 จะทำให้นักศึกษาแสดงความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดได้ดีกว่า

เอกสารอ้างอิง

- พัชรชาติ ทองเนื่อง. (2553). “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์. 2(1) : 73-89.
- สาวิตรี ธรรมสอน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษการแพทย์ในรายวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของมนุษย์ในนักศึกษาสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รายปีการศึกษา 2554. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุภาวดี ไชยเดชธร และคณะ. (2555). ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ต่อการจัดการเรียนการสอน วิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา 2 ด้วย e-Learning. สถาบันพระบรมราชชนก, กระทรวงสาธารณสุข.
- Bromfield, Lisa Jones. (2012). *Concept mapping & Mind mapping in A&P I Anatomy and physiology study guide*. [Online]. Refried July 17,2014 from <http://anatomyphysiologystudyguide.com/study-skills/concept-mapping-mind-mapping-in-ap>.
- Novak, Jpseph D. and Cañas, Alberto J. (2013). *The theory underlying concept maps and how to construct and use them*. [Online]. Refried Deceber 19,2013. from <http://cmap.ihmc.us/publications/researchpapers/theorycmaps/theoryunderlyingconceptmaps.htm>.
- McGaghie WC, McCrimmon DR, Mitchell G, Thompson JA, and Ravitch MM. (2000). Quantitative concept mapping in pulmonary physiology: comparison of student and faculty knowledge structures. *AdvPhysiol Educ*. 23(1):72-81.
- Surapaneni, Krishna M.andTekian, Ara. (2013). *Concept mapping enhances learningofbiochemistry Citation : Med Educ Online* 2013, 18: 20157. [Online]. Refried 31 January 2013. from <http://dx.doi.org/10.3402/meo.v18i0.20157>.

การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก
ในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร*

The Development of Nursing Total Quality Management Pattern
at an Outpatient Department in a State Enterprise Hospital
in Bangkok Metropolitan

ศรีนวล วิวัฒนจิตศิลป์**

ดร. กรรณิการ์ สุวรรณโคต***

เพ็ญจันทร์ ส. โมไนยพงศ์****

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวม และประเมินความเป็นไปได้ในการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลของแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ไปใช้ ประชากร ได้แก่ หัวหน้าแผนกผู้ป่วย จำนวน 7 คน และบุคลากรทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณัตริไชยากร ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำแบบแผนคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลไปใช้ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.76 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ

0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณัตริไชยากร ในกรุงเทพมหานครที่พัฒนาขึ้นมี 7 ด้าน ได้แก่
 - 1) การนำองค์กร
 - 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์
 - 3) การให้ความสำคัญผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
 - 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
 - 6) การจัดการกระบวนการ
 - และ 7) ผลลัพธ์
2. ความเป็นไปได้ของการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบุรณัตริไชยากร ในกรุงเทพมหานครไปใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.37$)

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**** รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ผู้บริหารทางการแพทย์ควรพิจารณาถึงความต้องการของบุคลากรทางการแพทย์และความเหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาลก่อนที่จะนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวม

ไปใช้ และควรมีการนำไปใช้ในการบริหารงานในองค์กรเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Abstract

The purposes of this research and development were to develop a nursing total quality management pattern at an outpatient department in a State Enterprise Hospital in Bangkok Metropolitan. The population was nursing administrators and nursing personnel in an outpatient of Burachatchaiyakron Hospital. Research, instruments were the interviewing tool and questionnaire. Its content validity index was 0.76 and the Cronbach's alpha coefficients in 0.95. The data were analyzed for percentage, mean, and standard deviation

The results were as follows:

1. The nursing total quality management pattern at an outpatient department

included 7 dimensions: 1) leadership, 2) strategic planning, 3) customer and stakeholder focus, 4) measurement, analysis, and knowledge management, 5) human resource staff focus, 6) process management, 7) outcome.

2. The feasibility of implementation of nursing total quality management pattern was at high level ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.37$).

The researcher suggest that nursing manager should consider the need in staffing which appropriate to hospital context before implementation. This total quality management pattern should be use in order to improve quality in nursing management as well as nursing practice.

ความสำคัญของปัญหา

ความเคลื่อนไหวของการพัฒนาคุณภาพในต่างประเทศ ทั้งทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลียต่างมุ่งมาสู่การใช้แนวคิดของการจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management : TQM) เป็นพื้นฐานสำคัญอันหนึ่ง ในการพัฒนาคุณภาพองค์กร โดยเริ่มจากภาคอุตสาหกรรมการผลิตก่อนและขยายตัวเข้าสู่ภาคบริการและการดูแลสุขภาพ (อนันต์ คุภชุตikul และคณะ, 2541) กระทรวงสาธารณสุขได้ตระหนักถึงความจำเป็นจึงได้นำแนวคิดของ TQM มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพบริการทางการแพทย์ ซึ่ง

เป็นแนวคิดด้านการบริการพยาบาลที่มีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งหน่วยบริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องตระหนักและให้ความสำคัญ โรงพยาบาลทุกแห่งต้องมีการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดและบรรลุต่อเป้าหมายดำเนินการให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี (นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, 2551) จากแนวคิดคุณภาพบริการมาตรฐานวิชาชีพ (สภาการพยาบาล, 2552) เน้นการให้บริการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยให้ผู้รับบริการ

พึงพอใจสูงสุด ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันในการให้บริการทางสุขภาพของสถานบริการต่างๆ เพื่อตอบสนองคุณภาพตามความต้องการของผู้ใช้บริการ โรงพยาบาลต้องมีการจัดการที่มีคุณภาพการบริการการพยาบาล โรงพยาบาลทุกแห่งทุกระดับต่างตื่นตัวและให้ความสนใจที่มุ่งมั่นพัฒนาระบบการบริการคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

การรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจ ดำเนินงานด้านระบบขนส่งระบบรางในส่วนหนึ่งของโรงพยาบาลบูรณัตริยากร สังกัดสำนักงานแพทย์เป็นหน่วยงานที่ดูแลระบบสุขภาพบุคลากรและให้การรักษายาบาลแบบสวัสดิการแก่พนักงานและครอบครัวของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย จากนโยบายการรถไฟแห่งประเทศไทยเน้นการปรับปรุงการให้บริการประชาชน เพื่อสอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการบริการ กอปรกับโรงพยาบาลยังไม่ได้มีการประเมินคุณภาพทางการพยาบาล แนวทางการปฏิบัติทำงาน ได้ปฏิบัติตามการพยาบาลเป็นไปตามแพทย์เขียนแผนการการรักษาและพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ปัจจุบันมีพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่ของแต่ละคนที่ได้ศึกษามาในสถาบันการศึกษา แนวทางปฏิบัติการพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ไปในแนวทางเดียวกัน เกณฑ์การปฏิบัติการพยาบาลในโรงพยาบาลยังไม่ได้มีการประเมินจากสถาบันรับรองมาตรฐานการพยาบาล ซึ่งแผนกผู้ป่วยนอกมีความสำคัญต่อภาพลักษณ์ของโรงพยาบาลเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นด่านหน้าในการให้บริการและการดูแลรักษาผู้ป่วย เป็นแผนกที่สร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี (จารี ศรีพารัตน์, 2550) และมีการะงานมาก โดยมีหน้าที่รับผิดชอบงาน 4 การกิจหลัก โดยรับผิดชอบงานด้านประชาสัมพันธ์ งานด้านเวชระเบียน งานด้านตรวจรักษาโรค งานด้านอุบัติเหตุและฉุกเฉิน การนำแบบแผนการจัดการคุณภาพทางการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพเป็นตัวกำหนดการให้บริการสุขภาพที่ดี ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่

ผู้ป่วยให้ได้รับการดูแลอย่างปลอดภัย ลดค่าใช้จ่ายในรักษายาบาล และตอบสนองนโยบายการรถไฟในการปรับปรุงการให้บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลของแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
2. ประเมินความเป็นไปได้ในการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลของแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานครไปใช้

กรอบแนวคิดงานวิจัย

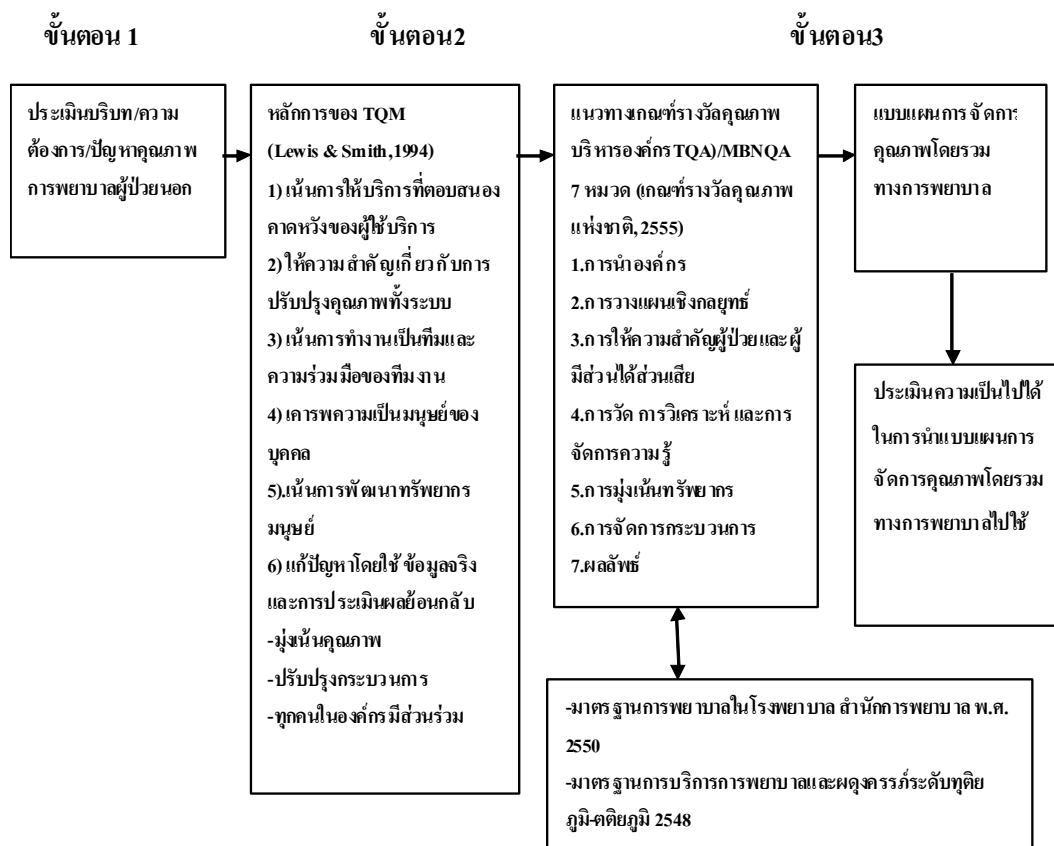
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง โดยเน้นการบริการการพยาบาลโดยใช้กรอบแนวคิดการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) ของ Lewis & Smith (1994 อ้างในบุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2543) ดังนี้ 1) เน้นการให้บริการที่ตอบสนองคาดหวังของผู้ใช้บริการ 2) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพทั้งระบบ 3) เน้นการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือของทีมงาน 4) เคารพความเป็นมนุษย์ของบุคคล 5) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 6) แก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลจริงและการประเมินผลย้อนกลับ โดยมุ่งเน้นคุณภาพปรับปรุงกระบวนการ ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องการพัฒนาระบบคุณภาพในปัจจุบันในการมุ่งเน้นบริการที่เป็นเลิศ โดยใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ Thailand Quality Award [TQA] พ.ศ. 2555 มาใช้ในการประเมินคุณภาพการบริการที่เป็นเลิศ ผนวกเกณฑ์มาตรฐานบริการการพยาบาลและผดุงครรภ์ระดับทุติยภูมิ พ.ศ. 2548 ของสภาการพยาบาล และเกณฑ์มาตรฐานการบริการผู้ป่วยนอกมาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล พ.ศ.2550

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ของสำนักการพยาบาล ประยุกต์ให้ได้แบบแผน การจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนก ผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาล นำไปประเมินความเป็นไป

ได้ของการใช้แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทาง การพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรีฉัตร ไชยากร

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเป็นการพัฒนาแบบแผนการจัดการ คุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้หลักการการจัดการคุณภาพโดยรวมสอดคล้อง คุณภาพตามมาตรฐานการบริการพยาบาลผู้ป่วยนอก พ.ศ. 2550 ของสำนักการพยาบาลมาตรฐานบริการการ พยาบาลและผดุงครรภ์ระดับทุติยภูมิ พ.ศ.2548 ของ สภาการพยาบาล ตัวอย่างเป็นบุคลากรทางการพยาบาล

แผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรีฉัตรไชยากร โดย ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2557

นิยามศัพท์

แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทาง การพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐ วิสาหกิจแห่งหนึ่ง หมายถึง แนวทางการดำเนินการ บริหารจัดการคุณภาพโดยรวมในด้านโครงสร้าง กระบวนการ

และการประเมินผลลัพธ์ของระบบการบริการพยาบาล แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร โดยบุคลากรทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม

ความเป็นไปได้ของการใช้แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง หมายถึง การคาดการณ์ของบุคลากรทางการแพทย์ในผลของการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมในด้านโครงสร้าง กระบวนการและการประเมินผลลัพธ์ ไปใช้ในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทและสภาพปัจจุบันของการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาล ประเมินความต้องการและปัญหาของการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร

ระยะที่ 2 การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร ในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร

ระยะที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร ในกรุงเทพมหานครไปใช้

ประชากร

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มผู้บริหารทางการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้ากองการพยาบาล หัวหน้าผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรม หัวหน้าแผนกผู้ป่วยในแผนกศัลยกรรม หัวหน้าแผนกผู้ป่วยในแผนกผู้ป่วยอาการหนัก หัวหน้าผู้ป่วยในแผนกสูติศาสตร์เวชกรรม หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก

หัวหน้าแผนกห้องผ่าตัด ในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร จำนวน 7 คน

ระยะที่ 2 และ 3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรทางการพยาบาล ได้แก่ หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก 1 คน พยาบาลวิชาชีพ 7 คน ผู้ช่วยพยาบาล 3 คน แผนกผู้ป่วยนอก ในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร จำนวน 11 คน

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้เข้าร่วมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Institutional Review Board: IRB) ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน หนังสือเลขที่ 188 ผู้วิจัยกำหนดมาตรการการป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. การป้องกันการละเมิดสิทธิ์ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
 - 1.1 สัมผัสใจตอบแบบสัมภาษณ์โดยไม่มีการบังคับ และมีอิสระในการตอบแบบสัมภาษณ์หรือยุติการเป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เมื่อใดก็ได้
 - 1.2 ได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ การวิจัยและจะไม่ได้รับอันตรายทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้
2. การรักษาความลับของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดย

- 2.1 ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและคำตอบความลับของผู้ตอบแบบสอบถามรายบุคคลไว้เป็นความลับ โดยไม่มีการเปิดเผยชื่อจะทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมของกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์เรื่องบริบทและสภาพปัญหาของการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณัติไชยากร คำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

1. ในฐานะที่ท่านอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารในโรงพยาบาล ใน 3 ปี ที่ผ่านมา ระบบการจัดการคุณภาพโดยรวมของโรงพยาบาลและฝ่ายการพยาบาลเป็นอย่างไร

2. ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการจัดการโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกมีอะไรบ้าง

3. ในการจัดการระบบคุณภาพ พบปัญหาอะไรบ้าง และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ระยะที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล มีจำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล บุคลากร ไซยากร ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะการตอบเป็นการกำหนดตัวเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเป็นไปได้การนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล บุคลากร ไซยากร ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำเนื้อหาจากแบบแผนการจัดการโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาล บุคลากร ไซยากร ที่สร้างขึ้นใน ระยะที่ 2 ประกอบด้วยข้อความ 7 ด้าน จำนวน 65 ข้อ ใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ใช้คำตอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้อย่างมากที่สุดจนถึงความเป็นไปได้น้อยที่สุด กำหนดการให้คะแนนดังนี้

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้อย่างมากที่สุด 5

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้อย่างมาก 4

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้ปานกลาง 3

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้น้อย 2

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เป็นไปไม่ได้ 1

ด้านที่ 1 การนำองค์กร จำนวน 13 ข้อ ได้แก่

ข้อ 1-13

ด้านที่ 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน

3 ข้อ ได้แก่ข้อ 14-16

ด้านที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 17-19

ด้านที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 20-22

ด้านที่ 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 23-35

ด้านที่ 6 การจัดการกระบวนการ จำนวน 26 ข้อ ได้แก่ข้อ 36-61

ด้านที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 62-65

เกณฑ์แปลผลระดับ ใช้ช่วงของค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 ตามสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}} = \text{ระยะห่างของจำนวนช่วง}$$

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้อย่างมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.21-5.00

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้อย่างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.41-4.20

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้อย่างปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.61-3.41

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ได้น้อย มีค่าเฉลี่ย 1.81-2.60

ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ระดับเป็นไปไม่ได้ มีค่าเฉลี่ย 1.00-1.80

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัยทุกชุด ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน หาความเที่ยง (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ กับบุคลากรทางการพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและสภาพปัจจุบัน การจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์บริบทและสภาพปัจจุบันของปัญหาการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ในกรุงเทพมหานคร จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสอบถามใช้แบบสัมภาษณ์ ภายหลังได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของโรงพยาบาล ดำเนินการสัมภาษณ์ประชากรเป็นรายบุคคล ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ใช้เวลาท่านละ 20-30 นาที ถอดเทปผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารการพยาบาล หัวหน้าแผนกผู้ป่วยทั้ง 7 คน ใช้ระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่ กันยายน พ.ศ.2556 - ตุลาคม พ.ศ.2556

ระยะที่ 2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้จากระยะที่ 1 สรุปเนื้อหาการสัมภาษณ์แต่ละคำถาม ในบริบทคุณภาพการพยาบาล สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาล ด้านโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์ ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริการพยาบาลผู้ป่วยนอก มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล พ.ศ. 2550 ของสำนักงานการพยาบาล และเกณฑ์มาตรฐานการบริการพยาบาลการผดุงครรภ์ในระดับทุติยภูมิ พ.ศ. 2548 ของสภาการพยาบาล ผนวกแนวคิดการพัฒนาและการรับรองคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล (Hospital Accreditation : HA) ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดการจัดการคุณภาพโดยรวม (Total quality management : TQM)

ใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand quality award :TQA) การประเมินคุณภาพการพยาบาลเป็นแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ใช้ระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ.2556 - มิถุนายน พ.ศ.2557

ระยะที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้การจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ผู้วิจัยประสานงานเพื่อความร่วมมือในการทำวิจัยให้บุคลากรทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกทราบ ผู้วิจัยติดต่อหัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอกเพื่อชี้แจงรายละเอียด แนะนำและชี้แจงแบบสอบถามแนวทางทางการใช้แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่บุคลากรทางการพยาบาล 11 คน เป็นรายบุคคล ใช้เวลาตอบ 1 เดือน และขอรับกลับคืนเป็นรายบุคคล ณ สถานที่ปฏิบัติงาน ใช้ระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่ กรกฎาคม พ.ศ.2556 - สิงหาคม พ.ศ.2557

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามการตอบคำถามจากการสัมภาษณ์ ประมวลคำตอบของแต่ละข้อ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปสภาพปัญหาปัจจุบัน ประเมินความต้องการและปัญหาของการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก โดยสร้างแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานการบริการพยาบาลผู้ป่วยนอก มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล พ.ศ. 2550 ของสำนักงานการพยาบาล และเกณฑ์มาตรฐานการบริการพยาบาลการผดุงครรภ์ในระดับทุติยภูมิ พ.ศ. 2548 ของสภาการพยาบาล ผนวกแนวคิดการพัฒนาและการรับรองคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล (Hospital accreditation [HA]) ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดการจัดการคุณภาพ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

โดยรวม (Total quality management [TQM]) ใช้การประเมินคุณภาพโดยเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand quality award [TQA]) สร้างแนวทางการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก ได้อย่างเหมาะสมในสภาพปัจจุบันของโรงพยาบาล นำมาสร้างเป็นแบบแผนคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณศิริไชยากร

ระยะที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนบุคคล ความเป็นไปได้ของการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณศิริไชยากร ในกรุงเทพมหานครไปใช้ รายนาม รายชื่อ และโดยรวม คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบุรณศิริไชยากร ในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีการจัดการคุณภาพโดยรวม 3 หมวด แบ่งเป็น 7 ด้าน หมวดที่ 1 การจัดการด้านโครงสร้างการบริหารองค์กรพยาบาล แบ่งเป็น 5

ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการนำองค์กร มีจำนวน 13 ข้อ 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีจำนวน 3 ข้อ 3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้ป่วยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีจำนวน 3 ข้อ 4) ด้านการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีจำนวน 3 ข้อ 5) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล มีจำนวน 13 ข้อ หมวดที่ 2 ด้านกระบวนการพยาบาล แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้ 6) ด้านการจัดการกระบวนการ มีจำนวน 26 ข้อ 7) ด้านผลลัพธ์ มีจำนวน 4 ข้อ

2. ประเมินความเป็นไปได้ของการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบุรณศิริไชยากร ในกรุงเทพมหานครไปใช้มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.37$) ในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน จาก 7 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ 1) การนำองค์กร 3) การให้ความสำคัญกับผู้ป่วย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) มุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ส่วนอีก 2 ด้าน มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ได้แก่ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และ 4) วัดผล วิเคราะห์ และการจัดการความรู้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความเป็นไปได้ของการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรณศิริไชยากรไปใช้โดยรวมและรายด้าน ($N = 11$)

แบบแผนการจัดการคุณภาพ โดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก	$\bar{X}$	SD	ระดับความเป็นไปได้
ด้าน 1 การนำองค์กร	3.68	0.48	มาก
ด้าน 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์	3.36	0.75	ปานกลาง
ด้าน 3 การให้ความสำคัญกับผู้ป่วยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.51	0.75	มาก
ด้าน 4 การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.12	0.62	ปานกลาง
ด้าน 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	3.50	0.36	มาก
ด้าน 6 การจัดการกระบวนการ	3.54	0.48	มาก
ด้าน 7 ผลลัพธ์	4.00	0.42	มาก
โดยรวม	3.56	0.37	มาก

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีการจัดการคุณภาพโดยรวมแบ่งเป็น 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้ป่วยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ด้านมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) ด้านการจัดการกระบวนการ 7) ด้านผลลัพธ์ ความเป็นไปได้ของการนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร ในกรุงเทพมหานครไปใช้ ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.37$) และในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน จาก 7 ด้าน ได้แก่ 1) การนำองค์กร 3) การให้ความสำคัญกับผู้ป่วย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ส่วนอีก 2 ด้านมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ได้แก่ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และ 4) การวัดผล วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ใช้หลักการ 7 ด้านพัฒนาคุณภาพการบริการแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยอภิปรายผลแบ่งออก 2 ประเด็น ดังนี้ ได้แก่ แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร และความเป็นไปได้ของการนำแบบแผนไปใช้

1. แบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร

1.1 การกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลโดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ที่ผ่านมาในการกำหนดนโยบายส่วนใหญ่ดำเนินการในส่วนของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายค่อนข้างน้อย และการกำหนดนโยบายไม่

ชัดเจน บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มโดยเฉพาะระดับผู้ปฏิบัติการ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขและปรับปรุงคุณภาพการพยาบาลเพื่อให้การปฏิบัติการพยาบาลมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ เปรมฤดี ศรีวิชัย (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมวัฒนธรรมองค์กรเชิงสร้างสรรค์ กับความพึงพอใจในงานตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยบรมราชชนนีภาคเหนือ พบว่าการบริหารงานจะประสบผลสำเร็จ ถ้าบุคคลในองค์กรร่วมมือร่วมใจกัน ความสามัคคี มุ่งสู่วัตถุประสงค์เดียวกัน ผู้บริหารต้องเข้าถึงความต้องการบุคลากรในองค์กร มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีความรับผิดชอบผลการปฏิบัติงาน ซึ่ง พงษ์รัตน์ บุญญานุรักษ์ (2544) กล่าวว่า การบริหารงานที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเน้นการสร้างความรู้ กระบวนการคิดด้วยปัญญา การสร้างสรค์ความรู้ ความสามารถให้กับผู้ปฏิบัติงานมีการคิดตัดสินใจในงานที่ทำได้อย่างอิสระ เกิดประสิทธิผลกับองค์กรได้สูง

1.2 การขาดความรู้มาตรฐานการพยาบาลในการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลของแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากรและประสบการณ์ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลในโรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร โดยเฉพาะบุคลากรประจำจุดคัดกรอง เนื่องจากผู้ป่วยที่มาใช้บริการ ณ แผนกผู้ป่วยนอก ต้องผ่านจุดคัดกรองซึ่งทำหน้าที่แยกประเภทผู้ป่วยตามความรุนแรง ส่งผลให้ผู้ป่วยปลอดภัยมีประสิทธิภาพ ได้รับการที่ถูกต้อง สะดวก รวดเร็วแก่ผู้รับบริการให้มีความพึงพอใจในการให้บริการ พัฒนาสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพงานผู้ป่วยนอก โดยเฉพาะจุดคัดกรอง ซึ่ง Roger และ คณะ (1989 อ้างในเนาวรัตน์ คำท่มไสย, 2550) บุคลากรประจำจุด จะต้องเป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

ในการทำงานด้านการพยาบาล และได้รับการสอนให้มีความรู้ในการคัดกรองผู้ป่วย มีทักษะในการตัดสินใจในการแยกประเภทผู้ป่วยได้รวดเร็ว ถูกต้อง ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริการการพยาบาลผู้ป่วยนอก

2. ความเป็นไปได้ของแบบแผนในการนำไปใช้

การประเมินความเป็นไปได้การนำแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจในกรุงเทพมหานคร โดยผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบแผน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน ผลการประเมินผลพบว่าแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจในกรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าได้คะแนนประเมินโดยรวม ร้อยด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์นั้นผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการรับนโยบายขององค์กรน้อย ขาดการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในด้านการบริการการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาล ส่วนด้านการวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงพยาบาลบุรณศิริยังไม่มีหน่วยงานทางวิชาการทางการพยาบาล มีกลุ่มการจัดการความรู้ดำเนินการแต่ขาดความต่อเนื่องในพัฒนาความรู้เนื่องจากขาดสมาชิกร่วมทีมในกิจกรรมต่างๆ และยังไม่มีตระหนักในการพัฒนาการจัดการความรู้ร่วมกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแบบแผนที่สร้างขึ้นใช้ได้จริงทุกมิติมีคะแนนความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ 3.56 จากแบบสอบถามความเป็นไปได้ และผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีการรับผิดชอบผลของการปฏิบัติงานของหน่วยงานโดยทุกคนทุกคนมีส่วนร่วมกัน ในการที่จะทำให้การพัฒนางานนี้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำแบบแผนคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้ และประเมินผลเป็นระยะพร้อมทั้งนำผลที่ได้มาพัฒนาแนวทางอย่างต่อเนื่อง

2. ควรพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรของหน่วยงานผู้ป่วยทุกระดับ รวมทั้งจุดคัดกรอง จะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการที่รวดเร็วและ ปลอดภัย และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงพยาบาล

3. ควรนำแนวทางแบบแผนคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก ไปศึกษาขยายผลในการพัฒนาหน่วยงานการพยาบาลและหน่วยงานอื่นในโรงพยาบาล และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานให้ได้มาตรฐานการพยาบาลตามเกณฑ์การประเมินการประกันคุณภาพทางการพยาบาลในอนาคต

4. ความเป็นไปได้ของแบบแผนในการนำไปใช้ ให้มีความเป็นไปได้จากระดับปานกลาง ให้มีความเป็นไปได้มาก ถึงมากที่สุดนั้น ต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้คุณภาพการพยาบาลทุกระดับตั้งแต่ผู้ปฏิบัติงานจนถึงผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในองค์กรตามเป้าหมายในองค์กร มีการพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง ประเมินผลการปฏิบัติงาน ปรับปรุงระบบงานมีความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย สร้างนวัตกรรมใหม่ใช้ในองค์กร

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินคุณภาพแบบแผนการจัดการโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก หรือแต่ละด้านของแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกด้วยระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพให้เข้าแบบแผนคุณภาพทางการพยาบาลตามบริบท ปัญหาคุณภาพการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล การเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเก็บจากบุคลากรในโรงพยาบาล แล้วนำข้อมูลที่ได้ของแต่ละปีมาเปรียบเทียบกัน นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทั่วทั้งองค์กร ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ก้องเกียรติ เต็มเกษมศานต์ และพาณี สัตกะสิน. (2548). ประสิทธิภาพของ TQM ในโรงพยาบาลชุมชน ในเขตภาคเหนือที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 14(2) : 325-335.
- จิรภา แก้วใหญ่. (2555). การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโดยรวมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดต่อมลูกหมากทางท่อปัสสาวะโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- จารี ศรีพรัตน์. (2550). ความพึงพอใจต่อการบริการของผู้ใช้บริการแผนกผู้ป่วยอายุรกรรมโรงพยาบาลบ้านแพ้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- จิตติมา บุญชื่น. (2555). การพัฒนารูปแบบบริหารความเสี่ยงในการดูแลผู้ป่วยคัดลอกกรรมที่ได้รับการผ่าตัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2543). การบริหารคุณภาพสุขภาพทั่วทั้งองค์กร. วารสารการพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 12(5) : 33-38.
- (2544). คุณภาพการพยาบาลในยุคแข่งขัน. วารสารการพยาบาลศาสตร์, 13(2) : 1-7
- (2550). ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปรมฤดี ศรีวิชัย. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม วัฒนธรรมองค์กรเชิงสร้างสรรค์ กับความพึงพอใจในงานตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการพยาบาล, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา ศรีญาณลักษณ์. (2553). การบริหารการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี : โครงการสวัสดิการวิชาการสถาบันพระบรมราชชนนี.
- โรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร. (2554). สรุปรายงานประจำปีงบประมาณ 2554. เอกสารอัดสำเนา.
- (2555). สรุปรายงานประจำปีงบประมาณ 2555. เอกสารอัดสำเนา.
- (2556). สรุปรายงานประจำปีงบประมาณ 2555. เอกสารอัดสำเนา.
- โรงพยาบาลบุรฉัตรไชยากร. (2555). บัญชีรายละเอียดแสดงอัตรากำลัง และอัตราเงินเดือนผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานแพทย์. เอกสารอัดสำเนา.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2539). การประกันคุณภาพการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : วังใหม่บุปผารินทร์.
- พร้อมพล แทนศิริ. (2550). การศึกษาสถานภาพการบริหารงานคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป. เอกสารอัดสำเนา.
- เพ็ญจันทร์ แสนประสาน. (2548). การจัดการทางการพยาบาลสู่การเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สุขุมวิทการพิมพ์.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

- ภัทรา เทพไทย. (2549). การรับรู้หลักการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ของระดับบริหารของบริษัทในกลุ่มธุรกิจซีเมนต์ เครือซีเมนต์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิฑูรย์ ลิ้มโชคดี. (2550). TQM คู่มือพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- วิไลรัตน์ ชัชวลิตสกุล. (2548). การพัฒนาแบบการประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาการพยาบาล.(2552). แผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550 - 2559. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2557, จาก <http://www.tnc.or.th/files/2010/09/page-239/19333.pdf>.
- (2555). มาตรฐานการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ.2548. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2556, จาก <http://www.hkm.nu.ac.th Document /ha303/Standard HA>.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2550). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ ปี 2550. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2550). มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล (ปรับปรุงครั้งที่ 2). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อนุวัฒน์ คุชชิตกุล,จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์ และองอาจ วิบุรสิริ. (2541). ก้าวแรกของ TQM/CQI ในโรงพยาบาล. กรุงเทพมหานคร : ดีไซน์.
- อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. (2553). การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Arikian,V.L. (1991). Total quality management : Application to nursing service. *The Journal of Nursing Administration*, 21(6) : 46-50.
- Besterfield, D. H., &Besterfield-M.C., Besterfield G. H., Besterfield. S. M. (1999). *Total quality management*. 2nd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Counte, M. A., Glandon, G. L., Oleske, D. M., &Hill, J. P. (1992). Total quality management in a health care organization: How are employees affected?. *Hospital & Health Services Administration*, 37(11) : 503-516.
- Dale, B, G. (1994). *Management quality*. 2nd ed. London : Prentice Hall.
- Lewis, R. G., & Smith, D. H. (1994). Total quality in higher education. Delray Beach, FL:St.Lucie Press.

บัญชีตราอาเซียน : หน้าต่างความรู้สู่ประชาคมอาเซียน เงินตราอาเซียน

กองบรรณาธิการ

การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community : AEC ของประเทศกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ จะเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2015 โดยจะมีความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน เพื่อมุ่งเน้นให้อาเซียนเป็นตลาดและศูนย์กลางของฐานการผลิตโลก ซึ่งจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินไปมาระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนดังกล่าว ความรู้เรื่องสกุลเงินของแต่ละประเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้ภาษา ที่ใช้ในการสื่อสาร

สำหรับเงินตราของแต่ละประเทศ มีความเป็นมายาวนานในแต่ละยุคสมัย และธนบัตรของประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้ง ทั้งขนาดธนบัตร ชนิดราคา โดยมีภาพสัญลักษณ์แม้กระทั่งลวดลายต่างๆ ที่ปรากฏบนธนบัตร แสดงถึงสิ่งที่ประเทศนั้นๆ ให้ความสำคัญ เช่น ธนบัตรของประเทศไทย มีภาพประธานด้านหน้าของธนบัตรทุกชนิด

ทุกราคาเป็นพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน ส่วนด้านหลังเป็นพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระมหากษัตริย์ไทยในอดีต และ ภาพเหตุการณ์ที่แสดงพระราชกรณียกิจ หรือ สถานที่อันเกี่ยวข้องกับกษัตริย์พระองค์นั้น แสดงถึงการให้ความสำคัญแก่สถาบันกษัตริย์อย่างสูง

ธนบัตรของฟิลิปปินส์มีภาพวีรบุรุษ ที่ต่อสู้จนตัวตายเพื่อเรียกร้องเอกราช

ธนบัตรของอินโดนีเซียมักปรากฏภาพประธานาธิบดี

ธนบัตรมาเลเซียมีภาพพืชพรรณ ลัตว์ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ (วีรวรรณ ภิญญรัตน์, 2555)

เพื่อให้เห็นภาพธนบัตร จึงขอยกตัวอย่างธนบัตรของประเทศไทยปัจจุบัน ดังนี้

ธนบัตรของประเทศไทยชนิดราคา 1000 บาท วันประกาศออกใช้ ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2548

ภาพประธานด้านหน้า : พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเครื่องแบบจอมทัพ
ภาพประธานด้านหลัง : พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภาพเขียนป่าสักชลสิทธิ์ และเกษตรกรรมตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่เป็นภาพประกอบ

ธนบัตรของประเทศไทยชนิดราคา 500 บาท วันประกาศออกใช้ ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2544

ภาพประธานด้านหน้า : พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเครื่องแบบจอมทัพ

ปัจจุบันกลุ่มประเทศอาเซียน ยังไม่ได้มีการกำหนดสกุลเงินกลางที่สามารถใช้ได้ทั้ง 10 ประเทศ เช่นเดียวกับกลุ่มสหภาพยุโรป ที่ใช้เงินสกุลยูโรร่วมกัน ดังนั้น แต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน ยังคงใช้สกุลเงินของตนเองต่อไป ซึ่งเมื่อเดินทางข้ามประเทศจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศนั้นๆ ยกเว้นประเทศที่มีพรมแดนติดกัน จะสามารถใช้สกุลเงินของทั้ง 2 ประเทศได้ เป็นการเฉพาะในพื้นที่ชายแดนสำหรับประชาชนคนไทย จึงจำเป็นต้องรู้จักสกุลเงินของเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน เพื่อความเข้าใจในการแลกเปลี่ยนเงินตราเมื่อเทียบกับเงินบาทของไทย ซึ่งสกุลเงินของทั้ง 10 ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีชื่อเรียกและอัตราแลกเปลี่ยนโดยประมาณ ดังนี้

ประเทศไทย : เงินบาท (Baht) เป็นสกุลเงินของประเทศไทย (Thai baht : THB) โดยเหรียญกษาปณ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมี เหรียญ 1 บาท, 5 บาท, 10 บาท, 25 สตางค์ และ 50 สตางค์ ส่วนธนบัตรที่ใช้ในปัจจุบันและมีการผลิอย่างต่อเนื่องมี 5 ชนิด คือ ธนบัตร 20 บาท, 50 บาท, 100 บาท, 500 บาท และ 1,000 บาท

ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม หรือ เนการา บรูไน ดารุสซาลาม ใช้สกุลเงิน “ดอลลาร์บรูไน” (Brunei Dollar : BND) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1 ดอลลาร์บรูไน เท่ากับประมาณ 25 บาท ธนบัตรที่

พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 1 ดอลลาร์, 5 ดอลลาร์, 10 ดอลลาร์, 20 ดอลลาร์, 25 ดอลลาร์, 50 ดอลลาร์, 100 ดอลลาร์, 500 ดอลลาร์, 1,000 ดอลลาร์ และ 10,000 ดอลลาร์

ประเทศกัมพูชา หรือ ราชอาณาจักรกัมพูชา ใช้สกุลเงิน “เรียล” (Cambodian Riel : KHR) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 127 เรียล เท่ากับประมาณ 1 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 50 เรียล, 100 เรียล, 200 เรียล, 500 เรียล, 1,000 เรียล, 2,000 เรียล, 5,000 เรียล, 10,000 เรียล, 20,000 เรียล, 50,000 เรียล และ 100,000 เรียล

ประเทศอินโดนีเซีย หรือ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ใช้สกุลเงิน “รูเปียห์” (Indonesian Rupiah : IDR) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1,000 รูเปียห์ เท่ากับประมาณ 3 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 1,000 รูเปียห์, 2,000 รูเปียห์, 5,000 รูเปียห์, 10,000 รูเปียห์, 20,000 รูเปียห์, 50,000 รูเปียห์ และ 100,000 รูเปียห์

ประเทศลาว หรือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใช้สกุลเงิน “กีบ” (Lao Kip : LAK) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1,000 กีบ เท่ากับประมาณ 4 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 500 กีบ, 1,000 กีบ, 2,000 กีบ, 5,000 กีบ, 10,000 กีบ, 20,000 กีบ และ 50,000 กีบ

ประเทศมาเลเซีย ใช้สกุลเงิน **“ริงกิต”** (Malaysian Ringgit : MYR) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1 ริงกิต เท่ากับประมาณ 10 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 1 ริงกิต, 5 ริงกิต, 10 ริงกิต, 20 ริงกิต, 50 ริงกิต และ 100 ริงกิต

ประเทศพม่า หรือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ใช้สกุลเงิน **“จ๊าด”** (Myanmar Kyat : MMK) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 26 จ๊าด เท่ากับประมาณ 1 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 50 ปยา, 1 จ๊าด, 5 จ๊าด, 20 จ๊าด, 50 จ๊าด, 100 จ๊าด, 200 จ๊าด, 500 จ๊าด, 1,000 จ๊าด , 5,000 จ๊าด และ 10,000 จ๊าด

ประเทศฟิลิปปินส์ หรือ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ใช้สกุลเงิน **“เปโซ”** (Philippine Peso : PHP) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1.40 เปโซ เท่ากับประมาณ 1 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ

20 เปโซ, 50 เปโซ, 100 เปโซ, 200 เปโซ, 500 เปโซ และ 1,000 เปโซ

ประเทศสิงคโปร์ หรือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ใช้สกุลเงิน **“ดอลลาร์สิงคโปร์”** (Singapore Dollar : SGD) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1 ดอลลาร์สิงคโปร์ เท่ากับประมาณ 25 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 2 ดอลลาร์, 5 ดอลลาร์, 10 ดอลลาร์, 50 ดอลลาร์, 100 ดอลลาร์, 1,000 ดอลลาร์ และ 10,000 ดอลลาร์

ประเทศเวียดนาม หรือ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ใช้สกุลเงิน **“ด่ง”** หรือ **“ดอง”** (Vietnamese Dong : VND) อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 652 ด่ง เท่ากับประมาณ 1 บาท ธนบัตรที่พิมพ์ออกใช้ในปัจจุบันนี้มีฉบับละ 1,000 ด่ง, 2,000 ด่ง, 5,000 ด่ง, 10,000 ด่ง, 20,000 ด่ง, 50,000 ด่ง, 100,000 ด่ง, 200,000 ด่ง และ 500,000 ด่ง

บรรณานุกรม

- เงินตราอาเซียน. (2557). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://pantip.com/topic/30919483>.
- วีรวรรณ ภิญญรัตน์. (2555). เงินตราในอาเซียน. กรุงเทพฯ : บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด.
- สกุลเงินอาเซียน. (2557). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://aseancorner.blogspot.com/2011/12/asean-currency.html>.
- สกุลเงินอาเซียน. (2557). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9560000053985>.

ดรรชนีวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีที่ 20 ฉบับที่ 1-4

พ.ศ. 2557

นิพนธ์ ทัพพะกุลธร*
 ธีรณัฐ หวานแท้**
 อุษา ขาวมานิตย์**

ดรรชนีผู้แต่ง

- จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง. “สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล สังกัดโรงพยาบาล เอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 344-359.
- จารุวรรณ จันทร์ทอง. “การประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการเงินทางการแพทย์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 72-82.
- ชิตชม ชินนะ. “ผลของการใช้รูปแบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณีในผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนผิวข้อเข่าเทียมต่อ ค่าใช้จ่ายจำนวนวันนอนและความพึงพอใจต่อบริการในโรงพยาบาลโพธาราม”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 83-91.
- จิตติกร นันทพลาบูรณ์. “แนวทางการคิดเนื้อเรื่องในการเขียนบทภาพยนตร์” 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 550-560.
- ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง. “ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 577-590.
- ทวิวรรณ สาริบท. “ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีชีวการแพทย์ในการวินิจฉัยโรคหัวใจ”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 205-213.
- ธฤตวัชร ไชยโคตร. “กระแสนิยมการออกกำลังกายแบบทางเลือก : โอกาสของนักวิจัยและผู้สูงอายุที่มี อาการปวดหลังส่วนล่างเรื้อรังชนิดไม่เจาะจง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 214-222.
- ธันนรดา ขอบสำราญ. “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำ กรณีศึกษา : สามชุมชนในจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 483-492.
- ธัญลักษณ์ อรุณรัตน์เรื่อง. “การสร้างและวิเคราะห์งบการเงิน”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 538-549.
- นงศ์รัก ชัยเสนา. “ปัญหาความต้องการและข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลใน 72 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัด สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในโรงพยาบาลขอนแก่น”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 333-343.
- นงพิมพ์ นิมิตรอนันท์. “สถานการณ์ทางระบาดวิทยาและการประเมินความเสี่ยงของภาวะเมตาบอลิก ซินโดรมในคนไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 367-381.

*ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการและหอสมุด

**บรรณารักษ์ศูนย์วิทยบริการและหอสมุด

- นภา นาคแย้ม. “แนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดนครปฐม”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 304-319.
- นิตยา เปล่งเจริญศิริชัย. “การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการบรรยายสถิติจิต”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 591-604.
- เนติ คูโชติกุล. “ผู้เสียหายจากการทำให้แท้งลูกในความหมายตามพระธรรมนูญและกฎหมายไทย”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 223-231.
- เบญจวรรณ พุทธิอังกูร. “การจัดการความรู้ของพยาบาลในแผนกการพยาบาลผู้ป่วยในภาวะวิกฤตโรงพยาบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 510-521.
- พิมพาภรณ์ ฟุ้งบุญพานิชย์. “ความสำคัญของการบริหารความฉลาดทางอารมณ์ของผู้สอบบัญชีในประเทศไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 59-71.
- ภราดี พริยะพงษ์รัตน์. “การศึกษาค้นคว้าการใช้ดนตรีบำบัดเพื่อลดความเครียดของนักศึกษาสาขาวิชาชีพด้านสุขภาพในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 273-288.
- ภาคินี สุขสถาพรเลิศ. “ปัจจัยของภาระของการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้ดูแล จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 493-509.
- มณฑนา สุขศรีอินทร์. “ผลลัพธ์ของการใช้โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีที่เป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 92-104.
- รภัทรา เพชรสุข. “ปัจจัยทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 250-259.
- รัชพร รุ่งโรจน์วิทยา. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 121-136.
- ลักษณะ อินทร์กลับ. “เข้าใจและเข้าถึงผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 439-447.
- ลักษณะ อินทร์กลับ. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโอกาสการรอดชีวิตในผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุทางจราจรของโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 320-332.
- ลำไผ่ จุ่นเจิม. “การมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินและบัญชีของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 137-149.
- วศพล วงศ์ศรีรัตน์. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 460-468.
- วันชัย สุขตาม. “การพัฒนาทุนมนุษย์วิสาหกิจในยุคโลกาภิวัตน์”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 561-576.
- วันดี วจนะถาวรชัย. “ใครเชื่อก็ได้ทุกสิ่ง : สุขภาวะด้านจิตวิญญาณของคริสเตียน”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 412-423.
- วิจิตรา อัครพิชญธร. “การเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสต์และพระคุณทวิภาคในเทววิทยาของจอห์น คาลวิน”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 232-240.
- วิจิตรา อัครพิชญธร. “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความเชื่อของพอล ทิลลิค”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 404-411.

- วิไลวรรณ ตรีถิ่น. “ความสำคัญของแก๊สในเลือดแดงผิดปกติ”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 391-403.
- ศรีนวล วิวัฒนจิตศิลป์. “การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 618-629.
- ศากุล ช่างไม้. “การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนา : การประยุกต์ในการวิจัยทางการพยาบาล”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 177-186.
- ศุภศิษฎ์ อรุณรุ่งสวัสดิ์. “โภชนพันธุศาสตร์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 23-35.
- สงกรานต์ กลมสุข. “อาณาจักรสุขุทัยกับมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 187-204.
- สงกรานต์ กลมสุข. “โอกาสทางธุรกิจของธุรกิจภาคบริการของไทยภายใต้นโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 36-50.
- สมชาย วิรุฬพะผล. “ศักยภาพในการแข่งขันของข้าวไทยและเวียดนามและแนวทางการพัฒนาตลาดข้าวไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 105-120.
- สุพจน์ สุทธิศักดิ์. “การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเข้า”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 527-537.
- สุภาพร เขยชิด. “ไขมันทรานส์อันตรายที่แฝงมาในอาหารยอดนิยมของเด็กและวัยรุ่นไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 424-438.
- สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้นำบริการขนส่งโลจิสติกส์สาธารณะทางบกกับประสิทธิผลการให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 448-459.
- ลำอังกค์ ดันวิเชียร. “สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยกลืนเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ จังหวัดสมุทรสาคร”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 260-272.
- เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาระดับชาติเพื่อกำหนดการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 289-303.
- เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “ผลการเรียนรู้โครงการจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยคริสเตียน”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 382-390.
- อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์. “การจัดการเชิงกลยุทธ์ทางการบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 1-12.
- อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์. “พฤติกรรมการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารการเงินส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 469-482.
- อภินันต์ อันทวีสิน. “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะและประสิทธิผลทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคแห่งศตวรรษที่ 21”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 13-22.
- อุมาสมร หังสพฤกษ์. “ผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 605-617.
- อุษา ดันทพงษ์. “แนวทางคลินิก เอ็นซีดี คุณภาพ : นวัตกรรมการดูแลสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 241-249.

หทัยชนก หมายกผิน. “การจัดการกับความเครียดด้วยวิธีทางกายภาพบำบัด”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557)
: 51-58.

Umereweneza Samuel. “A Healthy Lifestyle of a Private University Undergraduate Nursing Students”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 150-173.

ดรชนีหัวเรื่อง

กล้ามเนื้อหัวใจตาย

ลำอังกค์ ตันวิเชียร. สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ใน
โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ จังหวัดสมุทรสาคร”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 260-272.

กายภาพบำบัด

ธฤชณัฐร ไชยโคตร. “กระแสนิยมการออกกำลังกายแบบทางเลือก : โอกาสของนักวิจัยและผู้สูงอายุที่มี
อาการปวดหลังส่วนล่างเรื้อรังชนิดไม่เจาะจง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 214-222.

ภราดี พิริยะพงษ์รัตน์. “การศึกษาผลของการใช้ดนตรีบำบัดเพื่อลดความเครียดของนักศึกษาสาขา
วิชาชีพด้านสุขภาพในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 273-288.

หทัยชนก หมายกผิน. “การจัดการกับความเครียดด้วยวิธีทางกายภาพบำบัด”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557)
: 51-58.

การเขียนบทภาพยนตร์

ฐิติกร นัทรพลาบูรณ์. “แนวทางการคิดเนื้อเรื่องในการเขียนบทภาพยนตร์”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) :
550-560.

การเงินส่วนบุคคล

อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์. “พฤติกรรมการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารการเงินส่วน
บุคคลในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด
นครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 469-482.

การจัดการความรู้

เบญจวรรณ พุทธิอังกูร. “การจัดการความรู้ของพยาบาลในแผนกการพยาบาลผู้ป่วยในภาวะวิกฤต
โรงพยาบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 510-521.

การจัดการคุณภาพน้ำ

ชนันธดา ชอบสำราญ. “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำ กรณีศึกษา :
สามชุมชนในจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 483-492.

การท่องเที่ยว

วศพล วงศ์ศรีรัตน์. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม”.
20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 460-468.

สงกรานต์ กลมสุข. “อาณัติกรสู่โทษภัยกับมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557)
: 187-204.

สงกรานต์ กลมสุข. “โอกาสทางธุรกิจของธุรกิจภาคบริการของไทยภายใต้นโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 36-50.

สุพจน์ สุทธิศักดิ์. “การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 527-537.

การบัญชี

นภา นาคแย้ม. “แนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดนครปฐม”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 304-319.

พิมพาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. “ความสำคัญของการบริหารความฉลาดทางอารมณ์ของผู้สอบบัญชีในประเทศไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 59-71.

อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์. “การจัดการเชิงกลยุทธ์ทางการบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 1-12.

การบริหารความเสี่ยง

ลำไผ่ จุ่นเจิม. “การมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินและบัญชีของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 137-149.

การบริหารงานโลจิสติกส์

สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ให้บริการขนส่งโลจิสติกส์สาธารณะทางบกกับประสิทธิผลการให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 448-459.

การพยาบาล

จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง. “สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล สังกัดโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 344-359.

ชิตชม ชินนะ. “ผลของการใช้รูปแบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณีในผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนผิวข้อเข่า เทียมต่อค่าใช้จ่ายจำนวนวันนอนและความพึงพอใจต่อบริการในโรงพยาบาลโพธาราม”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 83-91.

นงคริ์ก ชัยเสนา. “ปัญหาความต้องการและข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลใน 72 ชั่วโมงแรก หลังผ่าตัดสำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในโรงพยาบาลขอนแก่น”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 333-343.

รัชพร รุ่งโรจน์วิทยา. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 121-136.

ลักษณา อินทร์กลีบ. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโอกาสการรอดชีวิตในผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุทางจราจรของโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 320-332.

วิไลวรรณ ตรีถิ่น. “ความสำคัญของแก๊สในเลือดแดงผิดปกติ”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 391-403.

สุภาพร เชยชิต. “ไข่มันทรานส์อันตรายที่แฝงมาในอาหารยอดฮิตของเด็กและวัยรุ่นไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 424-438.

อุมาสมร หังสพฤกษ์. “ผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชา สรีรวิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร”.

20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 605-617.

อุษา ตันทองษ์. “แนวทางคลินิก เอ็นซีดี คุณภาพ : นวัตกรรมการดูแลสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน”.

20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 241-249.

Umereweneza Samuel. “A Healthy Lifestyle of a Private University Undergraduate Nursing Students”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 150-173.

การพยาบาล---การจัดการ

ศรีนวล วิวัฒนจิตศิลป์. “การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก ในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร.” 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 618-629.

การพยาบาล---วิจัย

ศากุล ช่างไม้. “การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนา : การประยุกต์ในการวิจัยทางการพยาบาล”.

20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 177-186.

การเรียนรู้

อภินันต์ อันทวีสิน. “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะและประสิทธิภาพ ของการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคแห่งศตวรรษที่ 21”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 13-22.

การออกกำลังกาย

ธฤชณัฐร ไชยโคตร. “กระแสนิยมการออกกำลังกายแบบทางเลือก : โอกาสของนักวิจัยและ ผู้สูงอายุที่มีอาการปวดหลังส่วนล่างเรื้อรังชนิดไม่เจาะจง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 214-222.

ข้าว---ไทย

สมชาย วิรุฬหะผล. “ศักยภาพในการแข่งขันของข้าวไทยและเวียดนามและแนวทางการพัฒนาตลาดข้าว ไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 105-120.

คุณภาพชีวิต

ภาคินี สุขสถาพรเลิศ. “ปัจจัยของภาระของการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพชีวิตของ ผู้ดูแล จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 493-509.

สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ให้บริการขนส่งโลจิสติกส์ สาธารณะทางบกกับประสิทธิผลการให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 448-459.

คริสต์ศาสนา

เนติ คูโชติกุล. “ผู้เสียหายจากการทำให้แท้งลูกในความหมายตามพระธรรมอพยพและกฎหมายไทย”.

20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 223-231.

วันดี วจนะถาวรชัย. “ใครเชื่อก็ได้ทุกสิ่ง : สุขภาวะด้านจิตวิญญาณของคริสเตียน”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 412-423.

วิจิตรา อัครพิชญธร. “การเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสต์และพระคุณทวิภาคในเทววิทยาของจอห์น คาลวิน”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 232-240.

วิจิตรา อัครพิชญธร. “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความเชื่อของพอล ทิลลิค”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 404-411.

ความฉลาดทางอารมณ์

พิมพาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. “ความสำคัญของการบริหารความฉลาดทางอารมณ์ของผู้สอบบัญชีในประเทศไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 59-71.

เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

รภัทพร เพชรสุข. “ปัจจัยทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 250-259.

งบการเงิน

ธัญลักษณ์ อรุณรัตน์เรือง. “การสร้างและวิเคราะห์งบการเงิน”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 538-549.

จิตสำนึก

เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “ผลการเรียนรู้โครงการจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยคริสเตียน”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 382-390.

ชุมชน--การมีส่วนร่วม

ชนันรดา ชอบสำราญ. “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำ กรณีศึกษา : สามชุมชนในจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 483-492.

ดนตรีบำบัด

ภราดี พิริยะพงษ์รัตน์. “การศึกษาผลของการใช้ดนตรีบำบัดเพื่อลดความเครียดของนักศึกษาสาขาวิชาชีพด้านสุขภาพในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 273-288.

ทรัพยากรมนุษย์

วันชัย สุขตาม. “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 561-576.

เทคโนโลยีทางการแพทย์

จารุวรรณ จันทร์ทอง. “การประยุกต์ใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ทางการเงินทางการแพทย์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 72-82.

ทวิวรรณ สาริบท. “ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีชีวการแพทย์ในการวินิจฉัยโรคหัวใจ”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 205-213.

เทคโนโลยีสารสนเทศ

อภินันต์ อันทวิลิ้น. “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะและประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคแห่งศตวรรษที่ 21”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 13-22.

เบ้าหวาน--สตรี

มณฑนา สุขศรีอินทร์. “ผลลัพธ์ของการใช้โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีที่เป็นเบ้าหวานขณะตั้งครรภ์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 92-104.

ประกันคุณภาพการศึกษา

เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาชาติเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 289-303.

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สงกรานต์ กลมสุข. “โอกาสทางธุรกิจของธุรกิจภาคบริการของไทยภายใต้นโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 36-50.

โภชนพันธุศาสตร์

ศุภศิษฐ์ อรุณรุ่งสวัสดิ์. “โภชนพันธุศาสตร์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 23-35.

มะเร็ง--การดูแล

ภาคินี สุขสถาพรเลิศ. “ปัจจัยของภาระของการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้ดูแล จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 493-509.

เมตาบอลิกซินโดรม

นงพิมพ์ นิมิตรอนันท์. “สถานการณ์ทางระบาดวิทยาและการประเมินความเสี่ยงของภาวะเมตาบอลิกซินโดรมในคนไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 367-381.

ระบบมัลติมีเดีย

นิตยา เปล่งเจริญศรีชัย. “การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการระบายสีดิจิทัล”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 591-604.

ระบาดวิทยา

นงพิมพ์ นิมิตรอนันท์. “สถานการณ์ทางระบาดวิทยาและการประเมินความเสี่ยงของภาวะเมตาบอลิกซินโดรมในคนไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 367-381.

เศรษฐกิจพอเพียง

สุพจน์ สุทธิศักดิ์. “การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 527-537.

อนุดา ประเสริฐศักดิ์. “พฤติกรรมการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารการเงินส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 469-482.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง. “ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 577-590.

อัลไซเมอร์

ลักษณา อินทร์กลับ. “เข้าใจและเข้าถึงผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 439-447.

ดรชนีสาวิชา

สาขาวิชากายภาพบำบัด

- ธฤชณัฐร ไชยโคตร. “กระแสนิยมการออกกำลังกายแบบทางเลือก : โอกาสของนักวิจัยและผู้สูงอายุที่มีอาการปวดหลังส่วนล่างเรื้อรังชนิดไม่เจาะจง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 214-222.
- ภราดี พิริยะพงษ์รัตน์. “การศึกษาผลของการใช้ดนตรีบำบัดเพื่อลดความเครียดของนักศึกษาวิชาชีพด้านสุขภาพในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 273-288.
- หทัยชนก หมาภิน. “การจัดการกับความเครียดด้วยวิธีทางกายภาพบำบัด”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 51-58.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๗

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง. “ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 577-590.

สมชาย วิรุฬหะผล. “ศักยภาพในการแข่งขันของข้าวไทยและเวียดนามและแนวทางการพัฒนาตลาดข้าวไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 105-120.

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ให้บริการขนส่งโลจิสติกส์ สาธารณะทางบกกับประสิทธิผลการให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 448-459.

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาชาติเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 289-303.

สาขาวิชาการบัญชี

ชัยลักษณ์ อรุณรัตน์เรือง. “การสร้างและวิเคราะห์งบการเงิน”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 538-549.

นา นาคแย้ม. “แนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดนครปฐม”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 304-319.

พิมพ์ภาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. “ความสำคัญของการบริหารความฉลาดทางอารมณ์ของผู้สอบบัญชีในประเทศไทย”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 59-71.

ลำไพ จุ่นเจิม. “การมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินและบัญชีของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 137-149.

อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์. “การจัดการเชิงกลยุทธ์ทางการบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 1-12.

อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์. “พฤติกรรมการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารการเงินส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 469-482.

สาขาวิชาเทววิทยา

เนติ คูโชติกุล. “ผู้เสียหายจากการทำให้แท้งลูกในความหมายตามพระธรรมอพยพและกฎหมายไทย”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 223-231.

วันดี วณะถาวรชัย. “ใครเชื่อก็ได้ทุกสิ่ง : สุขภาวะด้านจิตวิญญาณของคริสเตียน”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 412-423.

วิจิตรา อัครพิชญธร. “การเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสต์และพระคุณทวิภาคในเทววิทยาของจอห์น คาลวิน”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 232-240.

วิจิตรา อัครพิชญธร. “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องความเชื่อของพอล ทิลลิค”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 404-411.

สาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย และแอนิเมชัน

จิตติกร นันทราพลาบูรณ์. “แนวทางการคิดเนื้อเรื่องในการเขียนบทภาพยนตร์”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 550-560.

นิตยา เปล่งเจริญศิริชัย. “การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการระบายสีดิจิทัล”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 591-604.

สาขาวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีอาหาร

ธันนรดา ชอบสำราญ. “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำ กรณีศึกษา : สามชุมชนในจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 483-492.

ศุภศิษฐ์ อรุณรุ่งสวัสดิ์. “โภชนพันธุศาสตร์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 23-35.

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง. “สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล สังกัด โรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 344-359.

ชิตชม ชินนะ. “ผลของการใช้รูปแบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณีในผู้ป่วยผ่าตัดเปลี่ยนผิวข้อเข่าเทียมต่อ ค่าใช้จ่ายจำนวนวันนอนและความพึงพอใจต่อการบริการในโรงพยาบาลโพธาราม”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 83-91.

นงครัก ชัยเสนา. “ปัญหาความต้องการและข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลใน 72 ชั่วโมงแรก หลังผ่าตัด สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในโรงพยาบาลขอนแก่น”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 333-343.

นงพิมพ์ นิมิตรอนันท์. “สถานการณ์ทางระบาดวิทยาและการประเมินความเสี่ยงของภาวะเมตาบอลิกซินโดรมในคนไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 367-381.

เบญจวรรณ พุทธิอิ้งกูร. “การจัดการความรู้ของพยาบาลในแผนกการพยาบาลผู้ป่วยในภาวะวิกฤต โรงพยาบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 510-521.

ภาคินี สุขสถาพรเลิศ. “ปัจจัยของภาระของการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้ดูแล จังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 493-509.

มณฑนา สุขศรีอินทร์. “ผลลัพธ์ของการใช้โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีที่เป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 92-104.

รภัทรา เพชรสุข. “ปัจจัยทำนายความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในเขตกรุงเทพมหานคร”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 250-259.

รัชพร รุ่งโรจน์วิทยา. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 121-136.

ลักษณะ อินทร์กลับ. “เข้าใจและเข้าถึงผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 439-447.

ลักษณะ อินทร์กลับ. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโอกาสการรอดชีวิตในผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุทางจราจรของโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 320-332.

- วิไลวรรณ ตรีถิ่น. “ความสำคัญของแก๊สในเลือดแดงผิดปกติ”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 391-403.
- ศรีนวล วิวัฒนจิตศิลป์. “การพัฒนาแบบแผนการจัดการคุณภาพโดยรวมทางการพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 618-629.
- ศากุล ช่างไม้. “การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนา : การประยุกต์ในการวิจัยทางการพยาบาล”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 177-186.
- ลำอังกค์ ตันวิเชียร. “สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยกลืนเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ จังหวัดสมุทรสาคร”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 260-272.
- สุภาพร เขยชิด. “ไขมันทรานส์อันตรายที่แฝงมาในอาหารยอดนิยมของเด็กและวัยรุ่นไทย”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 424-438.
- อุมาสมร หังสพฤกษ์. “ผลของการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และรายวิชาสรีรวิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 605-617.
- อุษา ตันพวงษ์. “แนวทางคลินิก เอ็นซีดี คุณภาพ : นวัตกรรมกรมการดูแลสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 241-249.
- Umereweneza Samuel. “A Healthy Lifestyle of a Private University Undergraduate Nursing Students”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 150-173.
- สาขาวิชาชีพการพยาบาล**
- จารุวรรณ จันทรวง. “การประยุกต์ใช้นวัตกรรมนาโนของการเงินทางการแพทย์”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 72-82.
- ทวิวรรณ สารีบท. “ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีชีวการแพทย์ในการวินิจฉัยโรคไวรัส”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 205-213.
- สาขาวิชาสังคมศาสตร์**
- ธันนรดา ชอบสำราญ. “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำ กรณีศึกษา : สามชุมชนในจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 483-492.
- วันชัย สุขตาม. “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 561-576.
- เสาวนีย์ กานต์เดชาธิ์. “ผลการเรียนรู้โครงการจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยคริสเตียน”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 382-390.
- อภิรัตน์ อันทวีสิน. “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างทักษะและประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคแห่งศตวรรษที่ 21”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 13-22.
- สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว**
- วศพล วงศ์ศรีรัตน์. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม”. 20,3 (ก.ค.-ก.ย. 2557) : 460-468.
- สงกรานต์ กลมสุข. “อาณาจักรสุโขทัยกับมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว”. 20,2 (เม.ย.-มิ.ย. 2557) : 187-204.
- สงกรานต์ กลมสุข. “โอกาสทางธุรกิจของธุรกิจภาคบริการของไทยภายใต้นโยบายประชานิยมเศรษฐกิจอาเซียน”. 20,1 (ม.ค.-มี.ค. 2557) : 36-50.
- สุพจน์ สุทธิศักดิ์. “การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาธุรกิจนำเที่ยว”. 20,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2557) : 527-537.

**คำแนะนำในการเขียนผลงานวิชาการและส่งต้นฉบับ
ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน**

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความยินดีที่จะขอเรียนเชิญอาจารย์ นักวิชาการ ส่งบทความวิชาการหรือบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทั้งนี้บทความที่ส่งมาให้พิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทานและแก้ไขต้นฉบับ และจะพิจารณาการตีพิมพ์ตามความเหมาะสมโดยเรียงลำดับก่อนหลังของการได้รับต้นฉบับบทความที่สมบูรณ์

1. บทความที่รับตีพิมพ์

- 1.1 บทความวิจัย หรือ วิทยานิพนธ์
- 1.2 บทความวิชาการ
- 1.3 บทความปริทัศน์

2. การเตรียมต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการและบทความวิจัย ดังนี้

2.1 พิมพ์ต้นฉบับ ในกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว ไม่เว้นบรรทัด (Single spacing) ใช้โปรแกรม word และตัวพิมพ์มาตรฐาน Font 16 ของ Angsana new เท่านั้น มีเลขหน้ากำกับทุกหน้า ความยาวเนื้อเรื่องไม่ต่ำกว่า 9 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า

2.2 ชื่อเรื่อง : ให้มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นข้อความสั้นๆ และสื่อความหมาย บ่งชี้ให้เห็นสาระสำคัญของเนื้อหา

2.3 ชื่อผู้เขียน : ให้ใส่ชื่อตัวและชื่อสกุลเต็มมุมขวาใต้ชื่อเรื่องโดยให้ทำเครื่องหมาย * ไว้ท้ายนามสกุล และพิมพ์ Footnote ไว้ด้านล่างในหน้าแรกของบทความ (ดังตัวอย่าง)

2.4 บทคัดย่อ (Abstract) : จะปรากฏก่อนเนื้อหา ซึ่งจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่เกิน 200 คำ

2.5 การอ้างอิงในเนื้อหา : ให้ใช้การอ้างอิงในรูปแบบนาม - ปี ดังตัวอย่าง (คำกุล ช่างไม้ , 2550)

2.6 หากเป็นบทความวิจัย หรือ วิทยานิพนธ์ให้เรียงลำดับเรื่องดังนี้

- 1) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) บทนำ/ความสำคัญของปัญหา
- 3) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4) กรอบแนวคิดการวิจัย

- 5) วิธีการดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 6) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 7) สรุปผลการวิจัย/ข้อค้นพบจากการวิจัย
- 8) การอภิปรายผล
- 9) ข้อเสนอแนะ

2.7 รูปแบบตาราง : ให้จัดพิมพ์ในรูปแบบตารางเปิดด้านซ้ายและขวา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสำคัญของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตัวแปรเพศ (n=384)

ความคิดเห็น ชาย	(n=169)		หญิง (n=215)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดดำเนินการ	3.89	.63	3.87	.64	.31	.842
2. ด้านสถานที่,อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.69	.60	3.67	.67	.22*	.047
3. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.90	.55	3.94	.59	-.80	.112
4. ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.69	.68	3.71	.62	-.37	.300
รวม	3.79	.50	3.80	.50	-.18	.686

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.8 การเขียนรายการอ้างอิงท้ายเรื่อง : ใช้การอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่าง

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// ครั้งที่พิมพ์.// เมืองที่พิมพ์.// : / สำนักพิมพ์.
เรวดี ธรรมอุปกรณ์. (2530). การใช้ยาบำบัดอาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

2) บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// "ชื่อบทความ".// ชื่อวารสาร.// ปีที่ (ฉบับที่).// : เลขหน้า - เลขหน้า
รัช โลพันธ์ศรี. (2530). "เรื่องเสียงแหบ". วารสารพยาบาล. 5(6) : 216-226.

3) วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//ระดับวิทยานิพนธ์ ชื่อสาขาวิชา คณะ
ชื่อมหาวิทยาลัย.

สมหมาย ธีรวิทยาคม. (2547). ประสบการณ์การนอนทำคว่ำหน้าของผู้ป่วยหลังผ่าตัดโรคจอประสาทตาในโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยคริสเตียน.

4) ข้อมูลออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).ชื่อเรื่อง//[ประเภทสื่อ].//สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก URL เว็บไซต์.
สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2544). ความสงสัยในการเดินทางปฏิรูปการศึกษา. [ออนไลน์].

สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2545, จาก <http://www.moe.go.th/article-somsak11.htm/>.

Howard Owens. (2010). *Twelve things journalist can do to save journalism*. [Online]. Retrieved November 19, 2010, from <http://www.howardowens.com/2007/>.

5) บทความหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ.// "ชื่อบทความ".//ชื่อหนังสือพิมพ์ /:/ หน้า.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (12 มกราคม 2537). "ข้าวไกลนา". สยามรัฐ : 3.

3. การส่งต้นฉบับและหลักเกณฑ์การประเมินผลงานวิชาการ

3.1 การส่งต้นฉบับบทความผู้เขียนสามารถส่งบทความได้ 2 วิธีคือ

1) ส่งบทความ Online ได้ที่เว็บไซต์วารสาร <http://library.christian.ac.th/ctujournal/main.php>

2) ส่งบทความทางไปรษณีย์ หรือ ทาง e mail : ctujournal@christian.ac.th
โดยกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มนำส่งได้จากเว็บไซต์วารสาร

3.2 กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหา และ ความถูกต้องของรูปแบบการพิมพ์ หากผ่านการพิจารณาจะเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินผลงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน

3.3 บุคคลภายนอกที่ต้องการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียนต้องชำระเงินเป็นค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินผลงานวิชาการ (Peer review) ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

3.4 บทความที่ผ่านการประเมินและมีการแก้ไข ผู้เขียนจะต้องแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน และส่งต้นฉบับที่แก้ไขแล้วพร้อมไฟล์ที่ถูกต้องให้ฝ่ายเลขานุการอีกครั้ง ตามเวลาที่กำหนด

3.5 กองบรรณาธิการจะออกหนังสือรับรองการตีพิมพ์ให้ ภายหลังจากบทความได้ผ่านขั้นตอนการประเมินผลงานเรียบร้อยแล้ว

3.6 บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์แล้วกองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้ผู้เขียน จำนวน 1 เล่ม

3.7 ลิขสิทธิ์การพิมพ์ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนถือเป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

3.8 บทความที่ไม่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้ผู้เขียน

สถานที่ติดต่อ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ถนนพระประโทน – บ้านแพ้ว
ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-3422-9480 ต่อ 3102-03 โทรสาร. 0-3422-9499
E-mail : ctujournal@christian.ac.th
Website : library.christian.ac.th/ctujournal/main.php

ตัวอย่างบทความวิชาการ
ภาษาพูดกับภาษาวิชาการ
A Spoken Language and Academic Writing in Thai

ดร. เรืองเดช ปั่นเชื่อนชัยดี *

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอความหมายของภาษา ภาษาพูดกับภาษาถิ่น ภาษาวิชาการกับภาษาถิ่น ภาษามาตรฐานกับภาษาถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาวิชาการ ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ กับภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาพูดกับภาษาวิชาการที่ใช้เป็นทางการและใช้เชิงวิชาการ รวมทั้งเสนอแนวทางการเขียน และข้อควรระวังในการใช้ภาษาเขียนเชิงวิชาการด้วย

Abstract

This article presents the definition of language, spoken language and dialect, as well as, academic writing and Thai dialect. The differences of the standard Thai and Bangkok Thai dialect, the different usage of the spoken Bangkok Thai dialect and academic writing in standard Thai is also presented. Awareness of writing in academic usage in Thai is given as well.

บทนำ

ชนชาติไทยมีภาษาพูดใช้มานานแล้ว แต่จะนานสักแค่ไหนไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่ถ้าจะให้สันนิษฐานในฐานะที่เป็นนักภาษาศาสตร์คนหนึ่งก็ต้องสันนิษฐานว่า มีมานานตั้งแต่ก่อกำเนิดของชนชาติไทยหรือไม่ก็หลังจากนั้นไม่นานนัก ถ้าถามว่าแหล่งกำเนิดของชนชาติไทยอยู่ที่ไหน ปัญหานี้มีคำตอบอยู่หลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากเหนือลงใต้ ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากใต้ขึ้นเหนือ ทฤษฎีว่าคนไทยอยู่ประเทศไทยมานานแล้วไม่ได้อพยพไปไหนหรือมาจากไหน ทฤษฎีเหล่านี้ต่างก็อาศัยหลักฐานทางภาษา และโบราณคดีมาประกอบ ทฤษฎี ใครจะเชื่อทฤษฎีไหนไม่มีใครห้าม แต่ถ้าจะเชื่อทฤษฎีทางภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก แหล่งกำเนิดของชนชาติใดหรือชนชาติไหนน่าจะอยู่บริเวณทางตอนเหนือของลาวกับเวียดนาม

* รองศาสตราจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ตัวอย่างการเขียนบทความวิจัย

ภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการ
อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี*

Health Status and Activity of Daily Living of Disabled Persons at Tamuang
District in kanchanaburi Province

ดร. ศากุล ช่างไม้**

สุปราณี แดงวงษ์***

จิณณพัต ธนกิจวรบูลย์****

บทคัดย่อ

ความพิการเป็นสถานะทางสุขภาพอย่างหนึ่งซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของการสูญเสียความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิตแต่ละวัน ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาสุขภาพอื่นๆ เช่น การเจ็บป่วยและการได้รับการบาดเจ็บ ดังนั้น การมีข้อมูลพื้นฐานภาวะสุขภาพและภาวะพึ่งพาของผู้พิการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการที่อาศัยอยู่ในวัดวังขนายทายิการาม ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรเป็นผู้พิการอายุระหว่าง 34-50 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้พิการ แบบประเมินภาวะสุขภาพของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าของกรมพัฒนาสุขภาพจิต แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเครื่องตรวจระดับน้ำตาลในเลือดโดยการเจาะปลายนิ้ว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 85.96 มีปัจจัยเสี่ยงของโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูงมาก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 71.90 ส่วนใหญ่ไม่มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีภาวะซึมเศร้า คือ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 สำหรับความรุนแรงของความพิการจนมีภาวะพึ่งพา พบว่า ผู้พิการส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการพึ่งพาทางกาย แต่อาจมีการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่เป็นปกติมาก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 และผู้พิการที่มีความพิการปานกลาง จนถึงมีความพิการรุนแรงอย่างมาก มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10

* ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีการศึกษา 2554

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย อาจารย์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน

*** อาจารย์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

**** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการเฝ้าระวังการเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในผู้พิการกลุ่มนี้ และ
ขณะเดียวกันควรมีการจัดโครงการสร้างเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการเป็นเบาหวานและการมีภาวะ
ซึมเศร้า รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพร่างกายผู้พิการให้สามารถพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด

Abstract

Disability was a state of health which is expressed in the form of loss of ability to do activities of daily living. Having disability can be a result of other health problems such as illness and injuries. Therefore, the basic information on health status and condition of the disabled is necessary.

This research was descriptive research which aimed to study health status and ability to perform activity of daily living of disabled people living in Wat (monastery) Wangkanai Tayikaram, Tha Muang District, Kanchanaburi Province. Fifty-seven people with disabilities were a population and the study was conducted in January 2010. Research instruments included questionnaire of personal data of the disabled, a health assessment tool of the National Health Security Office, the screening tool for depression of the Department of Mental Health, and an assessment tool for the ability to perform daily activities. Blood glucose level test before meal was also collected by finger puncture.

The study found that most of disabled people are at risk for type 2 diabetes with 71.90%. The disabled people (57.89%) did not have depression which the number was close to the group with depression (42.11%). For the severity of disability and dependent status, it has found that most disabled people (43.90%) were bodily-dependent but may not be normal. However, the number of disabled people with moderate to very severe disability were 56.10%.

Research has suggested that there should be a surveillance project of diabetic type 2 in this disabled group. In addition there should be an ongoing health promotion programs to prevent diabetes and depression as well as rehabilitating the disabled to be self-reliant as possible.

ใบสมัคร/ต่ออายุ สมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

(กรุณาเขียนให้ชัดเจน)

ชื่อ - นามสกุล.....

ที่อยู่ (ที่ต้องการให้ส่งวารสาร).....

.....

มีความประสงค์ ☐ สมัครสมาชิกใหม่ ☐ ต่ออายุสมาชิก

ประเภท สมาชิกรายปี (4 ฉบับ) เป็นเงิน 300 บาท
สมาชิกราย 2 ปี (8 ฉบับ) เป็นเงิน 550 บาท
สมาชิกราย 3 ปี (12 ฉบับ) เป็นเงิน 800 บาท

เริ่มฉบับที่ ☐ 1. (มกราคม - มีนาคม) ☐ 2. (เมษายน - มิถุนายน)

☐ 3. (กรกฎาคม - กันยายน) ☐ 4. (ตุลาคม-ธันวาคม)

โดยได้ส่งเงินค่าสมาชิกเป็น ☐ เงินสด ☐ ธนาณัติ ☐ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

จำนวนเงิน..... บาท (.....)

ต้องการให้ออกใบเสร็จในนาม.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สมัคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเหตุ : การส่งจ่ายทางไปรษณีย์กรุณาส่งจ่าย ปณจ. นครปฐม ในนาม มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

หรือ ตู้ ป.ณ. 33 อำเภอเมือง นครปฐม 73000

(วงเล็บมุมซอง "วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน")

สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสมาชิก

ใบเสร็จเล่มที่.....เล่มที่.....ลงวันที่.....

วารสารเล่มแรกที่จ่ายไป.....

อัตราค่าลงโฆษณาในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (4 ฉบับ)
หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	6,000 บาท	17,000 บาท
ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	4,000 บาท	10,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	5,500 บาท	16,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	3,500 บาท	9,000 บาท
ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	7,000 บาท	19,000 บาท
ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	2,500 บาท	6,000 บาท
ใบแทรกในเล่ม					1,500 บาท	3,000 บาท

ใบตอบรับ

ข้าพเจ้าตำแหน่ง
 สถานที่ทำงาน..... มีความประสงค์ที่จะสนับสนุนการพิมพ์วารสาร
 มหาวิทยาลัยคริสเตียนดังนี้ (กรุณาใส่เครื่องหมายในช่องที่ต้องการ)

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (4 ฉบับ)
หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	6,000 บาท	17,000 บาท
ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	4,000 บาท	10,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	5,500 บาท	16,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	3,500 บาท	9,000 บาท
ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	7,000 บาท	19,000 บาท
ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	2,500 บาท	6,000 บาท
ใบแทรกในเล่ม					1,500 บาท	3,000 บาท

โดยส่ง Fax ใบตอบรับไปยังบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่หมายเลข 034-229499
 มหาวิทยาลัยคริสเตียน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

† มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ต.ดอนยายหอม
อ.เมือง จ.นครปฐม
โทรศัพท์ 0-3422-9480

† ศูนย์ศึกษาสยามคอมเพล็กซ์

อาคารสำนักงานสภาคริสตจักรในประเทศไทย
328 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 0-2214-6303-6

† สถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์

71 ซอยวชิรธรรมสาธิต 37 ถนนสุขุมวิท 101/1
แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 0-2746-1103-4

www.christian.ac.th